

Ekwo

Iphe, ndu eze meru

k'ębo

Sólomonu arwọ mmamiphe
(1Ndu 3:1-15)

1 ¹Tobudu iya bụ; Sólomonu, bụ nwa Dévidi bya akpọ onwiya g'abara l'alị-eze iya. Chipfu, bụ Chileke iya swiru iya ọkpobe eswiru; bya emee ya; o bụru onye paru ęka mebyikpoo apaa.

²Sólomonu bya ekukọ ndu Ízurelu l'ophu. Ndu o kukoru bụ ndu-ishin du ojogu, dù unu labo l'ükporo iri iri; mè ndu-ishin du ojogu, dù ükporo ise ise; mè ndu-ikpe; mè iphe, bụ ndu-ishin ndu Ízurelu g'ephe ha; mbụ ndu-ishin l'enya-unuphu ibe nna phẹ. ³Sólomonu yele edzudzu-oha Ízurelu tıggbua jeshia l'ęka aagwaje iphe, nō lę mkpükpu Gibiyonu; kèle ọ l'ęka ono bẹ ụlo-ekwa-ndzukọ Chileke nō; mbụ ono, Mósisu, bụ onye-ozi Chipfu meru l'echięgu pho. ⁴Dévidi bẹ pafutawaru okpoko Chileke lę mkpükpu Kiriyatu-Jiarimu bya edobe l'ęka o metaru iya; kèle ọ kpóberu iya ụlo-ekwa lę Jierúsalemu. ⁵Ole oru-ngweja, Bezalelu meru l'onyirubvu; bẹ dù lę Gibiyonu l'ęka ono; l'iphu ụlo-ekwa Chipfu. Bezalelu bụ nwa Uri; Uri bụru nwa Huru. Sólomonu yele edzudzu-oha ono chọahaa Chipfu l'ęka ono. ⁶Sólomonu bya ejeshia lę Gibiyonu je anodu l'atativhu oru-ngweja, e meru l'onyirubvu ophu nō l'iphu ụlo-ekwa-ndzukọ ono; mbụ l'iphu Chipfu gwee ngweja-akpo-oku, dù unu labo l'ükporo iri.

⁷O rwua l'enyaishi; Chipfu byapfuta Sólomonu bya asụ iya: "Pfuaru mu iphe, bükpoo iphe, o dù ngu gę mu meeru ngu."

⁸Sólomonu sụ Chileke: "I goshiwaru l'i yeru Dévidi, bụ nna mu obushii; bya emewaa gę mu bụru eze nochia enya iya. ⁹Jiko Chipfu, bụ Chileke; g'iphe ono, i kweru nna mu, bụ Dévidi ukwe l'ii-meru iya ono vükota nụ; kèle i mewaru gę mu bụru eze ikpoto ndu-a, ha g'eja, nō

l'ali-a.¹⁰ Nunu mu mmamiphe yele nkwarenya, mu e-gude meeru ndu-a iphe, gbaru mu l'ememe; noo kele o to dudu onye suru aburu ishi ndu nkengua, paru eka egube-a.”

¹¹ Chileke yeeru Sólomonu onu su: “Eshi ophu o bu iphe ono agu ngu egwu l'obu; ophu i súduru g'a nu ngu eku; ozoo iphe-enweru; ozoo g'e mee g'a kwabeje ngu tibvù; ophu i súduru g'e mee ge ndu ohogu ngu nwúshihu; ophu i súduru g'a nu ngu ndzú ogologo; gbahaa g'a nu ngu mmamiphe; waa nkwarenya, ii-gude bürü eze ndibe mu ono, mu meru g'i bürü eze phé ono;¹² bé mu a-nu ngu mmamiphe; mé nkwarenya ono. Mu a-nukwa ngu pho eku waa iphe-enweru; mee g'a kwabeje ngu tibvù, adudu onye eze akwabejeruwaru iya le ndu ophu vu ngu uto; ophu o du-kwapho onye ozo; abyaru akwabebaa ya le ndu ophu etso ngu etsotsot.”

¹³ Oo ya bu; Sólomonu shi l'eka aagwajé iphe le Gibiyonu ono nyizeta; mbu l'iphu ulo-ekwa-ndzukó ono; o bürü iya ala Jierúsalemu je anodu bürü onye eze ndu Izurelu.

Eku Sólomonu (1Ndu 10:14-29; 2Iphe 9:13-28)

¹⁴ Sólomonu kuberu onwiya ugbo-inya; mé ndu agba l'inya. O nweru unu ugbo-inya éto l'ukporo iri; bya enweru ndu agba l'inya ukporo unu l'unu iri. O nweru ndu ophu eze doberu le mkpukpu, eedobeje ugbo-inya; dobe ndu ophuu le Jierúsalemu swibe onwiya. ¹⁵ Eze bé meru; mkpolocha-ochaa kuru g'aja le Jierúsalemu; bya emee g'oshi sida sweta ekameka; g'oshi síkamo, tuko alí okpa tibvú, no l'uto enyanwu-ariba sweta. ¹⁶ Oo l'alí Ijiputu yele alí Kuwe bé e shi anmatajeru Sólomonu inya. O bürü ndu agbaru eze ngho shi ejeje alí Kuwe je apfua ugwo iya nmata iya. ¹⁷ Aswa, ephe shi apfuye gude zua ugbo-inya le Ijiputu bé bu unu shékelu mkpolocha-ochaa l'ukporo shékelu mkpolocha-ochaa iri. Inya bé ephe shi egudeje ugporo shékelu mkpolocha-ochaa esaa le shékelu iri nmaa. Ephe shikwapho evujejeru iya ndu eze ndu Hetu; mé ndu eze ndu Arámu.

Sólomonu akwakóbe k'akpú eze-ulo Chipfu (1Ndu 5:1-18)

2 ¹No iya; Sólomonu bya epfua ya hoo haa le ya a-kpuru Chipfu eze-ulo; teme ya abya akpua ulo-eze dobe k'eka iya. ²O bya aguta ugporo unu unwoke ugbo esato l'unu iri l'ise g'ephe bürü ndu a-nođu evu iphe; guta ugporo unu unwoke ugbo iri g'ephe bürü ndu a-nođu awashí mkpuma tibvú tibvú alí ono; bya aguta unu unwoke tete g'ephe bürü ndu eleta phé enya l'ozi ono.

³ Sólomonu bya ezia Hiramu, bu eze ndu Taya ozi su: “G'o búkwaru egube ono, i meru nna mu, bu Dévidi; nu iya oshi sida g'o kpua ulo-ebu-bu iya ono bu g'ii-meru mbédua. ⁴Nta-a bé mu abya akpuru Chipfu, bu

Chileke mu ụlo; doberu iya ya nsọ g'o bụru eka aa-kpoje ụnwù-isensu, eshi kwéekweekwee ọku l'iphu iya; mèkwapho g'e dobeje iya buredi, eedobeje l'iphu Chileke tekenteke; bya abụru eka ee-gweje ngweja-akpó-ọku eswe l'uzenyashi; mè l'eswe-atüta-unme; mè l'ọnwa òphúú; mè l'ọbo-iphe, geru egeru, aabojeru Chipfu, bù Chileke anyi. Iphe ono bẹ e doberu g'o bụru omelali, dürü ndu Ízurelu jasuru asuru. ⁵Ulọ ono, mu abya akpukpu ono bẹ a-pa eka; noo kèle Chileke anyi bẹ kangokotaru agwa l'ophu. ⁶Ole o bù; ?bù onye bẹ súru g'oo-kpuru iya ụlo? Eshi ophu imigwe; mè imigwe ophu kakota l'eli ta asudu iya anodu; ?bù onye bẹ mu bù kẹ gẹ mu kpuaru iya ụlo? Oo ẹpho g'akpúta eka aa-kpojeru iya ụnwù-isensu ọku. ⁷Nta-a bùkwa g'i yeru mu onye emeje ọna lẹ mkpola-ododo; mè lẹ mkpola-ochaa; mè l'onyirubvu; mè lẹ mkpúrukpu-ígwè; bya abụru onye maru g'eeegudeje oghu uswe-uswe; mè oghu, eke mee-mee mè oghu, dù urwukpu-urwukpu eme ọna. Onye obu a-bùkwarupho onye apyi iphe apyipyi doru enya. Yele ndibe mu, bù ndu eme ọna, nna mu Dévidi doberu bẹ a-tuko eze ozi lẹ Jierúsalemu; mè l'alí Jiuda.

⁸"G'i nükwa mu pho oshi sida; mè oshi payinu; mè oshi alugumu, shigba l'úbvú úbvú Lébanonu; kèle mu maru lẹ ndu nkengu bẹ awa oshi doru enya. Ndu ozi mu bẹ ẹphe lẹ ndu-ozu nkengu a-tuko yekota eka l'ozu, dù iya nụ; ⁹k'ophu ẹphe a-kwakoberu mu oshi ono k'etsutsu iya; kèle ụlo obu, mu abya akpukpu obu bẹ a-pakwa eka apaa; tème l'ọ dükwapho biri-biri. ¹⁰Ndu nkengu ono, egbu oshi ono bẹ mu a-nụ ukpokutu witi, jiru ụkporo ụnu erekpa ugbo labo l'ụnu erekpa iri. Mu anụ phẹ balị, jiru ụkporo ụnu erekpa ugbo labo l'ụnu erekpa iri; bya anụ phẹ ite mée, dù ụkporo ụnu labo l'ụnu iri; bya anụ phẹ ite manụ, dù ụkporo ụnu labo l'ụnu iri."

¹¹Tobudu iya bù; Hiramu, bù eze ndu Taya dee erekwo-ozu gude yeeru Sólomonu ọnu sụ: "Oo kèle Chipfu yeru ndibe iya obu meru g'o gude o mee g'i bụru eze phẹ." ¹²Hiramu pfukwaapho sụ: "Gajaja bụru kẹ Chipfu, bù Chileke kẹ Ízurelu; mbụ onye ono, meru igwe mee eliphe; mbụ onye ono, nñuru eze, bù Dévidi nwa, maru iphe; kwaa enya; bya abụru onye iphe edoje enya; g'o bụru onye a-kpuru Chipfu eze-ụlo; kpuaru onwiya ụlo-eze. ¹³Nta-a bẹ mu ziwaru nwoke, maru eme ọna; mbụ onye iphe, edoje enya, aza Huramu-Abi g'o byapfuta ngu.

¹⁴"O bù nwatibe nwanyi, shi l'ipfu Danu. Nna iya bụru onye Taya. O maru g'e shi eme ọna lẹ mkpola-ododo; mè lẹ mkpola-ochaa; mè l'onyirubvu; mè lẹ mkpúrukpu-ígwè; mè lẹ mkpuma; mèkpo oshi; tème o maru g'eeegudeje oghu uswe-uswe; mè oghu, dù urwukpu-urwukpu; mè oghu, eke meemee; mè okpobe erekwa-ochaa eme ọna. O maru g'aapyije iphe-apyipyi, dù iche iche; tème egube erekenege, a súru g'o mee bẹ oo-mekotaephō. Yele ndu nkengu, bù ndu eme ọna; mè ndu eme ọna ono, nnajiuphu mu, bù Dévidi, bù iya bù nna ngu doberu bẹ a-tuko jee ozi ono. ¹⁵Nta-a bùkwa gẹ gùbe nnajiuphu mu nñuwaro ndu-ozu ngu witi; mè

balí; mè manú; mè mèe ono, i pfuru opfu iya ono. ¹⁶Oo ya bù; g'anyi eje awatarú ngu oshi, dükpoé ngu phò ree l'úbvú úbvú Lébanonu; sweshia ya esweshi kpoghaa ya eze-énymu; je edobe iya lè Jiopa, bù éka oo-dù; l'i vuta iya lashia Jierúsalemú."

Ndu ogbo-ozi Sólomónu
(*1Iphe 5:13-18*)

¹⁷Tobudu iya bù; Sólomónu bya agùa ndu lwarú alwalwa, bukota l'alí Izurelu ògu; mbù egube ono, nna iya, bù Dévidi gúru phè ono. Mkpako iphe, ephe dù bùrù ükporo ụnu ugbo iri lè tete l'ụnu eno^a. ¹⁸O woru ükporo ụnu nemadzù ugbo èsato l'ụnu iri l'ise^b dobe g'ephe bùrù ndu evuje iphe; dobe ükporo ụnu nemadzù ugbo iri^c g'ephe bùrù ndu agbakposhi m kpuma l'úbvú úbvú alí ono; bya edobe ụnu tete g'ephe bùrù ndu-ishì, eleta enya l'ozi ono; k'ophu ephe a-nòdu eme gè ndu ono je ozi ono.

Sólomónu akpù eze-ulo Chileke
(*1Ndu 6:1-36*)

3 ¹Tobudu iya bù; Sólomónu wata akpù eze-ulo Chipfu ono lè Jierúsalemú l'úbvú Moriya, bù éka ono, Chipfu byapfutajeru nna iya, bù Dévidi ono; mbù l'oma éka Qanu, bù onye Jiebusu echije balí, bù iya bù éka ono, Dévidi doberu g'a kpua ya ono. ²O bùrù l'abali k'ebò l'ònwa k'ebò l'ime apha k'eno e -shi teke ọ watarù abùrù eze bẹ ọ watarù iya akpukpu. ³Waa gè Sólomónu gude tìa ọkpa-ulo ono, aa-kpuru Chileke ono baa: A -bya l'ø-gba-lé-mbù iphe, e shi egudeje atù iphe; bẹ ogologo iya dù ükporo nkwo-eka éto; uswekete iya dù ükporo nkwo-eka. ⁴Nwùlo, a kpuru; dupfube l'atativhu eze-ulo ono bẹ ogologo iya dù ükporo nkwo-eka. Ogologo eze-ulo ono bẹ yele uswe iya ha enya nhamunha. Eli nwùlo ono dù ükporo nkwo-eka ishii. L'ime iya bẹ bù ọkpobe mkpola-ododo bẹ a wùkotaru iya. ⁵O gude oshi Sayipurosú kwechishia igbulò ime eze-ulo ono; bya awùkota iya mkpola-ododo, guru egugu; bya esengashia ya mpfù mè gwogirigwo l'eli iya gude mee ya ona. ⁶O gude mkpuma, vugbaa oke aswa memaa ulo ono emema. Mkpolà-ododo, o gude mee ulo ono bẹ bù mkpola-ododo, shi l'alí Pavayimu. ⁷O wùkota mkpola-ododo l'ulo ono l'ophu. O wùkotaru iya l'oswebe; mè l'ònù-ulo ono; mè l'igbulò ulo ono; mèkpoé mgbo iya; bya apyishia chierobu doo l'eli igbulò ono. ⁸O bya akpùta mkpuru éka-kakòta-adù-nsò. Ogologo ulo ono bẹ ọ kpuru; yele uswekete iya bùrù iphe lanu. O kpuru ogologo iya; ọ dù ükporo nkwo-eka; uswekete iya dù ükporo nkwo-eka. O wùkota iya ọkpobe mkpola-ododo, érwa iya dù ụnu taléntu l'ükporo taléntu iri. ⁹Nggu

^a 2:17 Bù iya bù 153,600 lè mbekee. ^b 2:18 Bù iya bù 70,000 lè mbekee. ^c 2:18 Bù iya bù 3,600 lè mbekee.

mkpola-ododo, e gude mee k'ulo ono bę ęrwa iya dę shékelu ükporo labo l'iri. O wukotakwarupho mkpola-ododo l'ulo k'eli iya.

¹⁰ Lẹ mkpuru eka-kakota-adụ-nso bẹ o kpuru chierobu labo akpukpu dobe; wukota iya mkpola-ododo. ¹¹ Nkù chierobu ono ephenebo bẹ tuko-ru dù ụkporo nkwo-eka. Nkù lanụ bẹ dù nkwo-eka ise l'ogologo; nodu je asụ-pfuru l'igbulọ ụlo ono; nanụ ophuu dù nkwo-eka ise; nodu je asụ-pfuru lẹ nkù chierobu ophuu. ¹² Nkù chierobu ono ophuu dù nkwo-eka ise l'ogologo; nodu je asụ-pfuru l'igbulọ ụlo ono; nanụ ophuu dù nkwo-eka ise; nodu je asụ-pfuru lẹ nkù kẹ nanụ ophuu. ¹³ Chierobu ono bẹ sashi-chaaru nkù phẹ asashi; o dù ụkporo nkwo-eka. Ephe pfuru ghagbaa iphu lẹ mkpuru ono gedegede. ¹⁴ O gude oghu, dù urwukpu-urwukpu; mẹ oghu uswe-uswe; mẹ oghu eke meemee; mẹ okpobe ekwa-ochaa kwee ekwa-mgbochi; bya eseshia chierobu l'eli iya.

Itso, e meru l'onyirubvu

(1Ndu 7:15-22)

¹⁵L'önü-ulo ono bę o meru itso labo bvube. O duchaa ükporo nkwo-eka le nkwo-eka iri l'ise l'eli; bya emeta nchi-itso, eli iya du nkwo-eka ise tukobegbaa l'eli iya iche iche. ¹⁶O bya akpata iphe, du ge gwogirigwo yechaa le nchi-itso ono, du l'eli itso ono; bya akpua iphe, du g'itorokuma, du ükporo ise swobechaa le gwogirigwo ono. ¹⁷O bya akpobe itso ono ephenebo l'iphu eze-ulo ono. Nanu bę o kpöberu l'uzo ndohali ulo ono; kpöbe ophuu l'uzo isheli. Ophu o kpöberu l'uzo ndohali bę o guberu Jiakinu; gube ophu no l'uzo isheli Bówazu.

Oru-*ngweja*, e meru l'onyirubvu

(1Ndu 7:23-51)

4 ¹Tobudu iya bu; o bya egude onyirubvu meta oru-*ngweja*, du uko-ro nkwo-eka l'ogologo; uswekete iya du ukporo nkwo-eka; eli iya du nkwo-eka iri.

Iphe, e meru l'onyirubvu dobe g'e yeje mini

(1Ndu 7:23-26)

²Töbüdu iya bụ; Hiram bya adazee onyirubvu gude kpüta iphe, dù mgburugburu, ee-yeje mini g'o doro chi ririri. Igburonu iya mgburugburu bẹ dù nkwo-eka iri. G'o habe l'eli bụ nkwo-eka ise. Mgburugburu iya dù ụkporo nkwo-eka lẹ nkwo-eka iri. ³Lẹ mkpula igburonu iya bẹ a kpupyaberu iphe, dù g'oke-eswi uzi iri l'enya nkwo-eka lanụ; woru iya kpoo giriri uzi labo. E meru iya; yele mini ono, echị ririri ono rwagbabę. ⁴Iphe ono, eeyeje mini ono bẹ a doberu l'eli oke-eswi iri l'ebو, a kpuru l'onyirubvu. Oke-eswi ono ẹto bẹ a gharu iphu l'uzo isheli; ghaa ẹto iphu l'uzo enyanwu-ariba; ghaa ẹto iphu l'uzo ndohali; ghaa ẹto iphu l'uzo

enyanwu-awawa; ghakota phē ike ye l'uzo ime iya. ⁵Iphe ono, eeyeje mini ono bē igbidigbi iya ha gē mpfūpfumeka. Igburōnu iya bē o meru; o dū g'igburōnu okoro; mbu ọ d̄uepho g'okoko ojimbvū. Mini, alaje iya nū bē e-rwu iphe, dū g'unu galonu ụkporo eto l'iri l'ise.

⁶O mekwārūpho eze gbamugbamū iri, ee-gudeje asa iphe. Ise bē ọ s̄uberu l'uzo ndohali; s̄ube ise l'uzo isheli. O būru eze gbamugbamū ono bē ephe asajē iphe, e gude mee kē ngweja-akpo-oku. Eze iphe phō, eeyeje mini phō būru ophu ndu-uke Chileke asajē onwophē.

⁷O bya egude mkpōla-ododo meta iphe, aapfūbeje oroku ụzo iri dobe l'eze-ulo ono. O būru g'a s̄iru g'e mee ya bū g'o meru iya. O woru ise dobe l'uzo ndohali; dobe ise l'uzo isheli. ⁸O mekwaaphō teburu iri dobe l'eze-ulo ono. Ise bē o doberu l'uzo ndohali; dobe ise l'uzo isheli. O gude mkpōla-ododo mee gbamugbamū ụkporo ise.

⁹O bya emeta ọma-unuphu kē ndu-uke Chileke; mē eze ọma-unuphu; mē mgbo, ee-yegbaa l'onu ọma-unuphu ono. O wukota onyirubvu lē mgbo iya. ¹⁰O pata eze iphe phō, eeyeje mini phō s̄ube l'uzo ndohali; mbu l'uzo enyanwu-awawa ndohali ụlo ono.

¹¹Iphe ozo, Huramu mefūaru bū ite; mē iphe, eegudeje ekpo ntū; mē gbamugbamū.

Mkpakō iphe, Hiramu kpushiru dobe l'eze-ulo Chipfu (1Ndu 7:40-51)

Tobudu iya bū; Huramu tūko ozi ono, o jeru eze, bū Sólomonu l'eze-ulo Chileke ono jeébekota.

Qwaa bū iphe, o kpushiru l'eze-ulo Chipfu ono: ¹²Itso labō; waa nchi-itso labō, gwocharu kē kokoroko, o tū-kobecharu l'eli itso labō ono; mē iphe-akpakpa labō, o kparu gude memashia nchi-itso labō ono, gbaru yororo ono; ¹³mē akpuru itorokuma, dūkota ụnu lanu, o dopheru iphe, a kparu akpakpa ono mgburugburu. O doru iya giriri uzi labō lē nchi-itso ono, gbaru yororo ono; mbu l'eli itso ono; ¹⁴mē ọgba-kperekpere; waa eze gbamugbamū, a dobēchaaru iya l'eli; ¹⁵mē iphe, eeyeje mini, echī ririri; mē oke-eswi iri l'ebō, a doberu iphe ono l'eli; ¹⁶mē ite; mē iphe, eegudeje ekpo ntū; waa oji; mewaro ụnwu ivu ozo, gbaru nū.

Iphemiphe, Huramu-Abi meshikotaru eze, bū Sólomonu lē k'eze-ulo Chipfu ono bē bū onyirubvu, aphugbaa kē ngerengere bē o gude mekota iya.

¹⁷Eze bya ezia g'a dazee onyirubvu ono gude kpushia iphe ono lē phorokoto alí Jiódanu; mbu alí ürüwa, dū lē mgbaka Sukotu waa Zaretanu^d.

¹⁸Sólomonu bē meshiru iphemiphe ono ọ dū igwerigwe k'ophu bū l'érwa onyirubvu, laru iya nū bē a ta amakahadu g'ō habe.

^d 4:17 Ọ kwa iya phō bū Zereda.

¹⁹ Sólomonu meshikötaru ivu, dū l'eze-ulo Chipfu ono, bụ iya bụ: Orungweja, e gude mkpola-ododo mee; mē teburu, eedobeje buredi, dū nsō l'iphu Chipfu; ²⁰ mē iphe, aapfubuje oroku, e meru l'okpobe mkpola-ododo; yele oroku, a pfubegbaaru iya g'o nwuje ọku l'iphu ẹka-kakota-adu-nsō; egube ono, a súru g'o dū; ²¹ mē iphe, dū g'okoko; mē oroku; mē iphe, eegudeje akpapyata iphe. Iphemiphe ono bē e mekötaru l'okpobe mkpola-ododo; ²² mē iphe, apajé oghu oroku; mē gbamugbam; mē ago; mē iphe, aaguje ọku. E gu-dekota okpobe mkpola-ododo mekota iya; mēkpo mgbo eze-ulo ono, bụ iya bụ mgbo k'ime mkpuru ẹka-kakota-adu-nsō; mē mgbo k'eze-ulo ono l'onwiya.

5 ¹Noo ya; ozi, Sólomonu ejekota l'eze-ulo Chipfu ono bya abvukota. ²O bya ewobatakota iphemiphe, Dévidi, bụ nna iya shi dobe nsō bya eworu dobe l'eka eedobeje ẹku l'eze-ulo Chipfu ono; mbu mkpola-ochaa; mē mkpola-ododo; mē ivu, dū iche iche.

Aapabata okpoko Chipfu l'eze-ulo Chileke (1Ndu 8:1-9)

²Tobudu iya bụ; Sólomonu bya ekukqo ndu bụ ogerenya ndu Ízurelu le Jierúsalem; mbu ndu-ishi l'ipfu l'ipfu; mē ndu-ishi l'enya-unuphu ndu Ízurelu; k'ophu ephe a-pafuta okpoko ogbandzu Chipfu l'úbvú Zayonu, bụ iya bụ mkpukpu Dévidi. ³O -rwiępho teke ephe aboje iphe l'ọnwa ẹsaa; unwoke Ízurelu l'ophu dzukota l'iphu eze.

⁴Ndu bụ ogerenya ndu Ízurelu l'ophu dzukqo; ndu Lívayi pata okpoko ono. ⁵Ephe pata okpoko ono; bya aphota ulo-ekwa-ndzukq; gwetakota iphe, bụ ivu, dū nsō, dū iya nụ. O bụru ndu-uke Chileke waa ndu Lívayi bē vutaru iya nụ. ⁶Eze, bụ Sólomonu mē ikpoto ndu Ízurelu, ephe l'iya dzukóberu l'eka ono tuko nođu l'iphu okpoko ono; egbushi aturu mē eswi. Ephe gbushiru ikpoto anụ, a taa tükotadu onu iya; teme ophu a taa gutadu iya l'ogu.

⁷Noo ya; ndu-uke Chileke pata okpoko ogbandzu Chipfu ọbu je edobe l'eka e metaru g'o nođuje l'ime mkpuru eze-ulo ono, bụ iya bụ ẹka-kakota-adu-nsō; woru iya dobe l'ekpa nñkù chierobu. ⁸Chierobu ono bē sashibaaru nñkù l'eli ẹka ono, okpoko Chipfu nñ ono; shi nno gboruta okpoko ono; waa oshi, eegudeje apa iya. ⁹Oshi ono bē dū ogologo k'ophu bụ l'aagbeje l'eka-dū-nsō, dū l'iphu ẹka-kakota-adu-nsō ele enya l'ishishi iya g'o tsefutaru. Ole a ta agbekwanu l'eka ozo húma iya. Ephe dükwa a l'eka ono byasụ ntanụ-a. ¹⁰O tó dudu iphe, dū l'okpoko ono; gbahaa mkpuma labo, dū bachibachi, Mósisu yero iya l'úbvú Horebü l'eka Chipfu yee ndu Ízurelu nñ gbaa ndzụ g'ephe fütaru l'alí Ijipitu ono-a.

Odu-biribiri Chipfu (1Ndu 8:10-11)

¹¹Tobudu iya bụ; ndu-uke Chileke bya eshi l'eka-dū-nsō wufuta. Ndu uke Chileke ono, bụ ndu ophu nñ l'eka ono bē dobehawaru onwophe nsō

g'ephe hakota; ophu ephe akpaduru ishi k'ogbo ophu ephe yi. ¹²Asafu; me Hemanu; me Jiedutunu; me ụnwu phē; me abụbu phē; mbụ ogbo-ebvu ono, shi l'eri Lívayi ono l'ophu bya apfuru l'uzo ẹnyanwu-awawa oru-ngweja ono. Ephe yekota uwe, e meru l'okpobe ékwa-ochaa; chiru ogelenda; me une; me ogumogu akụ ebvu. Ndu uke Chileke, dụ ükporo ishii tuko tsoru phē egbu opu. ¹³Oda opu ono; waa olu ebvu ndu ono, agụ ebvu ono tuko awukotaephō nanu. Ephe nodu agụ ebvu ajaja; me ebvu ekele anụ Chipfu. Ephe nodu agụ ebvu ono egbu opu eye iya; akụ ogelen-da; mewaro ngwa-ebvu ọzo eye iya. Olu phē nodu aha gengugengu l'eka ephe aguru Chipfu ebvu ajaja asuje:

“Chipfu bụ onye ọma;
n-yemobu iya
a-noje jasụ l'ojejoje.”

Tobudu iya bụ; urwukpu bya ejị ụlo ono ejiji; mbụ ụlo Chipfu ono. ¹⁴Urwukpu ono mee k'ophu bụ lẹ ndu-uke Chileke ono ta adịedu ike ta-kebe eje ozi phē; kele ọdu-biribiri Chipfu byaru bya ejị eze-ụlo Chileke ono ejiji.

Opfu, Sólomónu pfuru (1Ndu 8:12-21)

6 ¹Tobudu iya bụ; Sólomónu sụ: “Chipfu suru l'ọo l'urwukpu, gbahụru kę tsükiribaa bę ya e-buru. ²Nta-a bę mu kpụwaru ngu eze-ụlo, parụ eka apaa, bụ eka ii-buru jasụ lę tuutuutuu lę mijimiimii.”

³Ndu Ízurelu ono, dzukoberu nụ ono pfuru l'eka ono; Sólomónu bya aghachiru phē iphu; goru ọnụ-oma nụ phē; ⁴sụ phē: “G'ajaja bürü kę Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu; mbụ onye ono, gude ọnụ iya kwee Dévidi, bụ nna mu ukwe; bya egudewaa eka iya mēbekota iya. Kele o pfuru sụ: ⁵E -shi mbóku, mu dufutaru ndibe mu l'alị Ijiputu bę o tọ dudu mkpükpu, mu hótaru l'ipfu Ízurelu l'ophu g'o bürü eka aa-kpuru mu ụlo; g'epha mu reje ire l'eka ono; tème ọphu o dudu onye mu hótaru g'o bürü onye-ishii ndibe mu, bụ ndu Ízurelu. ⁶Ole nta-a bę mu hótawaru Jierúsalemu g'o bürü eka ẹpha mu e-reje ire; tème mu hótawa Dévidi g'o bürü onye-ishii ndibe mu ono, bụ ndu Ízurelu.”

⁷“Nna mu, bụ Dévidi bę shikpo dobesu lę ya a-kpuru Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu eze-ụlo. ⁸Obenu lę Chipfu suru nna mu, bụ Dévidi: Eshi ọphu i vu iya l'obu g'i kpüaru mu eze-ụlo bę o dükwa-a ree l'ọ dụ ngu l'obu. ⁹Ole-a; o tọ bụdu gübedula bę a-kpụ ụlo ọbu. Onye a-kpụ iya nụ bụ nwa ngu, i nwụru anwụnwu. Oo yębedua bę a-kpuru mu eze-ụlo.

¹⁰“Nta bę Chipfu mekötawaru iphe o kweru ukwe iya; kele mu fütawarу bya anq-chia ẹnya nna mu, bụ Dévidi; mu noduwaal l'aba-eze ndu Ízurelu egube ono, Chipfu kweru ukwe iya; tème mu bya akpüwa eze-ụlo Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu ono. ¹¹Ọ bürü l'eka ono bę mu doberu

okpoko Chipfu; mbụ okpoko ono, e yeru ékwo ọgbandzu ono, Chipfu yele ndu Ízurèlu gbaru ono.”

Sólomonu epfu anụ Chileke
(1Ndu 8:22-53)

¹² Tobudu iya bụ; Sólomonu pfuru l'iphu oru-ngweja Chipfu; l'iphu edzudzu-oha ndu Ízurèlu ono; chilia eka iya labo imeli. ¹³ Sólomonu bę gude onyirubvu meta eka aapfụ-kojeru apfụ-koru; ogologo iya dụ nkwo-eka ise; osa iya dụ nkwo-eka ise; eli iya dụ nkwo-eka eto. O bụru eka o doberu iya bụ l'oma-unuphu ono; pfụ-koru l'eli iya. O gbusi ikpere l'atati-phu edzudzu-oha Ízurèlu ono; bya achị-lia eka imeli; ¹⁴ pfuahaa sụ: “Gube Chipfu, bụ Chileke kę Ízurèlu; o tọ dudu Chileke ozo, dubaagę gę gubedua l'imigwe waa l'eliphe; mbụ gube onye edobeje ọgbandzu, unu lę ndibe ngu gbaru; bya egoshije l'i yeru ndu-ozi ngu obu; mbụ ndu gude obu phe g'o ha etso ụzo ngu. ¹⁵ Gube onye ono, meebekotaru ukwe, i kweru onye-ozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi. I gude ọnụ ngu kwee ya ukwe; bya egude eka ngu meebekota iya egube o dụ ntanụ-a.

¹⁶ “Gube Chipfu, bụ Chileke kę Ízurèlu; nta-a bụ g'i mefunaa ukwe-iphe ọphu, i kweru onye-ozi ngu ono, bụ nna mu Dévidi; mbụ ono, i kweru iya sụ: ‘O tọ dudu iphe, bya l'e-me g'ụnwu ngu nọ-buhu l'aba-eze ndu Ízurèlu; m'o bụru-a l'ụnwu ngu ọbu bę a-kwabəru onwophę ẹnya; meje ekemu mu; egube ono, i shi emeje iya ono.’ ¹⁷ Jiko Chipfu, bụ Chileke kę Ízurèlu; g'opfu, i pfuru yeru onye-ozi ngu, bụ nna mu Dévidi vükotakwa.

¹⁸ “Obenu; ?Chileke yele nemadzụ mmanụ e-bukotaru l'eliphe-a k'eviya tö? Sụ-a; igwe; mbụ igwe ọphu kakota l'eli ta asụdu ngu anodu; ?bụ-chia eze-ulo ọwa-a, mu kpuru-a bę l'asụchiaru ngu nụ? ¹⁹ Ole-a; nümanu epfupfu, onye-ozi ngu epfu anụ ngu; mę arwɔrwo, oorwo ngu. Gube Chipfu, bụ Chileke mu; ngabenu nchi lę mkpu, onye-ozi ngu echiku ngu; waa epfupfu, o nọ l'iphu ngu epfu anụ ngu. ²⁰ Mbụ; g'ẹnya ngu dujenu l'eze-ulo-a eswe l'ẹnyashi. Mbụ eka-a i sịrụ l'ii-buru-a; k'ọphu bụ teke mịbe onye-ozi ngu gharu iphu l'eze-ulo-a pfuru nụ ngu; l'i ngabəru mu nchi. ²¹ Ngabejenu nchi l'arwɔrwo, onye-ozi ngu; mę ndibe ngu, bụ ndu Ízurèlu arwo ngu; lę teke ẹphe gharu iphu l'eka-a epfu anụ ngu. Shikwa l'imigwe, bụ eka i bu ebubu nüma iya. Teke i nümaru iya; gükwaaru phe nvụ l'iphe-eji phe.

²² “O -bụru l'o nweru onye mesweru ibe iya; a nodu ele ẹnya g'onye ọbu ria nte; onye ono -bya l'oru-ngweja ngu, nọ l'eze-ulo-a; bya eria nte ọbu; ²³ shikwa l'imigwe nüma iya; l'i mee iphe, gbaru ngu nụ. Kpee ndu-ozi ngu ono ikpe l'onwongu. Onye ọphu ikpe nmarụ; nmaa ya ikpe; tụ-kobe iya iphe, o metaru l'ishi. Onye ọphu iswi dụ mma; haaru iya enge; meeru iya iphe, gbaru iya nụ lę k'apfụbekoto iya.

²⁴ “O -bụru l'ohogu lwụ-kperu ndibe ngu, bụ ndu Ízurèlu; kęle ẹphe mesweru ngu; ẹphe -bya aghaa umere lwapfuta ngu; bya ekuahaa ẹpha ngu;

nodu l'eze-ulō-a pfuru nū ngu; rwōo ngu; ²⁵shikwa l'imigwe nūma iya; l'i ḡarū ndibe ngu ono, bū ndu Ízurēlu nvū l'iphe-eji phē ono. Lī bya eduphuta phē azū l'alī ono, i nūru nna phē ono.

²⁶"Teke o bū l'igwe buru mini; mini dzebuhu; kēle o l'ephe meru iphe-eji; ephe byakwanu aghaa iphu l'uzo ēka-a pfuru nū ngu; kuahaa ēpha ngu; bya agbakuta iphe-eji phē ono azū; kele i mewaru ephe jee iphe-ehuka; ²⁷shikwa l'imigwe nūma iya; ḡarū ndu-ozu ngu ono, bū ndu Ízurēlu nvū l'iphe-eji ono. Lī zia phē uzō, pfuru oto, ephe a-nodu eshi. Lī mee g'igwe dzeje mini l'alī ono, i nūru ndibe ngu o būru okiphe phē ono.

²⁸"O -būru l'oo ēgu-ememe byaru l'alī-a; ozoo ejo iphe-ememe; m'obu iphe, emebyishije nri, a kōru l'opfu; ozoo ophu emeje g'ō tsā evu; ozoo igube; m'obu ntaka, atakashije iphe; ozoo l'oo ohogu phē byaru ekepheta phē lē mkpukpu, dū l'alī phē; mbū o betakporu o būru ejo iphe-ememe gunu; ozoo iphe-ememe, dū īdu-agha bē byaru nū; ²⁹o -nwekporu onye machiru ēka iya l'uzo ulō-a pfuru nū ngu; ozoo l'oo ndibe ngu, bū ndu Ízurēlu l'ophu bē pfuru nū ngu; bya arwōo ngu; kēle o onyenonu maru g'iphe-ehuka ono atsū-beru iya l'ehu l'obu iya; ³⁰shikwa l'imigwe, bū ēka i bu ebubu nūma iya. Ḡukwaaru phē nvū; mee iphe, gbaru ngu nū; l'i meeru onyenonu g'iphe, oome gbaru; eshi ophu i maru obu onyemonye. Noo kēle o gubedua kpoloko bē maru obu ʉnwu-eliphe l'ophu; ³¹k'ophu ephe a-nodu atsū ngu ebvu mbōku-mbōku; jeye g'ephe a-nō-bekporu l'alī-a, i nūru nna anyi phe-a.

³²"A bya l'onye bū onye ohozo; mbū onye ta abudu onye Ízurēlu, bū ndibe ngu; mbū onye ono, gude kē ēpha ngu; waa k'okpehu, dū ngu nū; waa k'iphe, dū biribiri, iinoduje emegbabe; shi l'ēka dū ēnya bya. Teke onye obu byaru bya aghaa iphu l'eze-ulō-a; pfuru nū ngu; ³³shikwa l'imigwe, bū ēka i bu ebubu; nūma iya; meeru onye ohozo ono iphemiphe, o gude araku ngu; k'ophu ndu mgboko l'ophu a-madzuru ēpha ngu; shi nno atsū ngu ebvu gē ndibe ngu, bū ndu Ízurēlu atsū ngu. Teme ephe amakwarupho l'eze-ulō-a, mu kpūru-a bē bū ēpha ngu bē e gude kpūa ya.

³⁴"O -būru lē ndu nkengu jeru etso ndu ohogu phē ogu l'ēka būkpoo ēka i ziru phe; ephe -ghawaa iphu lē mkpukpu-a, i hotaru-a; mē l'eze-ulō-a, mu kpūru ngu-a pfuru nū gūbe Chipfu; ³⁵nōdukwa l'imigwe nūma epfupfu, ephe pfuru nū ngu; mē arwōrwo, ephe rwōrwo ngu; bya agbataru phe.

³⁶"Teke o bū l'oo iphe-eji bē ephe meru ngu; kēle o tō dūdu onye te emejedu iphe-eji; ehū ghuahaa ngu eghu; i woru phē ye ndu ohogu l'ēka; k'ophu bū l'ohogu kpūru phē lē ndzū lashia l'ēka dū ēnya; ozoo ēka dū ntse; ³⁷ephe -nōdu l'alī ono, a kpūru phē lē ndzū laa ono; egomunggo lwa phē azū; izimanu lwa phē azū; ephe nōdu l'alī ndu ono, kpūru phē lē ndzū ono rwōo ngu sū l'ephe mewaru iphe-eji; bya emewaa iphe, ta apfuduruto; mewaa ejo-ememe; ³⁸mbū; o -būru l'ephe nō l'alī ono, a kpūru phē lē

ndzụ laa ono gude obu phę g'o ha; mę ndzụ phę g'o ha lwapfuta ngu ozo; ęphe gha iphu l'alị-a, bụ ali, i nṣuru nna phę-a; mbụ lę mkpükpu-a, i hotar-u-a; mę l'eze-ulo-a, mu kpuru ngu-a; pfuru nụ ngu; ³⁹shikwa l'imigwe, bụ ęka i bu ebubu nüma epfupfu, ęphe pfuru nụ ngu; mę arwɔrwo, ęphe rwɔru ngu; gbaaru phę mkpu. Lị gụarụ ndibe ngu ono, mesweru ngu nụ ono nvụ.

⁴⁰"Jiko Chileke mu; g'enya ngu dujenu l'epfupfu, a nọ l'ęka-a epfu anụ ngu; l'iingabekwa iya pho nchị.

⁴¹"Nta bükwa g'i gbalihu gübę Chipfu, bụ Chileke; jeshia l'okpoku ngu.

"Gbalihu gụ l'okpoko ngu
ono, egoshi lị bụ onye
okpehu dụ ono.

Gübę Chipfu, bụ Chileke;
gę ndu-uke nkengu
bükwaru ndu ee-ye
ndzọta egube eeyeje
uwe-a.

Ge ndu dürü ngu nsọ tekwa
eswa l'iphe, dù ree,
iimeru phę.

⁴² Jiko Chipfu, bụ Chileke;
ta ajikakwa onye-ozi ngu
ono, i hotaru bya emee
ya ọ búru eze ono.
Nyatakwa n-yemobu ono,
i yeru Dévidi,
bụ onye-ozi ngu ono."

7 ¹Sólomonu pfughechaephō nụ Chileke; ọku shi l'imigwe búru kę phaa bya ekekota ngweja-akpo-ọku; mę ngweja ozo, e gweru. Ọdu-biribiri Chipfu bya ejị ụlo ono ejiji. ²Ophu ndu-uke Chileke adudu ike bahụ l'ime ụlo Chipfu ono; kélé ọdu-biribiri Chipfu jiru iya ejiji. ³Ndu Ízurélü húmaephō ọku ono g'o nwuru; bya ahụma g'odu-biribiri Chipfu ono nọ l'eli ụlo ono; ęphe phozeta kpubegbaa iphu l'alị l'eli ęka e gude mkpu-ma kpụ-lia akpụ-li; ęphe baaharụ Chipfu eja ekele iya ekele asuje:

"Chipfu bụ onye ọma;
n-yemobu iya anoje
jasụ l'ojejoje."

Eye Eze-ulo Chipfu l'ęka Chileke (1Ndū 8:62-66)

⁴Tobudu iya bụ; eze yele ndu Ízurélü l'ophu tükø gwee ngweja l'iphu Chipfu. ⁵Anụ, eze, bụ Sólomonu gburu gude gwee ngweja bẹ dụ ụkporo

unu eswi ugbo labo l'unu iri l'ise;^e mē ụkporo ụnu aturu ugbo iri l'ise.^f Oo ya bụ; eze yele ndu Ízurelu ono g'ephe ha tüğba woru eze-ulo ono ye Chipfu l'eka. ⁶Ndu uke Chileke tuko pfuru l'ọnodu phē. Nokwapho gē ndu Lívayi pfuru lę nkephē; gude ngwa ebvu Chipfu; mbu ono, eze, bụ Dévidi meru dobe g'e gude guje ebvu ekele nü Chipfu, bụ iya bụ ngwa ebvu ono, o shi egudeje agu ebvu ekele asuje: "N-yemobu iya anije jasú l'ojejoje." Ndu uke Chileke ono nodu ghaaru ndu Lívayi iphu egbu opu; ndu Ízurelu l'ophu pfugbaaru apfuru.

⁷Sólomonu dobe echilabó oma-unuphu ono, no l'atatiphu ulo Chipfu ono nsø. O bụru l'eka ono bē ọ no gwee ngweja-akpo-oku; mē eba-anu, e gude gwee ngweja-ehu-guu. Noo kēle ọru-ngweja, e gude onyirubvu mee, no l'iphu Chipfu bē ha nwanshii; k'ophu bụ lę ngweja-akpo-oku; mē ngweja-nri; mē eba-anu, e gude gwee ngweja-ehu-guu ono taa alakotadu iya.

⁸Oo ya bụ; Sólomonu mē ndu Ízurelu g'ephe ha, bụ ndu ephe l'iya no l'eka ono; mbu ikpoto ọha, shi lę mkpukpu Lebo-Hamatu; je akpaa lę nggele Ijiputu, bụ ndu tükoru nodu teke ono; bō Qobo-iphe ono abalị esaa. ⁹O be lę mbóku k'ésato; ephe nōo ndzukó, gbaru iche; noo kēle ephe meru k'edobe ọru-ngweja ono nsø ujiku ẹsaa; bō obo-iphe ujiku ẹsaa. ¹⁰O be lę mbóku, ọnwa ẹsaa dū l'ukporo abalị l'abali ẹtō; ọ gbassaa ndu ono g'ephe lashia ibe phē. Ephe gude ehu-utso lashia; mē obu-utso lę k'iphe-oma, Chileke meru Dévidi; mē Sólomonu; mē ndibe iya, bụ ndu Ízurelu.

Chipfu epfu eyeru Sólomonu (1Ndu 9:1-9)

¹¹Oo ya bụ; Sólomonu kpụ-tsechaephe eze-ulo Chipfu obu; mē ulo nkiya; mbu tuko iphemiphe, ọ tüberu k'ememe l'eze-ulo Chipfu ono; mē l'ulo nkiya mekota; ¹²Chipfu byapfuta iya l'enyashi bya asu iya: "Mu nümawaru epfupfu, i pfuru nü mu; bya ahötawa eka-a g'o bụru eka aanojuje egweru mu ngweja. ¹³Ọ -bürü lę mu guchiru igwe; k'ophu bụ l'o to dzeduru mini; ọzoo lę mu türü igube ekemu g'o tuko iphe, dū l'alị ono tapyashia; ọzoo lę mu ziru ejo iphe-ememe g'o bya l'echilabó ndibe mu; ¹⁴Ọ -bürü lę ndibe mu ono, bụ ndu eeku epha ala l'epha mu ono; wozetaru onwophe ali; pfuru nü mu; chọo atatiphu mu; bya adakobe haa ejo-eme-me, ephe eme; bē mu e-shikwa l'imigwe nüma epfupfu, ephe epfu anu mu; ọwaru phē nvụ l'iphe-eji phē; mee g'alị phē dū iche. ¹⁵Nta-a bē enya mu; mē nchị mu a-duje l'epfupfu, eepfu anu mu l'eka-a. ¹⁶Mu hotawaru eze-ulo-a; bya edobewa iya nsø; mewaa iya g'o bụru eka epha mu a-noduje ere ire jasuru asuru. Enya mu; waa obu mu a-duje l'eka ono tekenteke.

^e 7:5 Bu iya bụ 22,000 lę mbekee. ^f 7:5 Bu iya bụ 120,000 lę mbekee.

¹⁷“A bya lę gubedua; o -büru l'i tsoru ụzo mu egube ono, nna ngu Dévidi tsoru iya ono; eme iphemiphe, mu tūru ngu l'ekemu; ¹⁸bę mu e-me g'ọnodu ngu l'aba-eze ndu Ízurelu ngürü angürü; egube ono, mu lę nna ngu, bę Dévidi gbaru iya lę ndzü lę teke ono, mu sūru iya l'o to nwedu iphe, byaru e-me g'unwu iya nō-buhu l'aba-eze ndu Ízurelu.

¹⁹“Ole-a; o -büru l'i nonyaaru ophu iitsoedu mu; gwobe ekemu ono, mu tūru unu ono; mbü je agwaahaa agwa abarü phę eja; ²⁰bę mu a-vükwa phę l'ogbarabvu vüfu l'alı ono, mu nüru phę ono; mu amia enya l'eze-ulo-a, mu doberu nso g'epha mu reje ire-a. Mu e-me iya g'o buru iphe, ndiphe e-gude anma l'ejo etu; waa iphe, aa-nodu eme iphe ochi. ²¹Eze-ulo-a, ha imelimeli egube-a bę a-buru onye aghata iya nü; ishi anyia ya ędzu; l'o kpo-yiaru iya ukuvu sụ: ‘?Bü gunu meru g'o gude Chipfu mee alı-a; waa eze-ulo-a egube-a?’ ²²Ndiphe epfua sụ: ‘Oo kele ęphe harü Chipfu, bę Chileke kę nna phę; mbü onye ono, dufutaru phę l'alı Ijiputu ono; gbę woru obu phę kpörü yeru agwa; gwaahaa ya; abarü iya eja. Noo iphe, meru g'o gude Chipfu wopfuta phę egube ejo iphe-ehuka-a.’”

Iphe ọzo, Sólomonu megbabéru
(1Ndu 9:10-28)

8 ¹Noo ya; a nöepho ükporo apha sügba ishi, bę iya bę teke Sólomonu gude kpua eze-ulo Chipfu ono; yee ulo nkiya; ²o tükko mkpükpu, Hiramu nüru iya kpükwashia; bya eworu ndu Ízurelu yekota iya g'ephe bugbaaru iya.

³Sólomonu bya eje oğu lę mkpükpu Hamatu-Zoba; je alwüta iya. ⁴O kpua mkpükpu Tadumo l'echiegu; bya akpuschia mkpükpu, aakwakobeje iphe lę mgboru Hamatu. ⁵O kpükwaas mkpükpu Bętu-Horonu k'imeli; mę ophu nō l'uzo alı; kpua ya; o shihugbaa ike. O gude igbulö kpü-pheta iya; bya eyee ya oguzzo; mę mgborıgwè, e gude aswɔ-chi iya aswɔ-chi; ⁶bya akpua mkpükpu Balatu; kpüşchia mkpükpu, oqkwakobeje iphe; mę mkpükpu, ee-dobeje ugbo-inya iya; mę ophu ndu agbaru iya inya a-noduje. Sólomonu tükcoru iphemiphe, dü iya g'o kpua ya lę Jierúsalemu kpükota; mę l'übvwí übví Lébanonu; mékpoor l'alı-eze, nökota iya l'eka l'ophu.

⁷A bya lę ndu ophu phoduru nü lę ndu Hetu; mę ndu Amoru; mę ndu Pérezu; mę ndu Hevu; mę ndu Jiebusu; mbü ndu ono, ta abudu ndu Ízurelu ono; ⁸bę awa ndu ono, phoduru nü l'alı ono; mbü ndu ophu ndu Ízurelu te egbushiduru; bę Sólomonu meru g'ephe büru ohu, ejeru iya ozi byasü ntanu-a. ⁹A bya lę ndu Ízurelu bę o to düdü onye ophu Sólomonu meru ohu, ejeru iya ozi. Ephebedua bę o meru ndu ojogu iya; mę ndu-ishi ozi iya; mę ndu-ishi ugbo-inya iya; mę ndu agbaru iya inya. ¹⁰Oo ęphe bü ndu-ishi ozi Sólomonu. Ephe dü ükporo ümadzu iri l'ebö l'ümadzu iri büru ndu-ishi l'ozı ono.

¹¹Sólomonu bya eshi lę mkpükpu Dévidi dufuta nwada Fero pho bya edobe l'ulo ono, o kpüru iya ono; kele Sólomonu bę sūru lę nyee ya tee

budu l'ulo Dévidi, bụ eze ndu Ízurēlu; noo kèle iphe, bụ eka okpoko Chipu bahugbaaru bẹ dükota nsō.

¹²Sólomonu bya egweeru Chipfu ngweja-akpo-oku l'eli ọru-ngweja Chipu, o kpuru l'atatiphu eze-ulo ono. ¹³Ngweja ono bẹ oogweje egube o gbaru g'e gweje iya mbóku-mbóku; mbụ egube ekemu Mósisu pfuru g'e gweje iya l'eswe-atüta-unme; mẹ l'ọnwa ḥophúú; mẹ l'obo-iphe eto, aaboje aphagapha ono: bụ iya bụ Obo-Buredi, ekoduru ekoko; mẹ Obo-Idzu; mẹ Obo-Ṅkpù. ¹⁴O tsoru egube ono, nna iya Dévidi törü ọkpa iya gude hо ọgbo ndu-uke Chileke dobe phę l'ozı, ephe a-nodu eje; mẹ ọgbo kẹ ndu Lí-vayi g'ephe bujelu ishi l'agụ ebvụ ajaja; mẹ g'ephe yejeru ndu-uke Chileke eka l'ozı egube o gbaru lę mbóku-mbóku; o gbaa ọgbo ndu nche dobegbaa phę l'oguzo g'ephe chee nche; kèle ọ egube ono bẹ Dévidi, bụ onye kẹ Chileke türü iya l'ekemu. ¹⁵Ọphu o dudu iphe, eze türü ekemu iya doberu ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lí-vayi g'ephe meje, duru ọphu ephe haru eme-me; je akpaa lę k'eka aakwakobejegba eku.

¹⁶Noo ya; ozi Sólomonu ono bürü iphe, e jekotaerupho e -shi lę mbo-ku, a türü ọkpa eze-ulo Chipfu ono jasürü a kpü-tsee ya. O bürü iya bụ l'aakpụ-ghe ulo Chipfu ono.

¹⁷Tobudu iya bụ; Sólomonu bya atüğbia jeshia Eziyonu-Geba; mẹ Elatı ọphu du l'alı Edomu l'agüga eze-ényimu. ¹⁸Hiramu ye ndu nkiya, bụ ndu mahawarụ eze-ényimu ono; ephe pataru Sólomonu ugbo-mini. Ephe lę ndu kẹ Sólomonu tüko jeshia alı Ofi; bya eshi l'eka ono wolata mkpolala-ododo, ेrwa iya du ụnu talentu l'ukporo talentu labo lę talentu iri bya aküberu eze, bụ Sólomonu.

Eze-nwanyị ndu Sheba akpapfuta Sólomonu (1Ndu 10:1-13)

9 ¹Tobudu iya bụ; eze-nwanyị ndu Sheba bya anụma údù Sólomonu; o byatashịa Jierúsalemu g'o gude aji, shihuru ike dalee ya. O chíru ikpoto nemadzụ; mẹ ịnya-kamelu, vugbaa manụ, eshigbaa kwéekweekwée; waa igwerigwe mkpolala-ododo; mẹ mkpuma, vugbaa oke aswa. O byapfuta Sólomonu; bya atüko iphemiphe, o rịru k'epfupfu pfukotaru iya. ²Sólomonu yekotaru iya ọnu ree l'aji, o jikotaru iya. Mbụ l'o tọ dudu aji, o jíru Sólomonu, o madụ yeru iya ọnu ree. ³Eze-nwanyị ndu Sheba ono bya ahụma egube mmamiphe, Sólomonu nweru; waa egube ulo, o kpuru; ⁴mẹ egube nri, oorije; mẹ ụdu oshi, ndu-ozi iya anoduje anoo; mẹ gẹ ndu-ozi iya gude eje ozi; waa egube uwe, ephe eye l'ehu; mẹ ndu etsujeru iya ọnu lę mée; mẹ egube uwe, ephe eye l'ehu; mékpo ngweja-akpo-oku, oogweje l'ulo Chipfu. O bya ahümakotachaa iphemiphe ono; o tufu iya ehu.

⁵O bya asụ eze: "Akọ, mu nọ l'alı anyi nụma k'iphe, i meshiru; mẹ kẹ mmamiphe ngu bẹ bükota eviya. ⁶Mu te eshidu kweta l'akọ ono bẹ bụ eviya; jasụ gẹ mu byaru nta-a bya egude enya mu hümakota iya-a. Lenu;

ge kę mmamiphe ngu ono gude habe shii bę a ta kojahaduru mu ębo; noo kęle i dakiri g'atürü onu ngu. ⁷Qo ępho lę ndibe ngu bę iphe kweru! Iphe kweru ndu-ozi ngu phę, bu ndu anqduje l'iphu ngu mkpürumkpuru anüma opfu mmamiphe, iipfu! ⁸G'ajaja bürü kę Chipfu, bu Chileke ngu; bu onye ono, i du ree; o woru ngu dobe l'aba-eze iya g'i bürü eze l'iswi ehü iya. Qo kęle Chileke ngu yeru ndu Ízurelu obu ojejoje meru g'o gude; o mee ngu eze phę; k'ophu ii-nodu ekpe ikpe, pfuru nhamunha; meje iphe, pfuru qto."

⁹Tobudu iya bu; eze-nwanyi ono bya eworu mkpola-ododo, ęrwa iya du ụkporo talentu ishii nü eze; bya anü iya manu, paru ęka apaa, eshi kwęekweekwee; waa mkpuma, vugbaa oke aswa. Manu ono, eze-nwanyi ndu Sheba nüru eze, bu Sólomonu ono paru ęka shii; k'ophu bu l'o tó dudu manu, a nujebaaru iya habe g'onoya.

¹⁰Teme ndu kę Hiramu; mę ndu kę Sólomonu, bu ndu ono, evutaje mkpola-ododo l'alı Ofi ono bę evutajekwapho oshi alugumu; mę mkpuma, vugbaa oke aswa. ¹¹Q bürü oshi alugumu ono bę eze gude meta ęka aazoje ıkpa enyihu uto Chipfu ono; mę k'uto ibe eze; bya egudekwa iya phę mee une; waa ogumogu, ndu ebvu egudeje agü ebvu. Oshi alugumu, ha egube ono bę a ta ahümajebaeduru l'alı Jiuda.

¹²Eze, bu Sólomonu bya anükota eze-nwanyi ndu Sheba ono iphemiphe, du iya ree, o suru g'o nü iya; a -gufukwa ophu eze-nwanyi ono nüru eze l'onwiya. Qo ya bu; eze-nwanyi ono yele ndu-ozi iya dakobe lashia ali phę.

Eku Sólomonu (1Ndu 10:14-25)

¹³Mkpola-ododo, eevulatajero Sólomonu aphagapha bę ęrwa iya aduje ụnu talentu; l'ukporo talentu iri l'eto lę talentu ishii; ¹⁴a -gufukwa iphe, eshije l'ęka ndu ngho, ęphe agba ha nwanshii mę l'ęka ndu agba eze ngho. Mkpola-ododo; waa mkpola-ochaa bę eeshiekwapho l'ęka ndu eze ndu Arabu; mę l'ęka ndu ochi-oha ali ono evulataru Sólomonu.

¹⁵Eze, bu Sólomonu gude mkpola-ododo, e tsusaru ọsa meta iphe, eegudeje egbobuta onwonye, hagbaa galagala; ụzo ukkanoro iri. Mkpola-ododo, laru lę nanu bę duchaa ụnu shékelu; lę shékelu ukkanoro iri. ¹⁶O gudekwapho mkpola-ododo, e tsusaru ọsa meta iphe ono, eegudeje egbobuta onwonye kę nshii; ụzo ukkanoro iri l'ise. Mkpola-ododo, laru lę nanu iya bu ukkanoro shékelu iri l'ise. Eka eze doberu iya bu l'uto ono, e gude oshi, shi l'oswa, nō l'úbvú Lébanonu kpua ono.

¹⁷Nokwapho g'eze gude eze-enyi meta aba-eze, ha shii; bya awukota iya ıkpobe mkpola-ododo l'eli. ¹⁸Aba-eze ono bę bu ntökpa ishii; bya enweru okposhi, e meru lę mkpola-ododo ye iya g'a tukobeje ıkpa. E meru iya ęka aatukobeje ęka ibekębo; kpua oduma labo pfu-kubecha iphe

ono, aatukobeje eka ono ẹphenebo. ¹⁹A kpuru oduma iri l'ebu pfubé l'eli ntokpa ishii ono. O pfugbaaru l'ibe lanu; waa l'eka ibe iya ophuu. O to dudu aba-eze ọzo, e mejewaru o du ẹgube ono. ²⁰Iphe, eze egudeje angu iphe-angungu bu m kpola-ododo be e gude mekota iya. Ivu, dükota l'ulo ono, e gude oshi, shi l'oswa úbvú Lébanonu mee ono be bu ọkpobe m kpola-ododo be a wukotaru iya. O to dudu iphe ono, duru ophu e meru le m kpola-ochaa; noo kele o to dudu iphe, a guberu m kpola-ochaa le teke Sólomonu bu eze. ²¹Eze nwegaarụ ugbo-mini, e gude agbaru iya ngho. Ugbo-mini ono be ephe le ndu-ozu Hiramu atukoje swiru. O bürü ugbo lanu l'ime apha eto be ugbo-mini ono alwaje; vulata m kpola-ododo; me m kpola-ochaa; me eze-enyi; me adaka; me enwe.

²²O bürü eze, bu Sólomonu be kakota enweru eku; bürü iya kakota enweru mmamiphe l'iphe, bu ndu eze ndu mgboko l'ophu. ²³Ndu eze ndu mgboko l'ophu nođu abyaje l'iphu Sólomonu g'ephe nüma opfu mmamiphe, Chileke nüru iya. ²⁴Aphagapha abujeru: onye -byatashia; l'o gude iphe bya anu iya; mbu iphe, e meru le m kpola-ochaa; me ophu e meru le m kpola-ododo; me uwe mgbalanu; me ngwogu; me manu, eshi kwéekweekwee; me inya; mékpo ịnya-mulu. Iphe, aanuje iya be apajé eka apaa.

²⁵Sólomonu be nweru eka oodobeje ịnya; me ugbo-ịnya. Eka ono be du unu iri. O nwekwárapho ndu agba l'ịnya ükporo unu l'unu iri. O nweru ndu ophu eze doberu le m kpukpu, eedobeje ugbo-ịnya; dobe ndu ophuu le Jierúsalem̄u swibe onwiya. ²⁶O bürü iya bu ishi iphe, bu ndu eze; e -shi l'enyimu Yufurétisu je akpaa l'alí ndu Filisitayinu; je akpaa l'oke alí ndu Ijiputu. ²⁷Eze meru; m kpola-ochaa kuru ge m kpuma le Jierúsalem̄u; bya emee g'oshi sida dzuru ekameka g'oshi sikkamo, tuko alí ọkpá úbvú, no l'uzo enyanwu-ariiba sweta. ²⁸A nođu eshije l'alí Ijiputu mewaro alí ndu ọzo animataru Sólomonu ịnya.

Anwụhu Sólomonu (1Ndu 10:28)

²⁹Iphe ọzo, Sólomonu megbabérū; e -shi l'ishi jeye l'eka o jeberu; be e dekötaru l'ekwo, Nétanu, bu onye mpfuchiru Chileke; me l'ekwo mpfuchiru Ahayijia, bu onye Shilo; me l'ekwo ophulenya Ido, bu onye aphuje ophulenya; mbu ophulenya, o phuru le k'ehu Jierobowamu nwa Nebatu. ³⁰Sólomonu be no le Jierúsalem̄u bürü eze ndu Ízurelu ükporo apha labo. ³¹Tobudu iya bu o nwụhu lapfushia nna iya phē. E lia ya le m kpukpu Dévi-di, bu nna iya. Nwa iya nwoke, bu Rehobówamu bürü eze nochia enya iya.

Ndu Ízurelu Ekwefuru Rehobówamu ike (1Ndu 12:1-20)

10 ¹Tobudu iya bu; Rehobówamu tugbua jeshia Shékemu; kele ndu Ízurelu l'ophu wuwari jeshia l'eka ono g'ephe mee ya eze. ²Teke

ono bę Jierobowamu nwa Nebatu nökwdadu lę Ijiputu, bę ęka ono, o gbaru lashia teke ono, oogbaru eze, bę Sólomonu oso ono. O nüma kę Rehobówamu ono; o shi lę Ijiputu lwatashia. ³O ya bę; e zia g'e je ekua ya. Jierobowamu yele ndu Ízuręlu g'ephe ha bya awu-pfu Rehobówamu je asu iya: ⁴"Nna ngu boru anyi ivu, anyi ęrwa. O -bürü l'ii-me g'ozi aphu ono, nna ngu shi kpabę anyi; mę ivu ono, o boru anyi ono ka alwa ali; be anyi a-nödukwa-a ejeru ngu ozi."

⁵Rehobówamu su phę: "Unu lashia je anoo ujiku eto; g'unu alwaphutawarо azu." Qo ya bę; ephe wükashihu.

⁶Töbüdu iya bę; eze, bę Rehobówamu jeshia akpata ishi l'eka ndu bę ogerenya ono, shi ejeru nna iya, bę Sólomonu ozi lę teke o no ndzü ono. O jia phę su: "?Denu g'unu sürü ge mu yeeru ndu-a onu?"

⁷Ephe su iya: "O -bürü l'ii-nödu emeru ndu-a iphe-oma; emeru phę ree; bya epfurу phę opfu oma; bę ephe a-bükwaru ndu-ozi ngu jasuru asuru."

⁸Obenu lę Rehobówamu bę jikaru idzu ono, ndu bę ogerenya chitaru iya ono. O jepfushia үnwokoroby, bę ndu ephe l'iya tükoru tsee, ejeru iya ozi; ge ya kpata phę ishi iphe. ⁹O jia phę su: "?Denu g'unubedula sürü ge mu yeeru phę onu? ?Bü gunu bę anyi e-pfurу ndu-a, sürü ge mu mee g'ivu, nna mu boru phę ka alwa ali-a?"

¹⁰Unwokoroby ono, bę үnwu ogbo iya ono su iya: "Iphe, ii-pfurу ndu ono, sürü ngu lę nna ngu boru phę ivu, anyi ęrwa ono; l'oo g'i mee ya g'o ka alwa ali ono bę lę-a: mkpushi-ęka ortsutso ngu bę kakwa upfu nna ngu igbi. ¹¹L'eshi ophu o bę ęchachi bę nna ngu shi echije phę bę ii-gbaahaa phę akpi."

¹²Qo ya bę; o -rwuepho lę mböku k'eto ono; Jierobowamu yele ndu Ízuręlu l'ophu wu-pfuta eze, bę Rehobówamu ozo; egube ono, o pfuru phę g'ephe bya lę mböku k'eto ono. ¹³Eze, bę Rehobówamu ji ka idzu, ndu bę ogerenya phę chikoshiru iya; eyeru phę onu ęhuka ęhuka. ¹⁴O je etsoru idzu ono, unwokoro phę chikoshiru iya su: "Nna mu boru unu ivu, anyi ęrwa; ole mbedula bę e-me g'o kaba anyi ęrwa. Nna mu bę ęchachi bę o shi echije unu; ole mbedula bę a-gbaahaa unu akpi." ¹⁵Qo ya bę; ophu eze angadüru ndu Ízuręlu ono nchi; noo kele o Chileke bę meru g'o dę nno; k'ophu iphe ono, o shije l'önü Ahayijia kę mkpükpu Shilo pfuaru Jierobowamu nwa Nebatu ono a-vükota.

¹⁶Ndu Ízuręlu ono l'ophu bya ahümaephо l'eze ta angadüru phę nchi; ephe su iya:

"?Bü gunu bę anyi lę Dévidi

jigba?

O tó dükwa okiphe,

anyi nwérü l'ehu nwa Jiesi.

Unubę Ízuręlu;

g'onyenonu lashja
unuphu ibe iya-o!
Ge Dévidi letawaro ɔnu-ulo
nkiya enyia!"

Oo ya bụ; ndu Ízurelu l'ophu wükashihu lashja unuphu ibe phē. ¹⁷O bụ-waruro ndu Ízurelu ophu bu lẹ mkpükpu lẹ mkpükpu, dù l'alị Jiuda bẹ Rehobówamu bụ eze phē.

¹⁸Tobia iya bụ; eze, bụ Rehobówamu zia Adoniram, bụ onye-ishi ọgbo ozi; g'o jepfu ndu Ízurelu. O rwua; ẹphe gude mkpuma tugbua ya. Eze, bụ Rehobówamu mekebe ẹgwegwa nyita ụgbo-inya iya gbalaa; ọ buru iya ala Jierúsalemu. ¹⁹E -shi teke ono bẹ ndu Ízurelu shi kwefutaru ɔnu-ulo Dévidi ike byasụ ntanụ.

Shemaya Ezi Rehobówamu Ozi
(1Ndu 12:21-24)

11 ¹Rehobówamu larwuepho Jierúsalemu; ọ chikobe ndu ɔnu-ulo Jiuda; mẹ ndu Benjaminu; ụkporo ụnu unwoke mgbo ụkporo l'ebu l'ụnu unwoke iri, bụ ndu a hotaru ahọta; g'ephe je etsoo ndu Ízurelu ọgu; k'ophu ẹphe a-nataphu alị-eze ono azu woru nụ Rehobówamu.

²Tobia iya bụ; Chipfu bya epfuaru Shemaya, bụ onye kẹ Chileke sụ: ³"Je akaru Rehobówamu nwa Sólomonu; mbụ eze ndu Jiuda; l'i karu ndu Ízurelu l'ophu, bụ ndu ophu nọ lẹ Jiuda mẹ lẹ Benjaminu ⁴lẹ Chipfu súru-a: 'Unu te ejekwa etso ụnwunna unu phē ọgu. G'onyenonu lashja ibe iya; noo kẹle ọ mu bẹ iphe ono shi l'eka.' " ⁵Oo ya bụ; ẹphe nüma iphe, Chipfu pfuru; laphu azu. Ọphu ẹphe ejeduru etso Jierobowamu ọgu.

Rehobówamu akpụ Jiuda; g'o shihu ike

⁵Rehobówamu bẹ bu lẹ Jierúsalemu. Ọ kpüşhia mkpükpu lẹ mkpükpu, dù l'alị Jiuda; o shihuchaa ike; k'ophu oo-gbobotajé phē l'ogu. ⁶Mkpükpu, ọ kpürü bụ Bętulehemu; mẹ Etamu; mẹ Tekowa; ⁷mẹ Bętu-Zuru; mẹ Soko; mẹ Adulamu; ⁸mẹ Gatu; mẹ Maresha; mẹ Zifu; ⁹mẹ Adoremu; mẹ Lakishi; mẹ Azeka; ¹⁰mẹ Zora; mẹ Ajialonu; mẹ Hęburonu. Mkpükpu ono bẹ bükota mkpükpu, a kpüşhiru ike l'alị Jiuda; mẹ l'alị Benjaminu. ¹¹O mekwärüpho eka eedomije onwonye; o shihugbaa ike; bya achịta ndu-ishi ndu ojogu yechaa ya. O meta ụlo eka aakwakobeye nri; mẹ manụ; mẹ mée yechaa ya. ¹²O yekotaru iphe, eegudeje egbobuta onwonye; me arwa lẹ mkpükpu nọnụ; bya emee; mkpükpu ono shihu ike ọkpobe eshihu. Ọo ya bụ; Jiuda; mẹ Benjaminu bùwaru iya bẹ ọ dù l'eka.

Ndu uke Chileke; mẹ ndu Lívayi alwa Jiuda

¹³No iya; ndu-uke Chileke; mẹ ndu Lívayi, nokota l'alị Ízurelu bya atụru ike yeru iya. ¹⁴Ndu Lívayi parụ alị eka ẹku phē atajé nri; mẹ alị phē

haa; lashia Jiuda; me Jierúsalemu; kele Jierobowamu yele ụnwu iya chí-furu phē g'ephe te ejeshiru Chipfu ozi ndu-uke. ¹⁵ Jierobowamu gude eka iya hɔta ndu e-gweje ngweja l'eka aagwaje iphe; me ndu a-gwaje nwa-mkpi; yele oke-eswi, o kpushiru dobe. ¹⁶ Iphe, bu ndu doberu obu phē g'ephe chọo ụzo kẹ Chipfu, bu Chileke kẹ Ízurélu shi l'ipfu nonu lę Ízurelu wüfu tsoru ndu Lívayi jeshia Jierúsalemu; g'ephe gweeru Chipfu ngweja; mbu Chileke kẹ nna phē. ¹⁷ Ephe mee; alı-eze ndu Jiuda ka eshihu ike; t̄ru íkè yeru Rehobówamu, bu nwa Sólomonu apha eto. Ephe nōdu etso-kota ụzo, Dévidi; me Sólomonu toru l'ime apha eto ono.

Ndibe Rehobówamu

¹⁸ Rehobówamu bę l̄ru Mahalatu, bu nwada Jierimotu. Jierimotu bu nwa Dévidi kę nwoke. Jierimotu ono l̄ua Abihelu, bu nwada Eliyabu. Eliyabu bu nwa Jiesi kę nwoke. ¹⁹ Mahalatu nwütaru iya unwoke, ępha phē bu: Jieyushi; me Shemaraya; me Zahamu. ²⁰ O luchaa ya; bya alua Maka, bu nwada Abusalomu. O nwütaru iya Abáyijia; me Atayi; me Ziza; me Shelomiti. ²¹ Rehobówamu b̄ru Maka, bu nwada Abusalomu ono bę o kachaa eye obu eme l'unyomu iya ndu ophuu; m̄ekpoo ụnwanyi, ndu ophu abu-zidu unyomu iya. O l̄ru ụnwanyi iri l'esonato. O nweru ụnwanyi ükporo eto, bu ndu ophu abu-zidu unyomu iya. O nwüta unwoke ükporo l'esonato; bya anwüta ụnwanyi ükporo eto.

²² O b̄ru Abáyijia, bu nwa kę Maka bę o t̄ru eka g'o b̄ru onye-ishii l'echilabø ụnwunna iya; noo kele oo ya bę oome gę ya mee eze. ²³ O meru g'onye maru iphe; bya edokaa ụnwu iya; ephe dzuru alı Jiuda; me kę Benjamin; mbu lę mkpukpu ono, a kpugbaaru; o shihu ike ono; mbu nü phē nri k'etsutsu iya; bya alušhiaru phē nwanyi.

Ndu Ijiputu ezebata lę Jierúsalemu

(1Ndu 14:25-28)

12 ¹O be teke Rehobówamu meçrupho aba-eze iya o nguru anguru shihu erekpobe ike; yele ndu Ízurelu g'ephe ha gwobe ekemu Chipfu. ²Eshinu ephe ta apfushiduru ike l'eka Chipfu; Shishaku, bu eze ndu Ijiputu byatashia ogu lę Jierúsalemu l'apha kwe Rehobówamu apha ise o wataru aburu eze. ³O chiru ụnu ugbo-inya eto; me ndu agba l'inşa, du ụnu umatzu ugbo ükporo esaa l'ụnu iri bya ogu ono. Ndu yee ya shi lę Ijiputu swiru bya ogu ono b̄ru aguta aguta; mbu ndu Libiya; me ndu Sukimu; me ndu Kushi. ⁴O natakota iphe, bu mkpukpu, a kpushiru ike lę Jiuda; mbu ephe byarwutachaa Jierúsalemu.

⁵Tobudu iya bu; Shemaya, bu onye mpfuchiru Chileke byapfuta Rehobówamu; yele ndu-ishi ndu Jiuda g'ephe dzukóberu lę Jierúsalemu l'eka ephe atsü Shishaku ebvu. O su phe: "Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: Unu pawaru mu haa; oo ya meru iphe, mbedua paru unu haaru Shishaku."

⁶O ya bụ; ndu-ishi ndu Ízurēlu ono waa eze bya ewozeta onwophē ali sụ: "Chipfu bụ onye pfüberekoto."

⁷Chipfu bya ahụmaephō l'ephe wozetaru onwophē ali; Chipfu byakwa epfuaru Shemaya sụ: "Eshinu ephe wozetawaru onwophē ali bẹ mu te emebyishiedu phē; mu e-mechia g'a nafuta phe. Mu te eshiędu Shishaku l'eka tụ-koshi Jierúsalemu oke ehu-eghu mu. ⁸Ole-a; ephe a-nodu ejeru iya ozi; k'ophu ephe a-maru iphe, dụ iche l'ejeru mu ozi waa ejeru ndu eze ndu ali ozo ozi."

⁹O ya bụ; Shishaku, bụ eze ndu Ijiputu byatashia ṥogu lẹ Jierúsalemu; bya evükchaa ṣeku, dụ l'ulo Chipfu; mẹ ṣeku, dụ l'ulo eze. O vutako-ta iphemiphe; mbụ chitachaa iphe, eegudeje egbobuta onwonye pho, Sólomonu gude mkpola-ododo kpushia pho. ¹⁰Tobudu iya bụ; eze, bụ Rehobówamu bya egude onyirubvu kpu-phukota iphe ono azụ; gude dochia enya iya ophuu; bya eworu iya ye l'eka ndu-ishi ndu eche ọnu eka eeshije abahụ l'ibe eze nche; g'ephe leta iya enya. ¹¹O nodu abujeru teke eze eje l'ulo Chipfu; ndu nche ono aparu iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono tsoru iya. E -mechaa; ephe ewophuta iya azụ bya edobe l'ulo-nche.

¹²Rehobówamu wozetaephō onwiya ali ono; Chipfu vụ-buhuru iya ọvuma; k'ophu bụ l'o to medụru iya g'o buru mkpurupyata; teme iphe bya aduaharu ndu Jiuda lẹ ree.

¹³Noo ya; eze, bụ Rehobówamu eze lẹ Jierúsalemu; kpoo onwiya g'abara. O nōwaru ụkporo apha labo l'apha lanụ teke ọ watarụ aburu eze. Iphe, ọ nōru l'aba-eze iya bụ apha iri l'esan lẹ Jierúsalemu, bụ iya bụ mkpukpu ono, Chipfu hoftataru l'ipfu Ízurēlu l'ophu g'o buru ono. Ephā ne iya bụ Nama onye Amónu. ¹⁴O meru ejo-iphe; kélé o to gudedu obu iya chọọ Chipfu.

Anwụhu Rehobówamu

(1Ndu 14:29-31)

¹⁵Iphe, Rehobówamu megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka ọ bvürü be e de-kötaru l'ekwo Shemaya, bụ onye mpfuchiru Chileke; mẹ l'ekwo Ido, bụ onye aphuje ophulenia. Ophu Rehobówamu yele Jierobowamu alwụ-buhujeduru ṥogu alwụ-buhu. ¹⁶Rehobówamu bya anwụhu lapfushia nna iya phē. E lia ya lẹ mkpukpu Dévidi. Abáyijia, bụ nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya.

Teke Abáyijia bụ eze ndu Jiuda

(1Ndu 15:1-8)

13 ¹L'apha, kwe Jierobowamu apha iri l'esan, ọ watarụ aburu eze ndu Ízurēlu be Abáyijia watarụ aburu eze ndu Jiuda. ²Iphe, ọ nōru l'aba-eze lẹ Jierúsalemu bụ apha eto. Ephā ne iya bụ Mayíkaya nwa-da Uriyelu kẹ mkpukpu Gibiya.

Abáyijia yele Jierobowamu shi anoduje alwu-phe ogu. ³ Abáyijia bya atugbua jeshia ogu ono; chiṭa ndu ojogu, du ụkporo ụnu ugbo ụkporo labo l'iri, buchaa ndu ike du l'ogu; bürü ndu ojogu, a hörü ahoho. Jierobowamu chiṭa ndu nkiya, du ụkporo ụnu ndu ojogu ugbo ụkporo ise, bükwapho ndu a hörü ahoho; ephe je akwaberu Abáyijia k'ogu ono.

⁴Tobudu iya bụ; Abáyijia je apfụ-koru l'eli úbvú Zemarayimu ophu no l'alị úbvú úbvú Ifuremu; pfushiahaa sụ: “Gube Jierobowamu mē Ízurelu l'ophu; unu ngaberu mu nchị! ⁵?Unu ta amadụ lẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ Ízurelu bẹ gude ogbandzu, ta abyadụ anwahụ anwahụ woru abụ eze ndu Ízurelu nụ Dévidi yele oshilokpa iya jasụ l'ojejo? ⁶Q bürü iya bẹ Jierobowamu nwa Nebatu, bụ onye-ozi Sólomonu nwa Dévidi gbalihuru bya ekwefuru nnajiu phu iya ike. ⁷Ogalemkpa nemadzụ phẹ, bụ mkpokoro nemadzụ je eswiphee ya mgburugburu. Ephe nöduru Rehobówamu nwa Sólomonu l'ukukanyi; mbụ lẹ teke Rehobówamu bükwaduro nwatanshịi, adụdu iphe, ọ maru; ophu ọ to dudu ike kpafụ phẹ l'iphu.

⁸“Nta-a bụ iphe, unu tüberu bụ g'unu tsso ali-eze Chipfu ogu; mbụ ali-eze ono, no l'eka ụnwu Dévidi ono. Unu bükpooru ikpoto nemadzụ; teme unu l'ụnwu oke-eswi mkpola-ododo ono, Jierobowamu meshiru g'o bürü agwa unu ono tuko nödu. ⁹Ole-a; ?tọ bụnaa unu bẹ chishiru ndu-uke kẹ Chipfu-a; mbụ oshilokpa Erönü ono; mē ndu Lívayı; mbụ gude ẹka unu dobe ndu egweru unu ngweja egube ono, ndu oħozo emeje ono? Iphe, bụ onye gude oke-eswi; yele ebili ęsa bya gę ya swaa onwiya ejá bẹ abuje-waru nụ onye egweru agwa ono, adụdu iphe, ọ bụ ngweja.

¹⁰“Obenu l'anyibedua bẹ bụ Chipfu bụ Chileke nkanyi; anyi teke aha-kwa iya. Anyi nweru ndu-uke Chileke, bụ oshilokpa Erönü. Q bürü phẹ ejeru Chipfu ozi; ndu Lívayı nödu eyetaru phẹ ẹka. ¹¹Utsugutsu; mē ụzenyashi nönon bẹ ephe egwejeru Chipfu ngweja-akpo-oku; waa ngweja ụnwù-isensu, eshi kwéekweekwee; bya edoo buredi, eedobeje l'iphu Chileke l'eli teburu ono, e mecharu emeche ono. L'uzenyashi bẹ ephe eyeje ọku l'oróku ono, a tukoberu l'iphe, e meru lẹ mkpola-ododo, aapfụbeje oróku ono. Q bürü iphe, kparu iya nụ bụ l'anyibedua eme iphe, Chipfu, bụ Chileke anyi sru g'emeje. Obenu l'unubedua bẹ pawaru Chipfu haa. ¹²Chileke bẹ swiru anyi eswiru. Qo ya bụ onye-ishi anyi. Ndu uke iya bẹ egbuwaru unu opu-ogu eje abya. Unubę ụnwu Ízurelu; unu te etsokwa Chipfu ogu; mbụ Chileke kẹ nna unu phẹ; noo kèle o too jehukwaru unu.”

¹³Jierobowamu bẹ gbę yewanụ ndu ojogu kpugbaaru ekpuru k'ophu ephe e-shi l'azụ ndu Jiuda ono. Jierobowamu phẹ nödu ndu Jiuda l'iphu; ndu ojogu iya ophu kpuru ekpuru pho nödu ndu Jiuda ono l'azụ. ¹⁴Ndu Jiuda bya aghaa ęnya; hümä l'e shi l'iphu mē l'azụ etso phẹ ogu ono. Ephe raku Chipfu; ndu-uke Chileke woru opu gbua. ¹⁵Tobudu iya bụ; ndu Jiuda chishia mkpu ogu. Ephe chiępho mkpu ogu ono; Chileke tụ Jierobowamu; mē ndu Ízurelu l'ophu ęberebete l'iphu Abáyijia; yele ndu Jiuda. ¹⁶Ndu Ízurelu gbaaru ndu Jiuda ɔso; Chileke woru phẹ

ye ndu Jiuda l'eka. ¹⁷ Abáyijia yele ndu nkiya lwụ-kpee phē; gbua phē pyaapyaa; k'ophu bụ lę ndu ẹphe gburu ebugbu lę ndu ojogu ndu Izurelu ono bę dę ụkporo ụnu ugbo ụkporo ẹto l'ebu l'ụnu iri, bụ ndu ojogu, a horu ahoho. ¹⁸ Oo ya bụ; a kapyabę ndu Izurelu lę teke ono. Ndu Jiuda lwụ-kpee; kèle ẹphe dakoberu Chipfu, bụ Chileke kę nna phē.

¹⁹ Abáyijia chipyabe Jierobowamu; je anaa ya mkpükpu Bételu; yele ụnwu m kpükpu, nökota iya nü; mē m kpükpu Jieshana; yele ụnwu m kpükpu, nökota iya nü; mē m kpükpu Efuronu; yele ụnwu m kpükpu, nökota iya nü. ²⁰ Ophu Jierobowamu adqedu ike palihubaa ọzo teke Abáyijia bụ eze. Töbudu iya bụ; Chipfu chita iya tua; o nwụhu.

²¹ Ole Abáyijia bę ike kaba shi eje. O lụa ụnwanyi iri l'eno; nwụta unwoke ụkporo l'ebu; nwụta ụnwanyi iri l'ishii.

²² Iphe ọzo, Abáyijia megbabęru bę e dekötaru l'ekwo akọ onye mpfuchiru Chileke, bụ Ido.

14 ¹Oo ya bụ; Abáyijia nwụhu lapfushia nna iya phē. E lia ya lę m kpükpu Dévidi. Asa, bụ nwa iya nwoke bürü eze nochia enya iya. Teke Asa bụ eze bę alị ono nörü lę nchị-odoo apha iri.

Teke Asa bụ eze ndu Jiuda

² Asa bę meru iphe, dę ree; mē iphe, pfuru oto l'enza Chipfu, bụ Chileke iya. ³ O wofuru enya ẹka eegwejeru agwa ndu ohozo ngweja; wofu ẹka aagwaję iphe; bya akúpyashia m kpuma, e doberu nsø; gbutushia itso Ashera. ⁴ O bya atuaru ndu Jiuda ekemu sụ g'ephe chọo Chipfu; mbụ Chileke kę nna phē; waa g'ephe meje ekemu iya mē iphe, o sụru g'emeje. ⁵ Nokwapho gó wofuru ẹka aagwaję iphe, dükota lę m kpükpu ndu Jiuda; mē enya ẹka aakpoje ụnwù-isensu oku, dę iya nü. Ali-eze ono nödụ lę nchị-odoo teke o bụ eze. ⁶ O kpushia m kpükpu, a kpụ-phetarу mgburugburu l'alị Jiuda; kèle alị ono bę nō lę nchị-odoo. Ophu o dudu onye tsoru iya ogu l'apha ono; kèle Chipfu bę meru; nchị dę iya doo.

⁷ O bya asụ ndu Jiuda: "Unu g'anyi kpua m kpükpu-a; gude igbulu kpụ-phee ya mgburugburu; kpüşhia ya ụlo-eli; yekota iya oguzo; mē mgborígwè, ee-gudeje aswọ-chi iya aswọ-chi. Ali-a bę bükadu nkanyi; kèle anyi choru Chipfu, bụ Chileke anyi; o mewaa gę nchị dę anyi doo ibekęboeo." Oo ya bụ; ẹphe kpua ya; o jehuru phē.

⁸ Asa bę nweru ndu ojogu, shi l'ipfu Jiuda, ndu dę ụkporo ụnu unwoke ugbo ụkporo l'ugbo iri l'esa l'ụnu iri. Ndu ono egudeje eze iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mē arwa. O nweru ndu ojogu, shi l'ipfu Benjaminu, ndu dę ụkporo ụnu unwoke ụkporo l'iri l'ise. Ephebedua apaję iphe, eegudeje egbobuta onwonye kę nshii; mē apfụ. G'ephe ha bükota ndu ike dę l'ogu.

Asa lwụ-kperu Zera

⁹ No iya; Zera, bụ onye Kushi bya achita ụnu-kuru-ụnu ndu Ojogu byapfutashi ndu Jiuda ogu; chiru ugbo-inya, dę ụkporo iri l'ise; ẹphe

byarwutacha mkpükpu Maresha. ¹⁰ Asa phē bya ejepfushia Zera phē oğu. Ephe bya akpō giriri k'ogu ono lę nsüda Zefata lę mkpükpu Maresha.

¹¹ Töbudu iya bụ; Asa bya araku Chipfu, bụ Chileke iya sụ: "Jiko Chipfu; o tọ dückwa onye ozo, dù gę gubedua, bụ onye e-yetarụ onye ɔkpēhu adudu eka gę yele onye ɔkpēhu dù għaa ya. Yetanġru anyi eka; gube Chipfu, bụ Chileke anyi; kèle oo ngu bę anyi dakoberu; teme o bħru epha ngu bę anyi gude abyapfuta ikpoto ndu-a oğu. Għe Chipfu; oo ngu bụ Chileke anyi; te ekwekwa gę nemadżu ka ngu ike."

¹² Oo ya bụ; Chipfu dukaa ndu Kushi ono l'iphu Asa yele ndu Jiuda. Ndu Kushi ono ye ɔkpā l'oso. ¹³ Asa mē ndu yee ya swi chia phē je-ye lę mkpükpu Gera. E gbushia ndu Kushi ono jeye ophu o dħudu onye e gbuphodoru. E għewi phē arakabya l'iphu Chipfu yele ndu ojogu iya. Ndu Jiuda kwatakpoo kwaa ɔkwata k'ophu paru eka. ¹⁴ Mkpükpu, no-phekotaru mkpükpu Gera mgħburugħuru bę ephe mebyishikotaru; kèle ndzū-agġu, shi l'eka Chipfu bę byaru ndu mkpükpu ono l'ēħu. Ephe gwekota ivu ndu mkpükpu ono; kèle iphe, aawkata l'okwata paru iya eka. ¹⁵ Ephe kwatsushikwaapho uto-ekwa ndu nweru iphe-edobe; kpükoo ikpoto atħru waa eghu ndu ono; mē īnya-kamelu phē. Ephe għe teke ono Iwatashja Jierúsalemu.

Iphe, Asa meziru emezi

15 ¹Töbudu iya bụ; Unme Chileke bya Azaríya nwa Odędu l'ēħu. ²O luju jepfushia Asa je asu iya: "Asa; mē ndu Jiuda; mē ndu Benjaminu l'ophu; unu ngabēru mu nchi. Chipfu bę a-tükwaru ikkè yeru unu; mē o -bħru l'unu tħru ikkè yeru iya. Unu -chōya ya bę unu a-chōta iya. Ole unu -haa ya; l'q haan unu. ³A nowaru oħdu, ndu Izurelu no; ophu ephe enwedu ɔkpobe Chileke; ophu ephe enwedu ndu-uke Chileke, eżżej phē iphe; teme ophu ephe enwedu ekemu Chileke. ⁴Ole ephe noephō l'iphe-ħukka; ephe dakobé Iwapfuta Chipfu, bụ Chileke kę Izurelu; ephe chōya; chōta iya. ⁵Teke ono bę nemadżu te ejedu g'o dù iya ree; iphe emee ya; noo kèle iphe, bükpo ndu bu l'alj ono noephō l'agħamħeu. ⁶Oħa anod duje egwe qha ibe phē arakabya; mkpükpu anodu egwe mkpükpu ibe phē arakabya; kèle Chileke bę gude iphe-ħukka, dù iċhe iċhe akpa phē owechoroħoro. ⁷Ole oo g'unubđuela shihukpoephō ike. G'ike ta abvukwa unu; noo kèle ozi, unu jeru bę ee-bu unu obunggo iya."

⁸ Asa nūmaephō opfu; mbu ozi, Azaríya nwa Odędu ziru; obu shihu iya ike. O bya ewofukota ejo agwa, dù l'alj Jiuda; mēkpo ophu dù lę mkpükpu Benjaminu l'ophu; mēkpo ophu dù lę mkpükpu, o Iwħiġtakotaru l'ubvū ubvū alj Ifuremu. O bya emekwaa ɔru-ngweja Chipfu, no l'atati phu eze-ulo Chipfu ono.

⁹ Töbudu iya bụ; o chikobé ndu Jiuda; mē ndu Benjaminu l'ophu; mē ndu ophu shi l'ipfu Ifuremu; mē ndu k'ipfu Manásə; mē ndu k'ipfu

Simiyonu; mbụ ndu ono, ephe l'iya bu; kele igwerigwe bę kekatarunu le ndu Ízurelu wụ-pfuta Asa g'ephe húmaru le Chipfu, bụ Chileke iya bę swiru iya eswiru.

¹⁰O ya bụ; ephe dzua le Jierúsalem̄u l'ọnwa k'eto l'apha, kwe Asa apha iri l'ise e -shi teke ọ wataru aburu eze. ¹¹Ephe gweeru Chipfu ngweja le mbóku ono. Q bürü anu, ephe kpükoru l'ogu bę ephe hataru gude gwee ngweja ono; mbụ ụnu eswi l'ükporo iri l'ise; mę ụnu aturu iri l'esaa l'ükporo iri. ¹²Ephe gbaa ndzụ sụ l'ephe e-gude obu phę l'ophu; mę ndzụ phę l'ophu chọo Chipfu, bụ iya bụ Chileke kę nna phę; ¹³l'onye ta achodu-ru Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu bę ee-gbu ebugbugu; obeta ọ bürü nwata ozoo ogerenya; ozoo nwoke ozoo nwanyị. ¹⁴Ephe chia mkpu; túa ụzu; gbua opu; phụa upyi gude ribuaru Chipfu nte. ¹⁵Ndu Jiuda l'ophu tekota eswa kę nte ono, ephe riru ono; kele ephe gude obu phę g'ọ ha ribua ya; témé ephe kwatakpo chọo Chileke ọkpobe achocco; ephe chọta iya. Chi-pfu bya emee; ephe tuta unme ibekęboebo.

¹⁶Eze, bụ Asa nafu ne iya, bụ Maka okwa k'abụ ne eze-nwanyị; kele o doberu ejo agwa, bụ Ashera. Asa gbujishia ntékpe Ashera ono; gwee ya arakabya; woru iya kpoo ọku le nggele Kidirónu. ¹⁷Ole o to wofuduru eka aagwaję iphe le Ízurelu. Obenu le ntucha ta adudu l'obu Asa l'eka Chipfu no jeye g'ọ nq-beru. ¹⁸O wota iphe, nna iya doberu nsọ; mę iphe, yébedua doberu nsọ bya edobe l'eze-ulo Chileke; mbụ mkpola-ochaa; mę mkpola-ododo; mę ivu ozo.

¹⁹Ophu ọgu ọzo adajeeduru jeye l'apha, kwe Asa ükporo apha l'apha iri l'ise, e -shi teke ọ wataru aburu eze.

Asa Etso Basha Ogu (1Ndu 15:16-22)

16 ¹O be l'apha, kwe Asa ükporo apha l'apha iri l'ishii, e -shi teke ọ wataru aburu eze; Basha, bụ eze ndu Ízurelu bapfu ndu Jiuda ọgu; bya akpüaha mkpükpu Rama g'o shihu ike; g'ee-shi g'ọ tọ dụ onye e-shi le kę Asa, bụ eze ndu Jiuda lüyü; ozoo bahụ iya abahụ.

²Töbudu iya bụ; Asa wota mkpola-ochaa; mę mkpola-ododo, shi l'eku, dụ l'eze-ulo Chipfu; mę l'eku, dụ l'ibe eze; wojeru eze ndu Arámu, bụ Be-nu-Hadadu; mbụ onye ono, bu le Damasukosu; bya asụ iya: ³"Gẹ mu lę ngu tüğbanu bürü nanu; egube ono, nna mu yele nna ngu shi tüğba bürü nanu ono. Owaa bụ mkpola-ochaa; mę mkpola-ododo, mu anu ngu. Jiko tüğbungaa je emebyia atüğba ono, unu lę Basha, bụ eze ndu Ízurelu tüğba-ru ono; k'ophu ọo-paru mu haa."

⁴O ya bụ; Benu-Hadadu kweta iphe ono, eze, bụ Asa pfuru ono. O zia ndu-ishii ndu ojogu iya; ephe jeshia ọgu le mkpükpu, dügbaa l'alí Ízurelu. Ephe lwüta mkpükpu Ijionu; mę mkpükpu Danu; mę mkpükpu Abeju-Mayimu; mękpoor mkpükpu eka aakwakobęje iphe l'alí Nafüatali l'ophu.

⁵Basha n̄umaephō iphe, meru n̄u; o haa akpū mkpukpu Rama g'o shihu ike; gwobē ozi, o gude l'ēka. ⁶Tōbudu iya bū; eze, bū Asa chitakota ndu Jiuda l'ophu; ephe je evutakota mkpuma, yee oshi, Basha shi gude akpū mkpukpu Rama g'o shihu ike. O būru iya bē Asa gude kpua mkpukpu Geba; o shihu ike; waa mkpukpu Mizupa.

⁷O būru teke ono bē Hanani, bū onye aphuje ophulenia byapfutaru Asa, bū eze ndu Jiuda bya asu iya: "Eshi ophu i dakoberu eze ndu Arāmu; ophu i dakobeduru Chipfu, bū Chileke ngu; bē ndu ojogu eze ndu Arāmu ono pyofuchawaru ngu l'ēka. ⁸?Ndu Kushi; mē ndu Libiya ta abūna ikpoto ndu ojogu, chi igwerigwe ụgbo-inya mē ndu agba l'inya tō? Obenu l'oo l'i dakoberu Chipfu bē o gude woru phē ye ngu l'ēka. ⁹Enya Chipfu bē ejekwa warawara lē mgboko l'ophu; achō ndu kporu obu phē l'ophu yeru iya g'o mee g'ephe kaba eshihu ike. I mewaru umere onye-eswe; oo ya bū lē shita nta-a kwaseru bē ogu a-nōduepho etso ngu."

¹⁰Oo ya bū; Asa vōru ọku wua ẹhu l'ēka onye ono, aphuje ophulenia ono nō; o woru iya ye l'oka-mkporo; kele ẹhu eghushi iya eghu ike lē k'iphe ono. Asa nweru ndu ophu o wataru akpa ẹhu lē teke ono.

Anwūhu Asa (1Ndu 15:23-24)

¹¹Iphe, Asa megbabēru; e -shi l'ishi jeye l'ēka o bvūru bē e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Jiuda mē kē ndu Ízurēlu. ¹²O būru l'apha, kwe Asa ụkporo apha l'apha iri lē tete, e -shi teke o wataru abūru eze; bē iphe-ememe meaharu iya l'okpa. Iphe-ememe ono kabaa ya njo. Mbukponu teke iphe eme iya ono bē o tō chokwaru Chipfu; o būru ndu eme Ọbvū bē o chochiaru g'ephe yeru iya ēka. ¹³Oo ya bū; Asa bya anwūhu lapfushia nna iya phē. O būru l'apha, kwe iya ụkporo apha labo l'apha lanu, e -shi teke o wataru abūru eze bē o nwuhuru. ¹⁴Ephe kua ya l'igbe odzu a wūru manu dū l'udu iya l'udu iya, eshigbaa kweekweekwee; teme o būru ndu emeje manu meru iya l'onwophe; bya e woru iya lia l'ilu, o tūru doberu onwiya lē mkpukpu Dévidi. Ephe kpobe ọku enwu phoophoophoo gude kwaa ya.

Jiehoshafatu; eze ndu Jiuda

17 ¹Tōbudu iya bū; Jiehoshafatu, bū nwa Asa kē nwoke būru eze nochia enya iya. O bya emee onwiya; ike kabaa ya adūdu k'etso ndu Ízurēlu ogu. ²O dokashia ndu ojogu l'iphe, bū mkpukpu, e gude igburilo kpū-pheta mgburugburu, nō l'alí Jiuda; bya edobe ọdu-ogu l'alí Jiuda; mē lē mkpukpu lē mkpukpu ndu Ifuremu, bū ẹka ono, nna iya, bū Asa natakotaru l'ogu ono.

³Chipfu swikpōerupho Jiehoshafatu eswiru; kele teke o wataru abūru eze bē o tsoru ẹka ochooroke iya, bū Dévidi. O tō gwadūru agwa

Balụ. ⁴O Chileke kę nna iya bę օ choru; eme ekemu iya; ophu o to tso-duru ęka ndu Ízuręlu. ⁵O bürü iya meru g'o gude Chipfu mee g'alị-eze ono kwata lwa Jiehoshafatu l'ęka օkpobe alwalwa. Ndu Jiuda g'ephe ha nodu abyaje anụ iya iphe; օ bya enweru iphe k'ophu parụ ęka; bürü onye aakwabę ubevù, parụ ęka. ⁶O wofutarụ obu iya dobe l'ęka Chipfu no. Ozo bürü l'o wofuru ęka aagwaje iphe; mę itso Ashera l'alị Jiuda.

⁷O be l'apha, kwe iya apha eto, e -shi teke օ watarụ aburu eze; o zia ndu-ishı iya, bų Benu-Hayilu; mę Obedaya; mę Zekaraya; mę Netanęlu; mę Mayıkaya; g'ephe je ezia iphe lę mkpukpu, dükota l'alị Jiuda. ⁸Ndu Lívayı, o yeru phę bų Shemaya; mę Netanaya; mę Zebadaya; mę Asahelu; mę Shemiramotu; mę Jiehonatanu; mę Adonijia; mę Tobayijia; mę Tobu-Adonijia. Ndu ophu bų ndu-uke Chileke bürü Elishama; waa Jiehoramu. ⁹Ephe zigbabékota iphe l'alị Jiuda; gude ękwo ekemu Chipfu ezi iya. Ephe jegbabékota mkpukpu, nökota l'alị Jiuda ezi phę iphe.

¹⁰Iphe, bų ndu eze ndu alị ono, buphegbaaru ndu Jiuda mgburugbu-ru ono wata atsụ Chipfu ebvu; k'ophu bų l'ephe te etsoduru Jiehoshafatu օgu. ¹¹Ndu Filisitayinu harụ wotaru Jiehoshafatu iphe; gude mkpola-ochaa türü ụtu nụ iya. Ndu Arabu kpütarụ iya ebili, dụ ụnu iri lę tete l'ükporo ise; mę mkpi, dụ ụnu iri lę tete l'ükporo ise.

¹²Jiehoshafatu nodu aka ike akaka eje. Օ bya akpüşhia ęka eedomije onwonye; kpüşhia mkpukpu ęka aakwakobeje iphe l'alị Jiuda; ¹³bya enweru iphe, օ küğbechaaru kę nyimunyimu lę mkpukpu, dugbaa l'alị Jiuda. Օ bya enweru ndu ojogu, bų ndu ike dụ l'ogu lę Jierúsalemu. ¹⁴Waa g'e shi doo phę l'enya-unuphu l'enya-unuphu baa: Lipfu Jiuda bę onye bų onye-ishı ndu ojogu, dugbaa ụnu labo l'ükporo iri iri bę bų Aduna. Ndu ojogu, օ bų ishi phę bę dụ ükporo ụnu unwoke ugbo ükporo l'iri l'esaa l'ụnu unwoke iri. ¹⁵Onye etsota iya nụ bę bų onye-ishı ndu ojogu, bų Jiehohanunu. Ndu ojogu, yębedua bų onye-ishı phę bę dụ ükporo ụnu unwoke ugbo ükporo l'iri l'ise. ¹⁶Onye ophu tsotaru iya nụ bürü Amazaya nwa Zikiri. Yębedua bę wofutarụ onwiya k'ejeru Chipfu ozi. Ndu ojogu, օ bų onye-ishı phę dụ ükporo ụnu unwoke ugbo ükporo l'ise; mbụ ndu bükota ndu ike dụ l'ogu.

¹⁷Lipfu kę Benjiaminu bę օ bų Eliyada, bų onye ike dụ l'ogu. Ndu ojogu, yębedua bų onye-ishı phę bę dụ ükporo ụnu unwoke ugbo ükporo l'ise, bų ndu pagbaa ụta; mę iphe, eegudeje egbobuta onwonye. ¹⁸Onye etsota iya nụ bę bų Jiehozabadu. Ndu ojogu, yębedua bų onye-ishı phę bę dụ ükporo ụnu unwoke ugbo ükporo l'ebو l'ụnu unwoke iri. ¹⁹Ndu ono bų ndu ejeru eze ozi; a -gufukwa ndu ophu eze doberu lę mkpukpu, օ kpuru; o shihugbaa ike l'alị Jiuda l'ophu.

Mayıkaya aphụ ophulenya ęhu Éhabu (1Ndu 22:1-28)

18 ¹Teke ono bę Jiehoshafatu nweru iphe, parụ ęka; bya aburu onye aakwabę ubevù, parụ ęka. Yęc Éhabu gbaa ndzụ alüğba nwanyi.

² A nochaa apha olehole; o tıgbua kpapfushia Éhabu le mkpukpu Samé-riya. Éhabu gbushiaru yele ndu yee ya swi ikpoto aturu; me eswi; bya akwata iya g'o je etso mkpukpu Ramotu, du l'alı Giladu oğu. ³ Éhabu, bu eze ndu Ízurelu bya asu Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda: “?Ii-tsoru mu je oğu le mkpukpu Ramotu, du l'alı Giladu too?”

Jiehoshafatu su iya: “Mu le ngu tıkoru bıru nanu. Ndibe mu me ndibe nkengu bıru nanu. Anyi le ngu a-tıgbabe lwua oğu ono.” ⁴ Jiehoshafatu su iya: “Vuadaru ızo maru iphe, Chipfu e-pfu.”

⁵ Tıbudu iya bu; eze ndu Ízurelu bya achikobe ndu mpfuchiru, du ınu nemadzı bya ajia phę su: “?Bu g'anyi je etsoo ndu mkpukpu Ramotu, du l'alı Giladu oğu; too g'anyi te ejeshi?”

Ephe su iya: “Jeshia; le Chileke be e-woru-a mkpukpu ono ye gube eze l'eka.”

⁶ Jiehoshafatu su: “?To dıedu onye mpfuchiru kę Chipfu, no l'eka-a g'anyi kpata iya ishi?”

⁷ Eze ndu Ízurelu su Jiehoshafatu: “O nwefukwaru onye lanu, anyi e-shi l'eka iya kpata Chipfu ishi obu. Ole o du mu ashı; noo kele o toko pfuswe opfu ıma l'ehu mu; gbahaephı ejı iya. Onye obu bu Mayıkaya nwa Imula.”

Jiehoshafatu su: “Eze; te epfubaekwa egube ono.”

⁸ Tıbudu iya bu; eze ndu Ízurelu bya ekua onye-ozi iya lanu su iya: “Tıgbua je ekua Mayıkaya nwa Imula g'o bya ntanta-a.”

⁹ No iya; eze ndu Ízurelu yee Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda yegbaa uwe eze phę; sıgachaaru l'aba-eze phę l'eka eechije balı, no l'onu-abata mkpukpu Samériya; ndu mpfuchiru ono g'ephe ha nodu phę l'iphu epfugbaa iphe, ephe epfu. ¹⁰ Zedekaya, bu nwa Kenana bya egude iphe-ıgwè meshia ıpyi; bya asuje: “Chipfu sıru-a: ‘O ıpyi-a be ii-du ndu Arámı ja-su teke ephe a-lakota l'iyi.’”

¹¹ Ndu mpfuchiru ono g'ephe ha nodu epfukota iphe lanu; asuje: “Jeshia oğu le mkpukpu Ramotu, du l'alı Giladu; je alwı-kpee; kele Chipfu be e-woru-a mkpukpu ono ye gube eze l'eka.”

¹² Tıbudu iya bu; onye-ozi ono, jeru eku Mayıkaya ono bya asu iya: “Lenu; ndu mpfuchiru ıphuu be tıkokwaru wıa ınu nanu; tıko epfu le k'ıma a-dıru eze. G'opfu unu l'ephe bıkwari nanu; g'i pfua opfu, du ree.”

¹³ Mayıkaya su: “Eshinu Chipfu no ndzı g'o no iya-a be bıuephı iphe, Chileke mu pfuru be mu e-pfu.”

¹⁴ Mayıkaya bya ejerwua ibe eze; eze su iya: “Mayıkaya; ?bu g'anyi je oğu le mkpukpu Ramotu, du l'alı Giladu; too ge mu kpıshıa ya?”

Mayıkaya su: “Ngwa jenı je alwı-kpee; ee-woru phę-a ye ngu l'eka.”

¹⁵ Eze bya asu iya: “?Bu ugbo ole be mu a-rwı ngu g'i gude ıpha Chipfu ribuaru mu angı l'o to dıdu iphe ozo, ii-pfurı mu; gbahaephı ıkpobe-opfu?”

¹⁶Qo ya bụ; Mayıkaya sụ: "Mu húmaru gे ndu Ízurélu l'ophu gbakashi-huru nanú nanú aghaphe l'óma úbvú g'aturu, enwedu onye-nche. Chipfu sụ: 'Ndu-a bẹ te nwedu nnajị; g'onyenonu lashia ibe iya l'ehu-guu.'"

¹⁷Eze ndu Ízurélu sụ Jiehoshafatu: "?Mu ta asúduru ngu l'o tọ byadụ epfu iphe, dụ ree l'ishi mu; gbahaephō ejo iya?"

¹⁸Mayıkaya nodu epfu iphe, oopfu sụ: "Ngwa; ngabé nchị nüma iphe, Chipfu epfu: Mu húmaru Chipfu g'o nō l'aba-eze iya; ndu ojozi-imigwe pfu-phee ya mgburugburu; pfuru iya l'uzo ekutara; mē l'uzo ekicha. ¹⁹Chipfu sụ phe: ?Bụ onye e-je epfubuta Éhabu, bụ eze ndu Ízurélu g'o jeshia ọgu lę mkpukpu Ramotu, dụ l'alị Giladu; k'ophu oo-je anwuhu l'eka ono?"

"Onye lanu -futa l'o sụ l'oo g'ee-me iya baa; onye ozo -bya l'o sụ l'oo g'ee-me iya bụ ophuu. ²⁰E mechaas; ojozi lanu futa bya apfuru l'iphu Chipfu sụ l'oo yébedua e-pfubuta iya.

"Chipfu sụ iya: ?Denu g'ii-shi pfubuta iya ọbu?"

²¹"O sụ lę ya e-je je abürü nwamaa ntuphu-ire nodu l'omu ndu mpfuchi-ru Éhabu.

"Chipfu sụ iya: 'Je; l'ii-pfubuta iya-a; je emee ya nno.'

²²"Qo ya bụ g'i maru lę Chipfu yewaru nwamaa ntuphu-ire; o je anodukota ndu mpfuchiru ngu-a l'omu; teme Chipfu pfuwa l'ejo-iphe a-dapfuta ngu."

²³Tobudu iya bụ; Zedekaya nwa Kenana je erepyaa Mayıkaya eka l'upfurū nchị sụ: "?Denu gে Unme Chipfu shi lufu mu l'ehu; bya epfuru yeru ngu?"

²⁴Mayıkaya sụ: "Mbóku, ji-maru bụ mbóku ono, ii-je edomia onwongu l'ime ime mkpuru ono."

²⁵Eze ndu Ízurélu bya asụ: "Unu kpüta Mayıkaya kpü-pfu Amónu, bụ ochi-oha mkpukpu; waa Jiowashi, bụ nwa eze. ²⁶Unu asụ phē l'eze surua: 'Unu tụ-chia onye-a l'oka-mkporo; teje iya nri atee; waa mini jeye mu ejee lwa l'ehu-guu.'"

²⁷Mayıkaya sụ: "I -lwawaa l'ehu-guu; l'i maru l'o tọ bṣudu Chipfu bẹ gbe mu l'omu pfua opfu." O bya asụ ndu nō l'eka ono g'ephe tibe nvō l'opfu iya ono.

Éhabu ala l'ogu (1Nd 22:29-35)

²⁸Tobudu iya bụ; eze ndu Ízurélu waa Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda chịta ndu ojogu phē tüğbua jeshia mkpukpu Ramotu ono, dụ l'alị Giladu.

²⁹Eze ndu Ízurélu bya asụ Jiehoshafatu: "Mu e-me onwomu g'a ta maru onye mu bụ; bahụ l'ogu ono. Gubedua eyee akpawuru-uwe ngu." Eze ndu Ízurélu bya emee onwiya g'a ta maru iya; ẹphe bahụ l'ogu ono.

³⁰Eze ndu Arámu bẹ pfuhawaru ndu-ishí ugbo-inya iya sụ phe: "Unu ta etsokwa onye upfu m'o bụ onye nta-a ọgu. Onye unu a-nodu achị ọso

kpologo bụ eze ndu Ízurelū.”³¹ Ndu-ishi ugbo-inya ono húmaephō Jie-hoshafatu; ephe sụ: “Oo eze ndu Ízurelū bę ọ bụ!” Oo ya bụ; ephe gharu iya iphu; meahaa g'ephe tsso ya oğu. Jiehoshafatu chishia mkpu; Chipfu gbaaru iya mkpu; mee ephe haa ya.³² Ndu-ishi ugbo-inya ono bya amaru l'ọ tọ bụdu eze ndu Ízurelū; ephe dakobe haa ya achichi.

³³ O nweru onye ophu agbaephō apfụ iya l'eka ọ húmaru; o woru iya gbaa eze ndu Ízurelū l'ehu lę mgbaka eka ngwogu, ọ kwaru onwiya dze-pfurū edzepfurū. Eze rashiaru onye angaru iya ugbo-inya sụ: “Kpolaa azụ; pafu mu l'ogu-a; kele e mekaakwaru mu iphe ọkpobe emeka.”³⁴ Ogu ono kpohu oku lę mboku ono; e kepyabę eze ekepyabę l'ugbo-inya ono; ephe lę ndu Arámu nödö alwü ogu ono jasü l'uzenyashi.

Enyanwu ríabajeeopho; ọ nwühu.

Mba, onye mpfuchiru Chileke baru Jiehoshafatu

19 ¹Töbudu iya bụ; Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda bya alwa ibe iya lę Jierúsalementu l'ehu-guu. ²Jiehu, bụ nwa Hanani; mbụ onye aphụ-je ophulenya lüfụ g'o je agba iya ndzuta. Ọ sụ eze, bụ Jiehoshafatu: “?Ọ gbaru kę g'i yetarụ onye ejø-iphe ęka? ?Ọ gbaru g'i yee ndu kporu Chipfu ashị obu? Eshi ophu i meru nno; bę oke ęhu-eghu Chipfu dapfutaakwaru ngu. ³Ole g'o duhabe bę iphe, dù ree haru dù ngu l'ehu; kele i wofukotaru itso Ashera, dükota l'alí-a; tème i woru obu ngu dobe l'achọ Chipfu.”

Iphe, Jiehoshafatu meziru emezi

⁴ Jiehoshafatu bę bu lę Jierúsalementu. O shi l'eka ono jepfu ndu Ízurelū; mbụ ndu shi lę mkpukpu Biye-Sheba bua jeye l'úbvú úbvú alị Ifuremu; je emee ephe bürü kę Chipfu, bụ Chileke kę nna phę ozo. ⁵O woru ndu ogbo-ikpe dobekota lę mkpukpu, e gude igbulö kpụ-pheta mgburugburu, no l'alị Jiuda; dobegbaa phę lę mkpukpu lę mkpukpu. ⁶Ọ sụ ndu ogbo-ikpe ono: “Unu nwübékwa ẹnya l'iphe, unu eme; noo kele ọ tọ bükwa nemadzụ bę unu ekperu ikpe; onye unu ekperu iya bükwa Chipfu, bụ onye ono, anoduje swiru unu l'ikpe, unu ekpe ono. ⁷Nta-a bükwa g'unu tsüa Chipfu ebvu; unu akwabę ẹnya l'iphe, unu eme; kele Chipfu, bụ Chileke anyi bę ęka iya ta adükwa l'ikpe, apfuduru-oto; ophu o ledu nemadzụ ẹnya l'iphu; tème ophu o ridu uphalazu.”

⁸Lę Jierúsalementu bę Jiehoshafatu hakwarupho dobe ndu Lívayi; mę ndu-uke Chileke; mę ndu-ishi l'ẹnya-unuphu l'ẹnya-unuphu g'ephe kpeje ikpe kę Chipfu; waa g'ephe doshije opfu. Ọ bürü lę Jierúsalementu bę ephe bu. ⁹O pfuaru phę sụ: “Wakwa g'umere unu a-duje baa: Unu tsüa Chipfu ebvu; pfushia ike l'iphe, unu pfuru; gude obu unu l'ophu mee iphe, unu eme. ¹⁰Iphe, bụ opfu, ụnwunna unu phę shi lę mkpukpu, ephe bu wotaru unu g'unu doo; mbụ opfu l'e gburu ochi; ozoo opfu, laru lę k'ekemu; ozoo k'omelalị; unu loje phę ęka lę nchi k'ophu ephe tee metadu iphe, ikpe

a-nma phē l'iphu Chipfu. Odumeka bē oke ęhu-eghu Chipfu a-dapfutakwa unu l'unwunna unu ono. Noo g'unu e-me iya bū ono; g'ikpe ta nma unu.

11 “Oo Amaraya, bū onye-ishi ndu-uke Chileke bē a-būru onye-ishi unu l'iphe, eeme ala lē kē Chipfu. Zebadaya nwa Ishimēlu, bū ochi-oha ipfu Jiuda bē a-būru onye-ishi l'iphe, eeme ala lē k'eze. Ndu Lívayi bē a-būru ndu-ishi unu. G'obu shihukwa unu ike l'iphemiphe, unu eme. Gē Chipfu swikwaru ndu eme iphe, pfūru qto.”

Jiehoshafatu alwū-kpee ndu Mówabu; waa ndu Amōnu

20 ¹E mecha; ndu Mówabu; mē ndu Amōnu; mē ndu əphu haru bū-ru ndu Meyuni byatashia g'ephē tsso Jiehoshafatu əgu.

²O nweru ndu haru bya epfuaru Jiehoshafatu sū iya: “Ikpotō nemadzū awükwa abyapfuta ngu əgu. Ephe shikwa l'azū eze-ənyimu abya; mbū l'ephē shi lē Edōmu. Ephe nōduwaa lē Hazazōnu-tama, bū iya bū Enu-Ge-di.” ³Ndzū guhu Jiehoshafatu; o woru onwiya ghaa l'achō Chipfu. O bya araa ya arara g'a swikota əgu l'alí Jiuda l'ophu. ⁴Oo ya bū; ndu Jiuda tūko g'ephē ha dzukōbe g'ephē chōo n-yemēka l'eka Chipfu. Ephe shi lē mkpū-kpu, dükota l'alí Jiuda l'ophu byakota g'ephē chōo Chipfu.

⁵Tobudu iya bū; Jiehoshafatu bya apfuru l'atatiphu edzudzu-oha ndu Jiuda; mē ndu Jierúsalemu, dzukōberu l'iphu əma-unuphu əphūú, dū l'eze-ulo Chipfu; ⁶bya asū: “Gube Chipfu, bū Chileke kē nna anyi phē; ?tō būdu ngu bū Chileke l'imigwe? ?Tobudu ngu bū ishi ali-eze, nō l'əhamo-ha tōo? Ike mē əkpehu bē bū l'eka ngu bē ə dükota; k'əphu bū l'ə tō dudu onye sūru ngu akpafū l'iphu. ⁷Gube Chileke anyi; ?tō būnaa gubedua bē chifuru ndu shi buru l'alí-a l'atatiphu ndibe ngu, bū ndu Ízurēlu; bya eworu alí əbu nū oshilokpa Ébirihamu, bū ənyà ngu g'o būru nkephē jasū lē tuutuutuu lē mјimiimii? ⁸Ephe buwa iya ebubu; nōduwa iya kp̄arū ngu əlo, bū əka əpha ngu a-nōduje ere ire; bya epfua sū: ⁹O -būru l'ejō-iphe bē byapfutaru anyi; o betakpooru ə būru əgu; ozoo l'iij-nū anyi aphū; ozoo ejō iphe-ememe; m'ə bū əkpa-nri byaru; bē anyi a-pfūru l'ulo-a; mbū l'atatiphu ngu-a; rarū kpuwa ngu l'iphe-əhuka, anyi eje; l'iij-nūma olu anyi dzōo anyi; kēle i bu ebubu l'ulo-a.

¹⁰“Sū-a; lewarō unwoke ndu Amōnu; mē ndu Mówabu; mē ndu k'übūvú übūvú alí Siye; mbū ndu ono, i ti kwedu gē ndu Ízurēlu zeba l'alí phē lē teke ono, əphe shi l'alí Ijiputu fūta ono. Ephe kwe gbangoo phē; haa phē eme-byishi ono. ¹¹Lewarō l'ə iphe, əphe gude apfū anyi əgwo iya bū l'ephē abya anyi achifū l'iphe, anyi nwe enwenwe; mbū l'alí-a, i nūru anyi g'o būru okiphe anyi-a. ¹²Oowaa Chileke anyi; ?tii gwadū phē ochi? Noo kēle anyi te nwedu ike, anyi gude ejepfu ikpotō ndu-a, eze gidigidi abyapfuta anyi-a əgu. Anyi ta amakwa iphe, anyi e-me; ole əo ngu bē anyi chiru ənya dzee.”

¹³Ndu Jiuda l'ophu tūko pfūru l'atatiphu Chipfu; yele ndu əphu hagbaa nwanshij; mē unyomu phē; mē ənwiegirima phē.

¹⁴No iya; Unme Chipfu bya Jiahaziyelu l'ehu l'echilabò edzudzu-oha ono. Jiahaziyelu bẹ bụ nwa Zekaraya; Zekaraya bürü nwa Benaya; Benaya bürü nwa Jieyelu; Jieyelu bürü nwa Matanaya. Jiahaziyelu ono bẹ bụ onye Lívayi; bürü oshilökpa Asafu. ¹⁵O sụ: “Unu ngabẹ nchị; unubẹ ndu Jiuda g'unu ha; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemu; mẹ eze, bụ Jiehoshafatu. Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: ‘Unu ta atsükwa ebvu; ophu ike abvụ-kwa unu opfu l'unu hụmaru ikpoto ndu-a; kẹle ogu ono ta abudu unu a-lwụ iya; o Chileke bẹ a-lwụ iya nụ. ¹⁶Unu gbalihu echele jepfu phẹ ogu. Ephe e-shi ụzo, nọ l'ibiya k'úbvú Zizu abyà; eka unu a-hụma phẹ bụ l'ishishi nsüda, nọ l'atatiphu echięgu Jieruwélu. ¹⁷Mkpa g'unu lwụa ogu alwụlwu ta adịdu. Unu dozichaa onwunu; pfürü nwadoo; hụma adzota, Chipfu a-dzota unubẹ ndu Jiuda; mẹ ndu Jierúsalemu.’ Unu ta atsushi ebvu; ophu ẹhu arwụshihukwa unu. O -be echele; unu jepfu phẹ; Chipfu e-swiru unu eswiru.”

¹⁸Tobudu iya bụ; Jiehoshafatu phozeta iphu l'alị. Ndu Jiuda l'ophu; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemu tuko g'ephe ha dakota kpurumu l'atatiphu Chipfu; baahaarụ iya ejá. ¹⁹Ndu Lívayi, bụ ndu ophu shi l'eri Kohatu; mẹ ndu ophu shi l'eri Kora wulihu wata arashị órà ike gude aja Chipfu, bụ Chileke kẹ Ízurelu ajaja.

²⁰O be l'önmewa ụtsu; ephe gbalihu jeshia l'echięgu mkpukpu Tekowa. Ephe jenyaa Jiehoshafatu pfürü apfürü sụ: “Unu nụma iphe, mu epfu; unubẹ ndu Jiuda; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemu! Unu kweta kẹ Chipfu, bụ Chileke unu; k'ophu unu a-nguru anguru. Unu ekweta iphe, ndu mpfuchiru iya epfu; k'ophu iphe a-nodu ejehuru unu.” ²¹Jiehoshafatu jechaa l'ídzù; bya atụa eka lẹ ndu a-guru Chipfu ebvu; mbụ ndu a-nodu aja iya ajaja; yee uwe, dụ nsọ vutaru ndu ojogu ono ụzo; asụje:

“Unu kele Chipfu ekele;
kẹle n-yemobu iya anoje
jasụ l'ojejoje.”

²²Ephe wataępho agụ ebvu gude aja Chipfu ajaja; Chipfu woru ndu ojogu dobe g'ephe kpuru ekpuru wata etso ndu Amọnụ ono ogu; mẹ ndu Mówabu; mẹ ndu úbvú úbvú alị Siye, bụ iya bụ ndu ono, byapfutaru ndu Jiuda ogu ono. Ndu Jiuda lwụ-kpee phẹ l'ogu ono. ²³Ndu Amọnụ; mẹ ndu Mówabu zelihu wupyabe ndu k'úbvú úbvú alị Siye; mebyishikota phẹ; ephe bürü mkpurupyata. Ephe gbushigheępho ndu k'úbvú úbvú alị Siye ono; ephe gbushiaha onwophe.

²⁴Ndu Jiuda bya erwua l'eka aagbeje lee ẹnya l'echięgu; ephe bya ele ẹnya l'ụzo eka ikpoto ndu ono kuru. Iphe, ephe hụmaru bürü odzu, da-byigbaaru l'alị; mbụ ophu ọ to dudu onye ophu nahụru nụ. ²⁵O ya bụ; Jiehoshafatu yele ndu nkiya wụru jeshia egwe ivu ndu ono; je asụ-vu ikpoto iphe-edobe; mẹ ivu, bụ aguta aguta; mẹ ekwa; mẹ iphe, vugbaa oke aswa; mbụ iphe, habe shii k'ophu ephe ata dudu ike egwetagbudu iya.

Iphe ọkwata ono bẹ ha shii; k'ophu ẹphe gwerụ iya ujiku ẹto. ²⁶O be lẹ mboku ophu kwe iya ẹno; ẹphe dzukota lẹ nsüda Beraka; nodu l'eka ono jaa Chipfu ajaja. O ya meru g'o gude ẹphe kuahaa ẹka ono nsüda Beraka byasụ ntanụ.

²⁷Tobudu iya bụ; ndu Jiuda l'ophu; mẹ ndu Jierúsalemu tuko lwatashia Jierúsalemu. O bürü Jiehoshafatu bụ onye-ishi phẹ. Ẹphe gude ehu-utso awụ alwa; kélé Chipfu bẹ mewaru g'ẹphe tūru okoo kpua ndu ọhogu phẹ. ²⁸Ẹphe wubata lẹ Jierúsalemu; akpo une; mẹ ogumogu; bya egbu opu gu-de abahụ l'ulo Chipfu.

²⁹No iya; iphe, bụ ndu eze ndu ali ozo l'ophu nümaephō lẹ Chipfu tsoru ndu ọhogu ndu Ízurelu ogu; ẹphe tsüahaa ya ebvu. ³⁰O ya bụ; ali-eze Jiehoshafatu dakota jii; kélé Chileke iya bẹ meru g'o tuta unme ibekęboebo.

Mkpochi-ishi abụ eze Jiehoshafatu

(1Ndu 22:41-50)

³¹O bürü iya bụ lẹ Jiehoshafatu abürü eze ndu Jiuda. Iphe, o nörü bụ ụkporo apha l'apha iri l'ise teke o watarụ abürü eze. O nō l'aba-eze ono ụkporo apha l'apha ise lẹ Jierúsalemu. Ẹpha ne iya bụ Azuba nwada Shilihi. ³²Jiehoshafatu tsoru ụzo, nna iya, bụ Asa tsoru. O tọ dudu ophu o harụ mē nanụ. O meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu. ³³Ole o tọ lwüduru ẹka aagwaje iphe; teme ọphu ndu Jiuda te edobeduru obu phẹ l'eka Chileke ke nna phẹ no.

³⁴Iphe ozo, Jiehoshafatu megbaberu; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvürü bẹ e dekotaru l'ekwo, e deru iphe, meru nụ teke Jiehu nwa Hanani nō ndzụ; mbụ ọphu e deru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu.

³⁵E mechaa; Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda; yele Éhazaya, bụ eze ndu Ízurelu je atugba bürü nanụ; mbụ onye ono, meru ejo-iphe ono. ³⁶Yele iya bẹ tūgbaru pyishia ugbo-mini, ee-gude agbaru iya ngho. O bürü lẹ mkpukpu Eziyonu-Geba bẹ ẹphe nō pyishia ugbo-mini ono. ³⁷Tobudu iya bụ; Eliyéza, bụ nwa Dodavahu kẹ mkpukpu Maresha bya epfurụ maberu Jiehoshafatu sụ: "Eshi ọphu gụ lẹ Éhazaya tūgbareru bẹ Chipfu a-tuko iphe, i mekotaru mebyishikota." Ugbo ono kpukota; ọphu ẹphe egudeedu iya agba ngho.

Teke Jíoramu bụ eze ndu Jiuda

(2Ndu 8:16-24)

21 ¹Noo ya; Jiehoshafatu bya anwụhu lapfushia nna iya phẹ. E lia ya l'eka e liru nna iya phẹ lẹ mkpukpu Dévidi. Jíoramu, bụ nwa iya nwoke bürü eze nochia enya iya. ²Jíoramu bẹ nweru unwune nwoke, bükwapho ụnwụ Jiehoshafatu. Ẹpha unwune iya ono bụ: Azaríya; mẹ Jiehiyelu; mẹ Zekaraya; mẹ Azaríya; mẹ Mayikelu; mẹ Shefataya. G'ephe

ha bükota ụnwu Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda. ³Nna phē bē nñru phē igwerigwe mkpola-ochaa; mē mkpola-ododo; mē ivu, vugba oke aswa; bya anukota phē mkpukpu, a kpugbaaru o shihu ike l'alị Jiuda. O woru alị-eze nü Jióramu; kèle oo ya bụ ọkpara iya.

⁴Jióramu byaephō bya abürü eze; nodu l'aba-eze nna iya ono; mbụ kpoo g'abara; o tuko ụnwunna iya gbushikota; hakwaruphō ndu-ishi ndu Ízurelu gbushia. ⁵Jióramu nōwaru ükporo apha l'apha iri l'ebō teke o watarụ abürü eze. Iphe, o noru l'aba-eze bürü apha ἐsato lę Jierúsalemu. ⁶O tsoo eka ndu eze ndu Ízurelu; mee gę ndibe Éhabu meru; kèle o lñru nwada Éhabu. O meru ejø-iphe l'enya Chipfu. ⁷Ole Chipfu bē gude k'ogbandzu, yee Dévidi gbaru haa ɔnụ-ulo Dévidi ono; ophu o to mebyishiduru iya; kèle o kwehawaru Dévidi ukwe l'ụnwu iya; mē awa iya ta abyadụ alufubaa l'aba-eze ono jeadürü adürü.

⁸O bürü teke Jióramu bụ eze bē ndu Edomu kwefuru ndu Jiuda ike; bya echia onye ibe phē eze; woru iya dobe l'aba-eze phē. ⁹Oo ya bụ; Jióramu ch̄ita ndu-ishi ndu ojogu iya; mē ugbo-inya iya l'ophu gbapfushia phē. Ndu Edomu bya ekephee yee ndu-ishi ugbo-inya iya ono mgburugbu-ru. O be l'enyaishi; o gbeshi bapfu ndu Edomu ono ɔgu. ¹⁰O bürü gę ndu Edomu ekwefuru ndu Jiuda ike bụ ono byasụ ntanụ. O bükwaruphō teke ono bē ndu Libuna kwefuru ike nkephē; kèle Jióramu gwóberu Chipfu, bụ Chileke kę nna iya phē.

¹¹Nokwaphō gę Jiehoramu megbaaru eka aagwaję iphe l'úbvú úbvú alị Jiuda. O mee gę ndu bu lę Jierúsalemu dū ghelegheleghele; tème o du-swee ndu Jiuda ụzo.

¹²Tobudu iya bụ; erekwo-ozı, shi l'eka Elayijia, bụ onye mpfuchiru Chileke bya erwua Jióramu eka. Ekw̄o-ozı ono epfu sụ: "Waa iphe, Chipfu, bụ Chileke kę nna ngu Dévidi pfuru baa: Eshi ophu i ti tsoduru ụzo ophu nna ngu, bụ Jiehoshafatu tsoru; ophu i ti tsoduru kę Asa, bụ eze ndu Jiuda; ¹³o bụ-chiaru eka ndu eze ndu Ízurelu bē i tsoru; bya emee gę ndu Jiuda; mē ndu bu lę Jierúsalemu dū ghelegheleghele; egube ono, ndibe Éhabu meru ono; tème i gbushikwaaphō ụnwunna ngu, bụ ndibe nna ngu phē; mbụ ndu ono, ka ngu mma ono; ¹⁴bükwa g'i hñma ahñma lę Chipfu e-gude ejø iphe-ememe daa ndibe unu eka; mē ụnwegirima unu; mē unyomu unu; mē ęku unu l'ophu. ¹⁵Gübedua l'onwongu bụ ępho-ekoko a-byapfuta ngu; mbụ ejø ęhu, eme l'ępho. ęhu ono e-me ngu; ępho achaa ngu nkiriri. Akürepho ngu achabushihu ada pöopoo mbóku-mbóku."

Anwñhu Jióramu

¹⁶No iya; Chipfu bya akpalia ndu Filisitayinu; mē ndu Arabu, bụ iya bụ ndu ono, bukube ndu Kushi; Jióramu dū phē ashị. ¹⁷Ephe bya ɔgu l'alị Jiuda; zebata l'alị ono; vutakota iphemiphe, ephe hñmaru l'ulo eze; kpukoo ụnwu iya unwoke; mē unyomu iya; k'ophu bụ l'ọ tó dñdu nwa iya

nwoke, a haru iya; gbahaa Éhazaya, bụ onye ọphu kachakpoo aburu nwata l'ụnwu iya nwoke.

¹⁸Iphemiphe ono nwuchaephō; Chipfū bya alorū iphe-ememe, bụ alagala tū Jíoramū l'akurū-ephō. ¹⁹A nonyaa; g'apha labo bvuru; iphe-ememe ono mee ya; ephō chaa ya nkiriri. O taa kpokpookpo nwuhu. Ophu ndibe phē ta akpobeduru iya ọku gude kwabé iya ùbvù; egube ono, a kpoberu nna iya phē.

²⁰Jíoramū nōwaru ükporo apha l'apha iri l'ebō teke o wataru aburu eze. Iphe, o nōru l'aba-eze buru apha esato lē Jierúsalemū. O nwuhu; ophu o dudu onye yoru ọshi iya. E lia ya lē mkpukpu Dévidi; ole e te liduru iya l'ilu ndu eze.

Teke Éhazaya bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 8:25-29; 9:21-28)

22 ¹Tobudu iya bụ; ndu bu lē Jierúsalemū mee Éhazaya, bụ nwa nwoke Jíoramū onye ọphu kachaa aburu nwata g'o buru eze nochia enya nna iya; kēle ndu o-lwua-olaa; yele ndu Arabu swi wubata l'odu-ogu ono bē tukorū ndu ọphu bụ ogeranya gbushikota. O ya bụ; Éhazaya nwa Jíoramū bya aburu eze ndu Jiuda.

²Éhazaya bē nowaru ükporo apha ebo l'apha labo teke o wataru aburu eze. Iphe, o nōru l'aba-eze bụ apha lanu lē Jierúsalemū. Ephā ne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri. ³O tsokwarupho eka ndibe Éhabu; kēle ne iya bē kpo-ziru iya ụzo g'o mee ejio-iphe. ⁴O mee ejio-iphe l'enya Chipfū; egube ono, ndibe Éhabu meru ono; kēle nna iya nwuhuchhaarū; ephe kpo-ziaharu iya ụzo; shi nno loru iya ye l'eka ola-l'isi.

⁵O tsoru ụzo, ephe kpo-ziru iya; je etsoru Jíoramū nwa Éhabu, bụ eze ndu Izurelu; ephe jepfu Hazelu, bụ eze ndu Arámu ogu lē mkpukpu Ramotu, dū l'alij Giladu. Ndu Arámu ono meka Jíoramū iphe. ⁶O ya bụ; o lashia mkpukpu Jiezerelu g'o je anodu nyaa ónyá eka ono, ndu Arámu mekaru iya iphe lē mkpukpu Ramotu teke ono, o tsoru Hazelu, bụ eze ndu Arámu ogu ono.

No iya; Éhazaya nwa Jíoramū, bụ eze ndu Jiuda jeshia ají Jíoramū nwa Éhabu lē mkpukpu Jiezerelu lē k'iphe-ehuka ono, e mekaru iya ono.

Jiehu Egbu Éhazaya

⁷Éhazaya tufgbua jeshia ibe Jíoramū; je alaa l'isi. O buru Chileke bē o shi l'eka. Kēle Éhazaya byaru erwua eka ono; yele Jiehoramu je adatso Jiehu nwa Nimushi ogu; mbu onye ono, Chipfū tūru eka g'o gbushigbu ndibe Éhabu ono.

⁸No iya; o buru gē Jiehu agwa ndibe Éhabu ochi; bē o hūmaru nduishi ndu Jiuda; mē ụnwu unwune Éhazaya, bụ ndu ejeru Éhazaya ozi; o tuko phē gbushikota. ⁹O wata achokashi Éhazaya; e je egude iya l'eka o

domiru onwiya lę Samériya; kpuru iya kpü-pfу Jiehu; e woru iya gbua. Ephe lia ya elili; kele ephe sürü l'q би nwa Jiehoshafatu, би onye ono, gu-de obu iya l'ophu chо Chipfu ono. Qо ya би; ophu o to nweędu onye զո, shi l'ibe Éhazaya, би onye a-dü ike биру ishi l'alı-eze ono.

Atalaya yele Jiowashi
(2Ndu 11:1-3)

¹⁰Tobudu iya би; Atalaya, би ne Éhazaya hümäephо lę nwa iya nwühu-waru; q gbeshi je atuko ndibe ndu eze, shi l'onu-ulo Jiuda g'ephe ha saa զampfu. ¹¹Ole Jiehosheba, би nwada eze, би Jiehoramu бе dutaru Jiowashi, би nwa Éhazaya dufu l'echilabо үnwu eze ono, eeme g'e gbushia ono. O duta Jiowashi yele onye ehe iya nü je edomia lę mkpuru-azee. Noo g'e Jiehosheba, би nwada eze, би Jiehoramu; bya abüru nyee Jiehoyada, би onye uke Chileke shiru wohaa Jiowashi g'e Atalaya ta ahüma iya би ono; k'ophu би l'o to gbuduru iya; kele Jiehosheba бе би nwune Éhazaya kę nwanyi. ¹²E domiru Jiowashi; yele phë nođu l'ulo Chileke apha ishii g'e Atalaya би eze l'alı ono.

E kwefuru Atalaya ike
(2Ndu 11:4-16)

23 ¹O be l'apha k'ësaa; Jiehoyada bya akata obu. Yele ndu-ishi, би-gbaa ishi үkporo ndu ojogu ise ise woru ndzü gbaa; мe Azaríya nwa Jierohamu; мe Ishimelu nwa Jiehohanau; мe Azaríya nwa Óbedu; мe Maseya nwa Adaya; мe Elishafatu nwa Zikiri. ²Ephe tuko alı Jiuda jegbabekota; je ekukqо ndu Lívayi, bu lę mkpukpu, дükota l'alı Jiuda l'ophu; kua ndu-ishi l'enya-unuphu l'enya-unuphu ndu Ízurelu. Ephe dzukota lę Jierúsalementu. ³Eze waa edzudzu-oha ono l'ophu nođu l'ulo Chileke gbaa ndzü.

Jiehoyada bya asu phë: "Unu lekwa nwa eze! Qо ya a-биру eze; egube ono, Chipfu pfuru iya l'ehu үnwu Dévidi ono. ⁴Waa iphe, unu e-me baa: Unubę ndu-uke Chileke; мe ndu Lívayi ono, би ndu anoduje lę nche l'eswe-atuta-unme; unu kee onwunu uzi eto. G'uzi lanu je anodу chee өnu-abata nche; ⁵uzi lanu eje anodу eche ibe eze; uzi lanu өphuu eche Өnu-abata Okpa-ulo. Ndu өphuu l'ophu бe a-nodugbaa l'омa-unuphu eze-ulo Chipfu. ⁶G'о тo дükwa onye e-je abahу l'ulo Chipfu; gbahephо ndu-uke Chileke; мe ndu Lívayi, би ndu eje ozi. Qо phë би ndu a-bahuje iya; noo kele ephe дü nso. Obenu lę ndu өphuu бe a-kwabeje enya l'iphe, Chipfu sürü g'a kwabę enya. ⁷Ndu Lívayi a-nö-phee eze ono mgburugburu. Onyenonu apakotaru ngwogu iya l'eka. Iphe, бükpo onye bahuru l'ulo ono; unu gbuа onye obu. Ekameka, eze ejekpqо unu swiru iya eswiru."

⁸Ndu Lívayi ono; мe ndu Jiuda l'ophu mee g'e Jiehoyada, би onye uke Chileke pfuru phë ono. Onyenonu чита ndu nkiya; mbи ndu anoduje lę

nche l'eswe-atüta-unme; mē ndu ophu afüta lē nche l'eswe-atüta-unme ono; kele Jiehoyada, bū onye uke Chileke ta adüdu ogbo ophu ɔ hawaru g'ephe lashia. ⁹Jiehoyada, bū onye uke Chileke ono bya achita arwa; mē iphe, eegudeje egbobuta onwonye ophu ha shii mē kē nshii ono, shi bürü kē Dévidi; mbū ono, e doberu l'eze-ulo Chileke ono; woru keshiaru ndu-ishii bugbaa ishi ndu ojogu ükporo ise ise ono. ¹⁰O woru ndu Jiuda l'ophu kpoo giriri; ephe pagbaarü ngwogu phē l'ehu l'ehu; pfuru gbaphee eze mgburugburu lē mgboru oru-ngweja Chipfu; waa eze-ulo ono gedegede; shita l'uzo ekutara jeye l'uzo ekicha.

¹¹Ephe bya edufuta nwatibe eze ono, bū Jiowashi; bya eworu okpu-eze kpube iya; sū l'oo ya bū eze; bya eworu ekwo, e deru ekemu Chileke dēe ya l'eka. Jiehoyada yele ụnwu iya wua ya manu l'ishi; tūa ụzu; sū: "Nodu-kwa ndzū ogologo; gube ezel!"

¹²Atalaya nūmaephō wōwoowoo, ndu Jiuda atu l'eka ephe agba oso; bya aja eze ajaja; ɔ tugbua jepfushia phē l'eze-ulo Chipfu. ¹³Ọ bya eje eleenya; bya ahūma eze g'ọ pfuru lē mgboru itso l'önü-abata eze ulo ono; bya ahūmakwapho ndu-ishii ndu ojogu; mē ndu egbu opu g'ephe pfū-ku-begbaaru iya; tēme ndu alii ono l'ophu nodu etegbaa ęswa; egbu opu; ndu ebvu chīru ngwa-ebvu phē azu ebvu ajaja. Atalaya gbe teke ono gbajashia uwe iya chishia mkpu sū: "Ejo-iphe anwua-o! Ejo-iphe anwua-o!"

¹⁴Tobudu iya bū; Jiehoyada, bū onye uke Chileke bya edufuta ndu-ishii ndu ojogu ükporo ise ise ono; bya asu phē: "Unu kpufuta nwanyi ono l'echilabō ndu nche ono. Unu te egbukwa iya l'ulo Chipfu. Iphe, bū onye ephe l'iya swi; unu gude ogu-echi gbua ya." ¹⁵Ọ ya bū; ephe gude iya; kpuru iya jerwuephō Ọnu-abata İnya, nō l'ibe eze; ephe woru iya gbua l'eka ono.

Jiehoyada edozi ali Jiuda (2Ndu 11:17-20)

¹⁶No iya; Jiehoyada yele ndu Jiuda l'ophu waa eze l'onwiya; bya agbaa ndzū. Ogbandzu ɔbu bū l'ephe a-bürü ndu kē Chipfu. ¹⁷Ndu Jiuda l'ophu jeshia l'eze-ulo Balu je enwutsushia ya. Ephe tuko iphe, bū oru-ngweja Balu; mē ntekpe tsukpoşhichaa kē yogiri yogiri. Ephe gbua Mátanu, bū onye uke Balu l'iphu oru-ngweja Balu.

¹⁸Ọ ya bū; Jiehoyada bya eye ndu nche; ephe cheahaa ulo Chipfu nche. Ephe nodu l'eka ndu-uke Chileke, bū oshilokpa Lívayi; mē l'eka ndu Lívayi ono, Dévidi yeru ozi ulo Chipfu l'eka bya edobe g'ephe gweje ngweja-akpo-oku nū Chipfu; egube ono, e deru iya l'ekwo-ekemu Mósisi. Ehu nodu atso phē ụtso; ephe nodu agu ebvu eme iya, egube ono, Dévidi turu iya l'ekemu doberu phē ono. ¹⁹O woru ndu nche ono yekota l'önü-abata eze-ulo Chipfu; k'ophu bū l'o tō dudu onye aasø nsø, a-bahü iya nū.

²⁰Ọ chita ndu-ishii ndu ojogu ükporo ise ise ono; mē ndu oke amadü; mē ndu-ishii ndu Jiuda; mē ndu alii ono l'ophu; yeru onwiya; ephe dufuta

onye eze ono l'eze-ulo Chipfu ono. Ephe shia ụzo ọnu-oguzo imeli duba iya l'ibe eze; bya emee ya; ọ nođu l'aba-eze. ²¹Noo ya; ẹhu kwatakpoo tsọo ndu alị ono l'ophu ọkpobe atsotso. Nchi bya adụ doo lẹ mkpükpu ono; kẹle e gbuwaru Atalaya l'ibe eze.

Teke Jiowashi bụ eze ndu Jiuda
(2Ndu 12:1-16)

24 ¹Jiowashi bẹ nōwaru apha ęsaa teke ọ wataru abụru eze. Iphe, ọ noru l'aba-eze lẹ Jierúsalemu bụ ụkporo apha labo. Ephə ne iya bụ Zibaya. Eka ne iya Ọbu shi bụ lẹ mkpükpu Biye-Sheba. ²Jiowashi bẹ mekötaru iphe, pfürü oto l'enya Chipfu jeye gẹ Jiehoyada, bụ onye uke Chileke nō-beru. ³Jiehoyada bẹ lụru Jiowashi ụnwanyi labo; ọ nwụshia unwoke; mẹ ụnwanyi.

⁴A nonyaa; Jiowashi bya achipyaa ya l'obu iya sụ lẹ ya e-dobe ụlo Chipfu l'onodu, gbaru iya nụ. ⁵Ọ bya ekukọbe ndu-uke Chileke waa ndu Lívayi; sụ phe: “Unu tuko mkpükpu, dükota l'alị Jiuda jegbabékota; naa ndu Ízurelu okpoga, ee-gudeje emekwa ụlo Chileke l'aphagapha. Unu mee egwegwa nakọ ya.” Ole ndu Lívayi ono te emeduru iya egwegwa.

⁶Oo ya bụ; eze kua Jiehoyada, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke; sụ iya: “?Bụhunu gụnu meru g'o gude ọphu i sụduru ndu Lívayi g'ephe wolata okpoga akíriko ono, shi l'alị Jiuda; mẹ Jierúsalemu ono; mbụ ono, Mósisu, bụ onye-ozi Chipfu tụ-buru g'edzudzu-oha ndu Ízurelu pfuje g'e gude mee k'ulo-ekwa, e doberu ekemu Chipfu ono?”

⁷Unwu Atalaya, bụ nwanyi iwashi ono bẹ wubatawaru l'ulo Chipfu; mbụ gudechaa iphe, e doberu nsọ l'ulo Chipfu ono gwaa Balụ.

⁸Oo ya bụ; eze bya asụ g'e meta okpoko dobe l'azụ ọnu ẹka eeshije abahụ l'ulo Chipfu. ⁹A bya araa ya arara l'alị ndu Jiuda; mẹ lẹ Jierúsalemu; g'e wolataru Chipfu okpoga akíriko ono, Mósisu, bụ onye-ozi Chileke keru nụ ndu Ízurelu teke ephe no l'echiegú ono. ¹⁰Ndu-ishi; mẹ ndu Jiuda l'ophu gude ẹhu-utso wolata okpoga akíriko ono; bya ewojeru iya chie l'ime okpoko ono; jasürü ephe wolatgbua ya; ọ bvụ. ¹¹Ọ nođu abujeru; teke ndu Lívayi pataru okpoko ono pajeru ndu-ishi ozi eze; ephe -bya ahụma l'okpoga bẹ ha iya shii; onye edejeru eze erekwo; yele onye-ozi onye-ishi ndu-uke Chileke abya ephoo okpoko ono olu; pata iya je edobe-nwee l'ekwa ooduje. O buru egube ono bẹ ephe emeje iya mbọku-mbọku; shi nno nata okpoga ono nata k'etsutsu iya. ¹²Eze yele Jiehoyada woru okpoga ono nụ ndu-ozi ono, eeje ozi l'ulo Chipfu ono dụ l'ekwa. Ephe gude iya buta ndu edoje ejá ụlo; mẹ ndu kapyinta g'ephe mezia ụlo Chipfu ono g'o dụ g'o shi dụ. Nokwapho g'ephe gude iya buta ndu gude mkpürükpu-igwè; mẹ ope eje ozi g'ephe gude iya mekwaa ụlo Chipfu ono.

¹³Ndu eje ozi ono bẹ nwuberu iya enya. Ephe nođu emekwa ụlo ono eje l'iphu l'iphu. Ephe bya akpükwa ụlo Chileke ono; ọ dụ g'o shi dụ lẹ

mbụ; mee ya; o shihu ike. ¹⁴Ephe meghechaephō ụlo ono; ephe wota okpoga ophu phoduru nụ bya anụ eze yele Jiehoyada. O bụru iya bę e gude meshia ivu, e doberu l'ulo Chipfu ono; mbụ ivu, e gude eje ozi; mę ivu, e gude eme kę ngweja-akpo-oku; mę gbamugbam; mę ivu, e meru le mkpola-ododo; mę kę mkpola-ochaa. Ephe gweahaa ngweja-akpo-oku l'ulo Chipfu ono tekenteke jeye gę Jiehoyada nō-beru.

Anwụhu Jiehoyada

¹⁵Ole Jiehoyada bę kakpooru nka nōo apha, dù igwerigwe; teme o nwụhuru. O nōwaru ükporo apha ishii l'apha iri teke o nwụhuru. ¹⁶Ephe lia ya l'eka e liru ndu eze le mkpukpu Dévidi; kele o meru iphe, dù ree le Ízurelu; meeru iya Chileke; waa eze-ulo Chileke ono.

Iwashị, Jiowashi weru

¹⁷Gę Jiehoyada nwụhuchaaru bę ndu-ishı ndu Jiuda byaru bya epho-zeru eze; eze ngaberu phę nchi. ¹⁸Ephe paru ụlo Chipfu, bụ Chileke kę nna phę haa; gwaahaa itso Ashera; mę agwa ozy. Chileke tukoshi ndu Jiuda; mę ndu Jierúsalemu ehu-eghu iya; kele ikpe nmaru phę. ¹⁹Chipfu bya ezichaakpo ndu mpfuchiru iya g'ephe dumphuta phę azu l'eka o nō; ndu mpfuchiru ono pfua nta pfua imo; ophu ephe ta ngaduru nchi.

²⁰Tobudu iya bụ; Unme Chileke bya Zekaraya nwa Jiehoyada, bụ onye uke Chileke l'ehu. O phekoru ndu ono sụ phę: "Waa iphe, Chileke pfuru baa: ?Bụ gunu meru iphe, unu emebyishi ekemu Chileke; g'iphe te ejehuru unu? Eshi ophu unu haru Chipfu bę Chipfu haakwaru unubedula."

²¹Oo ya bụ; ephe gbaaru iya ejo-idzu; eze sụ phę g'ephe tugbua ya le mkpuma. Ephe woru iya tugbua l'oma-unuphu eze-ulo Chipfu. ²²Ophu eze, bụ Jiowashi anyataduru eguru iphe-oma, Jiehoyada, bụ nna Zekaraya meru iya; o woru nwa iya nwoke gbuia. Zekaraya nwụhuje; o sụ: "Gę Chipfu hümakwa iphe, unu meru-a; gwata unu ugwo iya!"

Anwụhu Jiowashi

²³Apha gbaerupho; ndu ojogu ndu Arámu bapfu Jiowashi ogu. Ephe zebata l'alị Jiuda; mę le Jierúsalemu bya atuko ndu-ishı ndu Jiuda l'ophu gbushikota. Ephe vutakota iphe, ephe kwataru l'okwata wolaaru eze phę le Damasukosu. ²⁴Ndu ojogu ndu Arámu ono bę bụ-a ndu habe nwahabe bę ephe chị bya ogu ono; obenu le Chipfu bę yero phę igwerigwe ndu ojogu ndu Jiuda l'eka; kele ephe haru Chipfu, bụ Chileke kę nna phę. O bụru g'ephe shi bụ ono nụa Jiowashi aphu.

²⁵Ndu Arámu ono tūgbuchaephō; kele ephe mekawaru Jiowashi iphe okpobe emeka; ndu-ozi iya chiaru iya ejo-idzu; woru iya gbuia l'iphe-azee ya; le k'ishi ochi nwatibe Jiehoyada ono, bụ onye uke Chileke, o gburu phę. Oo ya bụ; Jiowashi nwụhuru; ephe lia ya le mkpukpu Dévidi. Ole ephe

te eliduru iya l'ilu ndu eze. ²⁶Ndu ono chiru iya ejio-idzu ono bụ: Zabadu nwa Shimeyatu, bụ nwanyi Amonu nwuru iya; mè Jiehozabadu nwa Shimiritu, bụ nwanyi Mowabu nwuru iya. ²⁷A bya l'akò ẹhu ụnwiegirima iya; mè igwerigwe ozi, Chipfu zigbabèru l'ishi iya; mè g'o gude mezia ulo Chileke g'o dù g'o shi dù; bẹ e dekotaru l'ekwo, e deshiru iphe, ndu-eze meru. Oo ya bụ; Amazaya, bụ nwa iya nwoke bürü eze nochia enya iya.

Teke Amazaya bụ eze ndu Jiuda
(2Ndu 14:1-6)

25 ¹Amazaya bẹ nowaru ükporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ noru l'aba-eze bürü ükporo apha l'apha tete le Jierúsalemu. Ephra ne iya bụ Jiehowadanu. Eka ne iya ọbu shi bụ le Jierúsalemu. ²Amazaya bẹ meru iphe, pfuru ọto l'enya Chipfu. Ole o to gudegbudu obu iya mee ya. ³Aba-eze Amazaya bya anguerupho anguru; o gbushia ndu-ozi iya ono, bụ phẹ gburu nna iya teke ọ bụ eze pho. ⁴Ole o to gbuduru ụnwiegirima ndu ono; kẹle o tsoru iphe ono, e deru l'ekemu; mbụ l'ekwo Mosisus; l'eka ono, Chipfu tịrụ ekemu sụ: "Ndu nwuru nwa bẹ e tee gbudu l'ugwo iphe, ụnwu phẹ metaru; ophu eegbukwapho ụnwiegirima l'ugwo iphe, nna, nwuru phẹ nụ metaru; onyenonu bẹ aa-laje l'iphe-eji, o metaru."

⁵Amazaya bya ekukobè ndu Jiuda; doo phẹ l'enya-unuphu l'enya-unuphu ndu bụ nna l'ipfu Jiuda mè l'ipfu Benjamin; g'ephe nodu l'eka ndu-ish, bụ ishi ụnu ndu ojogu labo l'ükporo iri iri; mè l'eka ndu-ish, bụ ishi ndu ojogu ükporo ise ise. Ndu ọ gutaru bẹ bụ ndu nowaru shita l'ükporo apha kwaseru. Ọ bya ahụma l'iphe, ephe dù bụ ükporo ụnu ugbo ükporo l'iri l'esaa l'ụnu iri. Ndu ono bükota ndu a hoṛu ahoho; mbụ ndu sụwaru eje ogu; bürü ndu a-dù ike paru arwa; mè iphe, eegudeje egbobuta onwonye. ⁶Nokwapho g'o pfuru mkpola-ochaa, ेrwa iya dù ükporo talentu ise gude buta ndu ojogu ndu Izurelu, dù ükporo ụnu unwoke ugbo iri l'ebu l'ụnu iri, bụ ndu ike dükota.

⁷No iya; onye kẹ Chileke byapfuta iya bya asụ iya: "Gube eze; ge gu le ndu ojogu ndu Izurelu ta aswíkwaru jee ogu ono; noo kẹle Chipfu te eswikwaru ndu Izurelu; ophu o to swiduru ndu Ifuremu. ⁸Ole-a; i -jewaa bẹ obetakpoo ike ogu duchakpoo ngu ịdu-agha; bẹ Chileke e-chitsukwa ngu l'iphu ndu ojogu ngu; noo kẹle ọ Chileke bụ onye nweru ike, oo-gudeje yeta eka; bya enweru ike, oo-gude chitsua nemadzụ."

⁹Amazaya sụ onye kẹ Chileke ono: "?Bụ gụnu bẹ anyi e-mekwanụ le mkpola-ochaa ono, ेrwa iya dù ükporo talentu ise ono, mu nụru ndu ojogu ndu Izurelu pho?"

Onye kẹ Chileke ono sụ iya: "Chileke bẹ a-dükwaaike nụ ngu ophu ka ono shii."

¹⁰Tobudu iya bụ; Amazaya chifuta ndu ojogu ono, shi l'alị Ifuremu byapfuta iya ono; sụ phẹ g'ephe lashia ibe phẹ. Iphe ono mee ẹhu ghushia phẹ eghu ike. Ephe taru ẹhu chorochoro lashia ibe phẹ.

¹¹ Obu bya eshihu Amazaya ike; o duta ndu nkiya; o bürü phę eje le nsüda ali Ünú; je egbushia ndu Siye; ụnu unwoke ugbo ükporo l'ise.^g

¹² Unwoke ndu Jiuda ono kpütakwapho ụnu unwoke ugbo ükporo l'ise^h le ndzụ; chita phę je edobe l'eli eze mkpuma; bya eshi l'eka ono nwuhaa phę; ephe bya adaa; gwee onwophę arakabya.

¹³ Ole ndu ojogu ono, Amazaya chiphuru azu g'ephe te etsoshi iya jee oğu ono; wübaru le mkpukpu ndu Jiuda; je eshilepho le Samériya lwüa phę nlwü lanü jasü le Bętu-Horonu; gbua ụnu umatuzu ęsaa l'umadzu ükporo iriⁱ le ndu Jiuda ono; bya egwee ivu phę shii.

¹⁴ Teke ono Amazaya shi l'eka o gbushiru ndu Edomu alwa ono bę o chigbaa agwa ndu Siye. O dobe agwa ono; o bürü nkiya; bya abaaharü iya ejá; akporu iya ụnwù-isensu ọku. ¹⁵ O ya bụ; Chipfu tanwüberu Amazaya ęhu-eghu iya; o zia onye mpfuchiru; o jepfu Amazaya je asü iya: “?Bü gunu meru g'o gude o bürü agwa, ta adudu ike nafüta ndu nkiya l'eka ngu bę i choaharu?” ¹⁶ Onye mpfuchiru ono kpükwdaduru-a opfu ono l'önü epfu; eze jipfube iya sụ iya: “?Bü ngu bę anyi türü ęka g'i bürü onye mgbazi eze? Dobe önü doo! O -dudu bę ee-gbukwa ngu.”

O ya bụ; onye mpfuchiru ono nö-kirishia; bya agbę teke ono sụ: “Mu maru le Chileke chipyawaru g'o mee g'i laa l'iyi; kélé i meru iphe, dū nno; teme ọphu i ngabéduru nchị l'ídžù, mu chi-koshiru ngu.”

Ọgu, daru ndu Jiuda waa ndu Ízuręlu (2Ndu 14:8-14)

¹⁷ Töbudu iya bụ; Amazaya, bụ eze ndu Jiuda yele ndu agbazijeru iya idzu bya achia idzu. O zia ozi g'e je zia eze ndu Ízuręlu, bụ Jiowashi nwa Jiehowahazu mbụ nwanwa Jiehu sụ iya: “Bya g'anyi le ngu daleedu onwanyi l'ogu.”

¹⁸ Jiowashi, bụ eze ndu Ízuręlu bya eziphu Amazaya, bụ eze ndu Jiuda ozi azụ sụ: “Oshi uke, dū l'übü übvü Lébanonu bę ziru oshi sida, dükwa-pho l'übü übvü Lébanonu sụ iya: ‘Kenaan nwatibe mu kę nwoke nwada ngu g'o lürü.’ Töbudu iya bụ; anụ-egbudu, bu l'übü übvü Lébanonu ono ghatajephō; o zo oshi uke ono pyaapya. ¹⁹ Iphe, iipfunu bụ g'a huma-nu l'i lwü-kpewaru ndu Edomu. O bürü iya meru g'o gude i nödu ekuanaa onwongu. Nödule-a l'ibe ngu. ?Bü gunu bę iime g'i kpataru onwongu opfu, e-me g'unu le ndu Jiuda daa?”

²⁰ Obenu le Amazaya ta ngadüru iya nchị; kélé ọ Chileke bę o shi l'eka k'ọphu oo-woru phę ye ndu ọhogu phę l'eka; noo kélé ephe choaharu agwa ndu Edomu. ²¹ O ya bụ; Jiowashi, bụ eze ndu Ízuręlu chita ndu ojogu iya jeshia; ephe l'eze ndu Jiuda, bụ Amazaya je aghaa ya le

^g 25:11 Iphe, o bụ bę bụ 10,000. ^h 25:12 Iphe, o bụ bę bụ 10,000. ⁱ 25:13 Iphe, o bụ bę bụ 3,000.

mkpukpu Bẹtu-Shémeshi, nọ l'alí Jiuda. ²²Ndu Ízurélu lwu-kpee ndu Jiuda; mee onyenonu gbalaa lashichaa ibe phę. ²³Jiowashi, bụ eze ndu Ízurélu bya egude Amazaya nwa Jiowashi; mbụ nwawanwa Éhazaya; mbụ eze ndu Jiuda lę mkpukpu Bẹtu-Shémeshi. Jiowashi kpuru iya rwua Jierúsalemę; bya enwutsushia igbulo Jierúsalemę; a -gbę lę Onu-abata Ifuremu je rwua lę Onu-abata Mgburęku. Eka o nwutsuru bę ogologo iya rwuru ụnu nkwo-eka. ²⁴O chitakota mkpola-ododo; mę mkpola-ochaa; mę iphe, bụ ivu, o húmaru l'eze-ulo Chileke, bụ ndu ophu nọ l'eka Óbebdu-Edomu. O chitakwapho iphe, bụ ęku, dụ l'ulo eze; mę ndu atu-chiru atu-chi, lashia Samériya.

²⁵Amazaya, bụ nwa Jiowashi; mbụ eze ndu Jiuda bya anofua apha iri l'ise; gę Jiowashi nwa Jiehowahazu, bụ eze ndu Ízurélu nwuhuchaaru. ²⁶Iphe ozo, Amazaya megbabęru; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvüru bę e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Jiuda mę kę ndu Ízurélu. ²⁷Eshi teke Amazaya haru etso Chipfu bę a nọ lę Jierúsalemę gbaaru iya ejio-idzu; o gbalaa lashia mkpukpu Lakishi. Ephe ye ndu jepfuru iya lę Lakishi l'eka ono je egbua ya. ²⁸Ephe gude inya palata odzu iya; bya eworu iya lia l'eka e liru nna iya phę lę mkpukpu Dévidi.

Teke Uzáya bụ eze ndu Jiuda

(2Ndu 14:21-22; 15:7)

26 ¹Tobudu iya bụ; ndu Jiuda l'ophu duta Uzáya, bụ onye nowaru apha iri l'ishii eshinu, a nwüru iya; mee ya eze; o nochia enya nna iya, bụ Amazaya. ²O ya bę kpükwaru mkpukpu Elatu woru iya nüphu ndu Jiuda azu; gę Amazaya nwuhuchaaru lapfushia nna iya phe.

³Uzáya bę nowaru apha iri l'ishii e -shi teke a nwüru iya teme o bya abürü eze ono. Iphe, o noru l'okwa-eze bürü ükporo apha labo l'apha iri l'ębo lę Jierúsalemę. Ephä ne iya bụ Jiekolaya. Eka ne iya obu shi bụ lę Jierúsalemę. ⁴Uzáya bę meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu; egube ono, nna iya, bụ Amazaya meru. ⁵O chorù Chileke lę teke Zekaraya nọ ndzụ; o bürü Zekaraya ono bę kpo-ziru iya uzo g'o tsuje Chileke ebvu. Jasükpoor g'o nö-beru bürü onye acho Chipfu; bę Chileke meerupho; iphe nödu ejehuru iya.

⁶Uzáya tufgbua je etsoo ndu Filisitayinu ogu; nwutsushia igbulo mkpukpu Gatu; mę igbulo mkpukpu Jiabune; mę igbulo mkpukpu Ashidodu. O bya akpushia mkpukpu l'alí Ashidodu; mewaro l'eka ozo l'alí Filisitayinu. ⁷Chileke yetarụ iya ęka o tsoo ndu Filisitayinu ogu; mę ndu Arabu ono, bu l'alí Guru-Belu; bya eyekwaru iya pho ęka o tsoo ndu Meyuni ogu. ⁸Ndu Amónu tufuaha ụtu anụ Uzáya ono. Údụ iya ngakota je akpaa l'oke alí ndu Ijiputu; kélé o byaru abürü onye atsụ ebvu shii.

⁹O kpüşikwarupho ulo-eli lę Jierúsalemę lę Onu-abata Mgburęku; mę lę Onu-abata Nsuda; mę lę nkuji nkuji igbulo ono; kpua ya; o shihugbaa

ike. ¹⁰Ọ kpüşia ụlo-eli l'echiegu; bvushia iduma mini, dù igwerigwe; kẹle o nweru iphe-edobe shii l'alị ọkpa úbvú, no l'uzo ẹnyanwu-arịba; mè le phorokoto alị. O nweru ndu akoru iya opfu; mè ndu eletaru iya opfu-vayi-nu ẹnya l'alị úbvú úbvú; mè l'alị, emehuje iphe; kẹle emebe iphe l'alị bẹ o yenukarу enya.

¹¹Uzáya nweru ndu ojogu, e ziru k'oğu okpobe ezizi. Ephe anoduje l'odze l'odze eje oğu; mbụ ęgube a gürü phę g'ephe nöduje. Ndu gürü phę nü bụ Jieyelu, bụ onye edeje ękwo; waa Maseya, bụ onye-ishi ozi. Ọ bürü onye lanụ lẹ ndu-ishi ojogu eze, bụ Hananaya bę kpɔ-ziru phę g'aa-gụ iya. ¹²Iphe, ndu-ishi l'ẹnya-unuphu, bụ ndu-ishi ndu ojogu ono dù bę bụ ụnu ishii l'ükporo iri. ¹³Ndu ojogu, ephe bụ ishi phę dù ükporo ụnu ụmadzu ugbo ükporo l'esato; l'ụnu ụmadzu esato; l'ụmadzu ükporo iri l'ise. Ephe bụ ndu gude ọkpemu alwụ oğu alwụ-chiru eze gude emekperu iya ndu ọhogu iya. ¹⁴Uzáya nükota ndu ojogu ono iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mè arwa; mè okpu-igwe; mè uwe-ígwè; mè apfụ; mè mkpuma, eegudeje agba rōbo. ¹⁵Lẹ Jierúsalemu bę o meshiru ugbo-igwe, a-nöduje agba apfụ; bya atụ mkpuma, ha shii dobegbaa l'eli ụlo-eli; mè l'eli nkuiji nkuiji igbulo mkpukpu. Ndu meru iya nü bụ ndu eme ọna. Údù Uzáya ngakota ękameka; kẹle Chileke yetarụ iya eka l'uzo, dù biribiri jasuru; o bürü onye aatsụ ebvu.

Ekpentaeme Uzáya (2Ndu 15:5-7)

¹⁶Ole Uzáya wataerupho eme ike ike ono; o kuahaa onwiya; eku-onwonye ono mee ya o bürü ola-l'iswi. Ọ to pfüşiduru ike l'eka Chipfu, bụ Chileke iya; kele o bahürü l'eze-ụlo Chipfu gę ya kpoo ụnwù-isensu ọku l'oru-ngweja ụnwù-isensu. ¹⁷Onye uke Chileke, bụ Azaríya; waa ndu-uke Chipfu, dù ükporo ụmadzu ẹno; bükotaru ndu ike dù; tsopyabę Uzáya bahụ l'eze-ụlo ono. ¹⁸Ephe kwachia ya ụzo; sụ iya: "Gübe Uzáya; o to bụdu ngu bę o gbaru g'i kpotoru Chipfu ụnwù-isensu ọku. Ndu o gbaru bę bụ ndu-uke Chileke, bụ phę bụ oshilokpa Erönü; mbụ ndu ono, e doberu nsø g'ephe kpoje ụnwù-isensu ọku ono. Shi l'eka dù nsø ono lufu; kẹle i mewaru iphe, adudu ree; mbụ l'i nafügwaru onwongu ùbvù, shi l'eka Chipfu, bụ Chileke."

¹⁹No iya; ęhu ghuaaha Uzáya eghu. Teke ono bę o gudewaa iphe, eegudeje akpoo ụnwù-isensu ọku l'eka gę ya kpoo ụnwù-isensu ọku. Ęhu wataę ya phę eghu eghu l'opfu ono ndu-uke Chileke epfu ono; ekpenta mifuta iya l'egedegee ọnụ-iphu; l'eka o pfuru lę mgboru ọru-ngweja ụnwù-isensu, no l'ime ụlo Chipfu ono. Ndu uke Chileke ono tükó ele iya ẹnya. ²⁰Azaráiya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke ono; waa ndu-uke Chileke ono g'ephe ha bya elee ya ẹnya; ephe húma g'ekpenta tükorus iya egedegee ọnụ-iphu. Ephe mekebe egwegwa nwufu iya l'eka ono. Yębedua l'onwiya mekebe-kwapho egwegwa lufu; kẹle Chipfu byiwaru iya eka.

²¹ Ekpenta ono bę meérupho eze, bụ Uzáya jasú mbóku, o nwúhuru. O vuru ekpenta ono buru l'ulo iche. E bufu iya ebufu l'eze-ulo Chipfu. O buru Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bę bụ onye-ishi l'ibe eze; buru iya bụ onye-ishi ndu ali ono.

²² Iphe ozo, Uzáya megbabéru; e -shi l'ishi jeye l'eka o bvüru bę bụ onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáya nwa Emozu bę deshiru iya nü. ²³ No iya; Uzáya nwúhu lapfushia nna iya phę. E lia ya l'eka e liru nna iya phę; mbü l'egu, nq-kube eka eelije ndu eze; kélé ephe súru l'q bụ onye ekpenta. Jiótamu, bụ nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya.

Teke Jiótamu bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 15:32-38)

27 ¹Jiótamu bę nowaru ükporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o nörü l'aba-eze lę Jierúsalemü bụ apha iri l'ishii. Ephane iya bę bụ Jierusha nwada Zadoku. ² Jiótamu meru iphe, pfürü oto l'enya Chipfu egube ono, nna iya, bụ Uzáya meru. Ophu o tọ bahükwanuru l'eze-ulo Chipfu ejø abahü gę nna iya; tème ndu Jiuda noduele-a arwu ırwuali, ephe arwu. ³O kpükwaru önü-abata, dù ephekerephe, eeshije abahü l'eze-ulo Chipfu. Bya akpükwakwapho igbulö Ofelu eka ha shii. ⁴Nokwapho g'o kpüshiru mkpükpu l'übívü übwü alı ndu Jiuda; o kpüshia eka eedomije onwonye; mę ulo-eli l'eka ıswa dugbaa.

⁵ Jiótamu bę tsoru eze ndu Amónu ogu; lwü-kpee ya. L'apha ono bę ndu Amónu nüru iya mkpola-ochaa, erwa iya dù ükporo talentu ise; mę ogbongu witi, dù ükporo ụnu l'ụnu ise; mę ogbongu balı, dù ükporo ụnu l'ụnu ise. Ndu Amónu ono bę nükwaru iya pho ophu ha egube ono l'apha k'ebø iya; mę l'apha k'eto iya.

⁶Qo ya bụ; Jiótamu buru onye paru eka; noo kélé o tsoerupho uzo ke Chipfu, bụ Chileke iya kwaseru.

⁷Iphe ozo, Jiótamu megbabéru; mę ogu, o lwükotaru; bę e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurélü; mę ke ndu Jiuda. ⁸O nowaru ükporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze ono. Iphe, o nörü l'aba-eze buru apha iri l'ishii lę Jierúsalemü. ⁹No iya; Jiótamu nwúhu lapfushia nna iya phę; ephe lia ya lę mkpükpu Dévidi. Nwa iya, bụ Éhazu buru eze nochia enya iya.

Teke Éhazu bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 16:1-4)

28 ¹Éhazu bę nowaru ükporo apha teke o wataru aburu eze. Iphe, o nörü l'aba-eze lę Jierúsalemü bụ apha iri l'ishii. Ophu o meduru iphe, pfürü oto l'enya Chipfu egube ochooroke iya, bụ Dévidi meru. ²O tsoru eka ndu eze ndu Ízurélü; kpüshiaru Balü ntékpe. ³O kpoo ụnwü-isensu oku lę nsüda Hínomu; kpoo ụnwü iya unwoke oku gude gwee ejá,

bü iya bü ębyi ono, oha ono, Chipfu chifuru l'iphu ndu Ízurelù shi anodu-je eme ono. ⁴O gweru ejá; kpoo ṿnwù-isensu oku l'eka aagwaje iphe; mè l'ívbú úbvú; mèkpoo lè mkpula mkpula oshi, jakashiru ajakashi.

⁵O ya bü; Chipfu, bü Chileke iya woru iya ye l'eka eze ndu Arámú. Ndu Arámú lwü-kpee ya; kpua ikpoto ndu nkiya lè ndzü; kpuru phé laa Damasükosu. E wokwaru iya phó ye l'eka eze ndu Ízurelù, bü onye gbushiru ndu kë Éhazu ono k'ophu paru ęka apaa. ⁶Peka nwa Remalaya bë gburu ükporo ụnu unwoke ugbo iri l'ise l'alí Jiuda l'ujiku lanu; mbü ndu bükota ojogu, ike dù. Iphe, kparu iya nü bürü l'ephe gwoberu Chipfu, bü Chileke kë nna phé. ⁷Zikiri, bü onye ojogu, ike dù, shi l'ipfu Ifuremu bë gburu Maseya, bü nwa eze; mè Azurikamu, bü onye-ishi l'ibe eze; gbukwaaphò Èlukana, bü onye etsota eze l'ókwa. ⁸Ndu Ízurelù kpükoo ükporo ụnu ụmadzu ugbo ükporo l'ise lè ndzü l'ime ndu Jiuda ono, bü abübú phé ono. Ephe kpükoru ụnwanyi; mè ụnwü phé unwoke; mè ụnwü phé ụnwanyi; bya egwekwaaphò ivu k'ophu paru ęka apaa vuru laa Samériya.

⁹Ole o nwérú onye mpfuchiru Chipfu, ępha iya bü Odëdu, bu lè Samériya. O tıgbua je agba ndu ojogu ono ndzuta g'ephe shi ögü alwa Samériya; je asü phé: "Unu lenu; Chipfu, bü Chileke nna unu phé bë gude lè ndu Jiuda bë meru ęhu nođu eghu iya eghu; o woru phé ye unu l'eka. Ole unu gudewaa ęhu-iwe ophu rwuru imigwe gbushia phé. ¹⁰Nta-a bë unu tüberu g'unu dobe ndu Jiuda ono; mè ndu Jierúsalemü ono; mbü unwoke phé mè ụnwanyi phé g'ephe bürü ohu unu. Ole-a; ?unubedula te emeadaru Chipfu, bü Chileke unu iphe-eji tö? ¹¹Unu ngabérü mu nchì nta. Unu duphu ndu abübú unu ono, unu kpükoru lè ndzü ono azü; kele oke ęhu-eghu Chipfu bë dapfutaakwaru unu."

¹²Tobudu iya bü; Azaríya nwa Jiehohanunu; mè Berekaya nwa Meshilemotu; mè Jiehezekaya nwa Shalumu; mè Amasa nwa Hadulayi, bü iya bü ndu-ishi ndu Ifuremu kwachia ndu ojogu ono ụzo, mbü ndu ojogu ono, shi ögü alwa ono; ¹³sü phé: "Unu te edubatakwa ndu ono, unu kpuru lè ndzü ono l'eka-a; kele iphe, unu tüberu bë bü g'unu metabaa iphe-eji; mè iphe, Chipfu e-gude nmaa anyi ikpe; yekobe l'ophu anyi mewaru ememe. Ikpe, nmaru anyi bë panükaru ęka k'ophu oke ęhu-eghu Chipfu atawa rii-riii l'ehu ndu Ízurelù."

¹⁴O ya bü; ndu ojogu ono nođu l'iphu ndu-ishi; mè edzudzu-oha ono haa ndu ono, ęphe kpükoru ono; mè ivu, ęphe gwekoru l'ögü ono. ¹⁵Tobudu iya bü; unwoke, a gürü ępha phé bya achita ndu ono, a kpuru lè ndzü ono; bya eye ęka l'ivu ono, e gwekoru ono chiتا uwe yee ndu ophu gba qto l'ime phé. Ephe nü phé iphe eye l'ehu; mè akpokpa; mè nri; mè iphe-angungu; bya edebe phé manu l'eka ónyá, dù phé l'ehu. E gude nkapfü-igara pata ndu ophu ike bvüşiru; duru phé dulaaru ndu abübú phé lè Jieriko, bü iya bü ndu Qha-mpfü. O ya bü; ęphe Iwatashia Samériya.

Éhazu arwo n-yemeka l'eka ndu Asiriya
(2Ndu 16:7-9)

¹⁶ O bụru teke ono bẹ eze, bụ Éhazu ziru ndu eze ndu Asiriya g'ephe bya eyetaru iya ẹka. ¹⁷ Noo kele ndu Edomu bẹ byaru bya etsoo ndu Jiuda ogu ozo; kpükoo ndu ephe kpükoru lẹ ndzụ. ¹⁸ Ndu Filisitayinu bẹ zebata-kwarupho lẹ mkpükpu, nogbaa l'alị ọkpa úbvú, no l'uzo enyanwu-ariba; mẹ l'echiegu ndohali l'alị ndu Jiuda. Ephe lwuta mkpükpu Bętu-Shemeshi; mẹ Ajialonu; mẹ Gederotu; mẹ Soko; yele ụnwu mkpükpu, nökota iya nụ; bya alwuta mkpükpu Timuna yele ụnwu mkpükpu, no iya nụ; mẹ mkpükpu Gimuzo yele ụnwu mkpükpu, no iya nụ. Ephe buru l'eka ono. ¹⁹ Chipfu gude k'iphe, Éhazu, bụ eze ndu Ízurelu meru wozeta ndu Jiuda ali; kele Éhazu bẹ rwuru ọrwuali, dụ shii l'alị Jiuda; ophu Chipfu egude-du ire iya ẹka. ²⁰ Oo ya bụ; Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya labeshia ophu oo yeru iya ẹka; o gbẹ byapfuta iya; bya anụa ya nshị kpürukpuru. ²¹ Éhazu shichakpoo l'ulo Chipfu; mẹ l'ulo eze; mẹ l'ulo ndu-ishu hata iphe nụ eze ndu Asiriya ono; ophu o to yetadụru iya ẹka.

Iphe-oji, Éhazu meru

²² Teke ono, eze, bụ Éhazu eje iphe-ehuka ono bẹ o kabaa abụru onye Chipfu te egudedu ire iya ẹka. ²³ O gweru ejia nụ agwa ndu Damasukosu, bụ iya bụ ndu ono, lwụ-kperu iya nụ ono. O su lẹ ya e-gwe ejia nụ agwa ndu Arámu g'ephe yetarụ iya ẹka; eshi ophu ephe yetarụ ndu eze ndu Arámu ono ẹka. Obenu l'ọ ya mecharu mee yébedua waa ndu Ízurelu l'ophu laa l'iyi. ²⁴ Éhazu bya achikobe ivu, dụ l'ulo Chileke; gbupyashia ivu ono kẹ yogiri yogiri. O gụ-chia mgbo ụlo Chipfu ono agu-chi; tuko ekameka lẹ Jierúsalemu dokaa ẹnya-agwa. ²⁵ Iphe, bükpo mkpükpu lẹ mkpükpu, dükota l'alị Jiuda bẹ o metakötaru ẹka aakpoje ụnwù-isensu oku l'ẹnya-agwa. O shi nno kpatsu Chipfu, bụ Chileke kẹ nna iya phẹ ehu-eghu.

Anwụhu Éhazu
(2Ndu 16:19-20)

²⁶ Iphe ozo Éhazu megbaberu e -shi l'ishi jeye l'eka o bvuru bẹ e deko-taru l'ekwo ndu eze ndu Jiuda mẹ kẹ ndu Ízurelu. ²⁷ No iya; Éhazu nwụhu lapfushia nna iya phẹ. Ephe lia ya lẹ mkpükpu Jierúsalemu. Ole e te liduru iya l'ilu ẹka eelije ndu eze ndu Ízurelu. Hezekáya, bụ nwa iya nwoke bụru eze nochia ẹnya iya.

Teke Hezekáya bụ eze ndu Jiuda
(2Ndu 18:1-3)

29 ¹ Hezekáya bẹ watarụ abụru eze teke o nōwaru ụkporo apha l'apha ise. Iphe, o nōru l'aba-eze iya lẹ Jierúsalemu bụ ụkporo

apha l'apha tete. Ephä ne iya bụ Abáyijia nwada Zekaraya. ²Hezekáya meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu egube ochooroke iya, bụ Dévidi meru.

Hezekáya emeche eze-ulo Chipfu

³L'onwa mbu l'apha mbu, Hezekáya wataru aburu eze bę o gúhashi-ru mgbo eze-ulo Chipfu; bya emekwachaa ya emekwa. ⁴O bya edubata ndu-uke Chileke; mę ndu Lívayi; kukobe phę l'edupfu, nö l'uzo enya-nwu-awawa; ⁵bya asu phę: "Unubé ndu Lívayi; unu ngabéru mu nchi! Unu dobe onwunu nsø nta-a; unu edobe eze-ulo Chipfu, bụ Chileke kę nna unu phę nsø. Unu wofukota iphe, aasø oyı, nö l'eka ono, dü nsø ono. ⁶Noo kele nna anyi phę shi búru ndu e gudedu ire phę ęka; ephe mee iphe, dü eji l'enya Chipfu, bụ Chileke anyi. Ephe paru iya haa; wofu iphu l'eka Chipfu bu ebubu; bya agbakuta iya azu. ⁷Ephe gú-chishikwarupho mgbo nwülo, eeshije abahü l'eze-ulo Chipfu; menyishicha oku l'oroku, dü l'ulo ono; tème ephe kpo-buhu ụnwù-isénsu oku; ephe gwebuhuru Chileke kę Ízurélu ngweja-akpó-oku l'eka ono, dü nsø ono. ⁸Q búru iya meru g'o gude oke éhu-eghu Chipfu dapfuta ndu Jiuda; mę ndu Jierúsalem. O mee; ephe búru iphe, anyị ishi ędzu; mbu mee phę; ephe búru iphe, aasø oyı bya anmaru otsa; egube unu gude enya unu elenu iya-a. ⁹Qo ya meru iphe, e gude ogu-echi gbushia nna anyi phę. Q búru iphe ono meru iphe, ụnwu anyi unwoke; mę ụnwanyi; mę unyomu anyi phę bú ndu nö l'eka a kpuru phę lę ndzü laa.

¹⁰"Iphe, dü mu l'obu nta-a bę bú gę mu lę Chipfu gbaa ndzü; mbu Chileke kę Ízurélu; k'ophu éhu-eghu iya ono, ata pfüpufu ono a-lüfu anyi l'ehu. ¹¹Unwu mu; unu te eyekwaru ozi unu ęka lanu nta-a; noo kele Chipfu bę hotaru unu g'unu pfuru l'iphu iya; ejeru iya ozi; mbu g'unu búru iya ndu-ozi; mę ndu anoduje akporu iya ụnwù-isénsu oku."

¹²Töbüdu ya bú; ndu Lívayi ono jıkobe k'ozi ono. Oshilokpa Kohatu, tso iya nü bę bú Mahatu nwa Amasayı; yee Jiowelu nwa Azaríya. Oshilokpa Merari, tso iya nü búru Kishi nwa Abudi; yee Azaríya nwa Jiehalelélü. Oshilokpa Geshonu, tso iya nü bę bú Jiowa nwa Zima; yee Édenu nwa Jiowa. ¹³Oshilokpa Elizafanu, tso iya nü bę bú Shimiri; yee Jiyuwélu. Oshilokpa Asafu, tso iya nü búru Zekaraya; yee Matanaya. ¹⁴Oshilokpa Hemanu, tso iya nü búru Jiehiyelü; yee Shimeyi. Oshilokpa Jiedutunu, tso iya nü búru Shemaya; yee Uzelü.

¹⁵Ephe bya achikobechaa ụnwunna phę; bya emee onwophe; ephe dü nsø. Qo ya bú; ephe bahü je emecheaa ulo Chipfu emeche; egube ono, eze tü-buru phę iya; mbu egube ono, Opfu Chipfu pfuru iya. ¹⁶Ndu uke Chileke bya abahü l'ime ime eze-ulo Chipfu ono je emecheaa ya emeche. Iphemiphe, ephe húmaru, aasø nsø, nö l'eze-ulo Chipfu ono bę ephe chifutakotaru l'oma-unuphu ulo ono. Ndu Lívayi ye iya ęka vuta vufu je awushi lę nsüda nggele Kidirónu. ¹⁷Eze-ulo ono bę ephe wataru emeche

le mboku mbu l'onwa mbu. O be le mboku k'esato l'onwa ono ephe meta-be iya rwua le nwulo ono, eeshije abahu l'eze-ulø Chipfu ono. Oo ya bu ephe gude abali esato mechaa eze-ulø Chipfu ono l'onwiya. O buru ujiku iri l'ishii l'onwa mbu ono be ephe megheru iya.

Eyephu ulø Chileke azu l'eka Chileke

¹⁸Tobudu iya bu; ephe jepfu eze, bu Hezekáya je asu iya: "Anyi me-chaakwaru eze-ulø Chipfu ono l'ophu; me ɔru-nweja eka eegweje ngweja-akpo-ɔku; me iphe, bu ivu, aduje iya nụ; me teburu ono, eedobeje buredi, eedobeje l'iphu Chileke ono; yee ivu, aduje iya nụ. ¹⁹Iphe, bu ivu ono, eze Éhazu woshiru leze-ulø ono teke o bu eze; mbu teke ono e te gudedu ire iya eka ono be e dobephawarazu; teme anyi mechawa iya emecha. Ephe dukotawa l'iphu ɔru-ngweja Chipfu."

²⁰No iya; o be l'ɔnmewa utsu; eze, bu Hezekáya gbalihu je ekukota ndu-ishi mkpukpu ono; ephe jeshia l'ulo Chipfu ono. ²¹Ephe kpuru oke-eswi esaa; me ebili esaa; me ụnwu aturu esaa; me mkpi esaa, ephe e-gude gwee ngweja-iphe-eji l'iswi ɔhu ali-eze ono; me l'iswi ɔhu eze-ulø Chileke; me l'iswi ɔhu ndu Jiuda. Eze su ndu-uke Chileke, bu oshilokpa Eronu g'ephe gwee ngweja ono l'oru-ngweja Chipfu. ²²Oo ya bu; ephe gbua oke-eswi ono; ndu-uke Chileke nata mee ya; phee l'oru-ngweja. Ephe gbu-kwapho ebili ono; phee mee ya l'oru-ngweja. Ephe bya egbua ụnwu aturu pho; phee mee ya l'oru-ngweja. ²³Mkpi ono, e gude egwe ngweja-iphe-eji ono be a kpütakotaru je anu eze; yele edzudzu-pha ono; ephe byibegbaa ph eka. ²⁴Ndu uke Chileke gbushia mkpi ono; bya eworu mee ya gwee ngweja-iphe-eji l'oru-ngweja; gude pfua ugwo iphe-eji, ndu Ízurèlu l'ophumekotaru; kele eze be tñru ekemu su g'e gwee ngweja-akpo-ɔku ono; me ngweja-iphe-eji ono l'iswi ɔhu ndu Ízurèlu l'ophu.

²⁵O bya achiru ndu Lívayi ye l'ulo Chipfu; nụ ph e ogelenda; me une; me ogumogu; egube ono, ephe tñru l'ekemu; mbu Dévidi; yee Gadu, bu onye aphujeru eze ophulunya; me Nétanu, bu onye mpfuchiru Chileke. Ekemu ono be bu ekemu, Chipfu shi l'eka ndu mpfuchiru iya tñu. ²⁶Oo ya bu; ndu Lívayi pfuru gudegbaa ngwa-ebvu Dévidi ono; ndu-uke Chileke gudegbaa opu ph e. ²⁷No iya; Hezekáya tñu ekemu su g'e gwee ngweja-akpo-ɔku l'oru-ngweja. A wataeph o egwe ngweja ono; a wata agu ebvu anu Chipfu; bya egbu opu eye iya; aku ngwa-ebvu, bu k e Dévidi ono, bu eze ndu Ízurèlu. ²⁸Edzudzu-pha ono l'ophu nñdu abarù Chipfu ej a; ndu ebvu nñdu agu ebvu; ndu opu nñdu egbu opu. E mee ya nno jeye e gweghee ngweja-akpo-ɔku ono. ²⁹E gwegheeph o ngweja ono; eze me iphe, bu ndu yele iya nñ l'eka ono tñko g'ephe ha phozeta baarù Chipfu ej a. ³⁰Eze, bu Hezekáya; yele ndu-ishi ndu Jiuda bya epfuaru ndu Lívayi g'ephe gúa ebvu ajaja nü Chipfu; mbu g'ephe gúa ya l'uzo Dévidi; yele Asafu, bu onye aphuj ephulunya gúru iya. Oo ya bu; ephe gude ɔhu-utso gúa ebvu ajaja ono; bya ephozeta baarù Chipfu ej a.

³¹Tobudu iya bụ; Hezekáya sụ: “Nta bẹ unu dobewaru onwunu Chipu iche. Unu gude ngweja; mē ngweja-ekele bya l'ulo Chipfu.” Oo ya bụ; edzudzu-oha ono wota ngweja; mē ngweja-ekele ono. Iphe, bükpo ndu oovu evuvu l'obu wotagbaa iphe, ee-gude gwee ngweja-akpo-oku.

³²Anụ, edzudzu-oha ono nñru g'e gude gwee ngweja-akpo-oku ono bẹ dū oke-eswi ükporo ętō l'iri; mē ükporo ebili ise; mē ükporo ụnwu aturu iri. Anụ ono g'o ha bẹ bükota օphu ee-gude gweeru Chipfu ngweja-akpo-oku. ³³Anụ, e doberu nsø k'egwe ngweja ono bẹ dū ụnu oke-eswi l'ükporo oke-eswi iri; waa ụnu aturu ęsaa l'ükporo iri. ³⁴Ole ndu-uke Chileke bẹ ha nwanshii; k'ophu bụ l'ephe ta adụdu ike swashikota akpo l'anụ ono, e gude egwe ngweja-akpo-oku ono. O buru ụnwunna phę, bụ ndu Lívayi bẹ yetarụ phę ęka gę ndu օzo, bụ ndu-uke Chileke dobefụa onwophę nsø; ephe yeru phę ęka ono jasụ օzi, dū iya nü bvụ; kele ndu Lívayi bẹ օ ka erwu l'ehu kę g'ephe dobe onwophę nsø eme lę ndu-uke Chileke. ³⁵Anụ, e gude eme kę ngweja-akpo-oku ono bẹ ha igwerigwe; mékwapho ęba-anụ, e gude egwe ngweja-ehu-guu; mē ngweja-mée, ayijeru lę ngweja-akpo-oku ono.

Noo ya; օzi, eeje l'ulo Chipfu bya alwa azụ l'ọnodu iya. ³⁶Hezekáya yele ndu Jiuda g'ephe ha tekota ęswa k'iphe, Chipfu meru ndu nkiya; kele iphe ono bẹ e mekotaru egwegwa egwegwa.

Aakwakobe k'obo Ojaghata

30 ¹Tobudu iya bụ; Hezekáya bya ezikota iphe, bụ ndu Ízurelu mē ndu Jiuda օzi; dekwarupho ękwo-օzi nü ndu Ifuremu; mē ndu Manásé g'ephe byakota l'eze-ulo Chipfu lę Jierúsalemu; k'ophu ęphe a-boru Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu օbo Ojaghata. ²Eze yele ndu-ishi; mē edzudzu-oha ono, no lę Jierúsalemu bya achipyaa ya l'oo l'ọnwa k'ębo bẹ ęphe a-bọ օbo Ojaghata ono. ³Ęphe ta aboduru iya teke aaboje iya; noo kele ndu doberu onwophę nsø lę ndu-uke Chileke ta ahadụ shii; օzo bụ lę ndu Ízurelu te eshidu dzukowaa lę Jierúsalemu. ⁴Iphe ono, ęphe chítaru idzu iya ono tuko dū eze yele ndu Jiuda l'ophu ree. ⁵Tobudu iya bụ; ęphe pfua ya hoo haa sụ l'aa-ra iya arara l'alị Ízurelu mgburugburu; e -shi lę Biye-Sheba jasụ lę Danu gę ndu Ízurelu wụru byatashia Jierúsalemu bya aborou Chipfu, bụ Chileke kę Ízurelu օbo Ojaghata ono; noo kele ęphe ta adụdu igwerigwe zefuta bya aboo օbo-iphe ono egube e deru iya l'ekwo.

⁶Eze tua ekemu gę ndu օkpa-egwa jegbabékota ali Ízurelu; mē ali Jiuda. Ęphe gude ękwo-օzi, eze yele ndu-ishi iya deru jeshia. Iphe, e deru l'ekwo-օzi ono bẹ surú:

“Unubę ndu Ízurelu; unu lwaphuta azụ lwapfuta Chipfu; mbụ Chileke kę Ébirihamu; mē Áyizaku; mē Ízurelu; k'ophu օo-ghachiru unu iphu օzo; mbụ unubę nwa ndu օphu wafuru l'ęka ndu eze ndu Asiriya ono. ⁷Unu ta adükwa gę nna unu phę; mē ụnwunna unu phę, bụ ndu ono, duru Chipfu,

bụ Chileke kę nna phę ghelegheleghele k'ophu bụ lę Chipfu meru phę; ẹphe bụru mkpurupyata egube unu húmanuru-a. ⁸ Unu te kwefukwa ike gę nna unu phę. Iphe, unu e-mechia bụ g'unu woru onwunu ye Chipfu l'eka. Unu bya l'eze-ulo iya ono, dụ nsọ; mbụ ulo ono, o mewaru g'o dụ nsọ jasụ lę tuutuutuu lę mịimiimii ono. Unu abajeru Chipfu, bụ Chileke unu ejá; k'ophu ęhu-eghu iya ono, ata pfüpfupfu ono a-lüyü unu l'ehu. ⁹ O -bürü l'unu lwapfutaru Chipfu ozo; bę ndu kpürü ụnwunna unu; mę ụnwegirima unu phę lę ndzụ a-phürü phę obu-imemini; haa phę ẹphe alwaphuta azụ l'alị-a; kęle Chipfu, bụ Chileke unu bę bụ onye emeje eze-iphe-oma; bya abürü onye aphuje obu-imemini. O tọ byadu ewofu iphu iya l'eka unu no; mę o -bürü l'unu lwapfutaru iya.”

¹⁰ O ya bụ; ndu okpa-egwa ono tuko mkpükpu lę mkpükpu jegbabéko ta l'alị ipfu Ifuremu; mę k'ipfu Manásę jasụ l'alị ipfu Zebulonu. Obenu l'ọ ochi bę aachi phę; aja phę ewenu. ¹¹ Ole o nweleru-a ndu օphu haru shi l'ipfu Asha; mę ipfu Manásę; mę ipfu kę Zebulonu, bụ ndu kweru wozeta onwophä alị byatashịa Jierúsalemu. ¹² Nokwapho g'eka Chipfu dụ l'ehu ndu Jiuda; o mee k'ophu obu phę bụ nanụ; ẹphe nödu eme iphe, Chipfu pfuru egube eze yee ndu-ishi sru phę g'ephe mee.

Aabọ օbo Ojeghata ono

¹³ No iya; ikpoto nemadzụ bya edzuko lę Jierúsalemu g'ephe boø օbo-iphe ono, aatajé buredi, ekoduru ekoko l'ọnwa k'ebø. Ephe dzukóberu k'ophu paru ęka apaa. ¹⁴ Ephe wü-lihu; tuko ẹnya ęka e shi agwajé iphe lę Jierúsalemu wofukota. Ephe vutakwapho ẹnya ęka aakpoje ụnwù-isensu ọku je enwuru ye lę nsüda Kidironu.

¹⁵ O rwua l'abalị iri l'eno l'ọnwa k'ebø ono; ephe gbua nwaturu Ojeghata ono. Iphere bya adu ndu-uke Chileke ono; mę ndu Lívayi. Ephe je emechaa onwophä emeche; gude anu, ee-gude gwee ngwëja-akpø-oku byatashịa l'ulo Chipfu ono. ¹⁶ Ephe je anodukota l'ọnodu, ephe anoduje; egube ono, o pfuru iya; mbụ ekemu Mósisu, bụ onye kę Chileke. Ndu uke Chileke ono woru mee-iphe ono, ephe nataru l'eka ndu Lívayi ono phekota l'oru-ngwëja ono. ¹⁷ Igwerigwe, ndu no l'igwe-oha ono bę te emechaduru onwophä emeche. O bụru iya meru g'o gude ndu Lívayi gbuaru ndu ono, aasø nsọ ono nwaturu Ojeghata nkephé; k'ophu ephe e-me iya g'o duru Chipfu nsọ. ¹⁸ Ndu օphu ka l'otu lę ndu shi l'ipfu Ifuremu; mę ipfu Manásę; mę ipfu Isaka; mę kę Zebulonu bę te emechaduru onwophä emeche; ole ephe rikwanuru iphe Ojeghata ono. Eriri, ephe riru iya ta abükwa egube ono bę e deru iya l'ekwo. Ole Hezekáya pfukwanuru nü Chipfu l'iswi ęhu phę sụ: “Gę Chipfu, bụ onye ono, dụ ree ono guaru ¹⁹ onyemonye nvụ; mbụ onye gude obu iya l'ophu achø Chipfu, bụ Chileke kę nna iya phę; e -gudekporo l'onye օbu te emeduru onwiya g'o duebe ree g'ekemu k'eze-ulo Chileke pfuru.” ²⁰ O ya bụ; Chipfu nüma epfupfu, Hezekáya pfuru nü iya; bya emee; ęhu dụ ndu ono ike.

²¹Ndu Ízurélu, bụ ndu ophu nō lē Jierúsalem̄u gude ęhu-łtso bō obo-iphe, aatajé buredi, ekoduru ekoko ono ujiku esaa. Ndu Lívayi mē ndu-uke Chileke nōdu anōduje agū ebv̄u anu Chipfu mbóku-mbóku; ęphe nōdu egudeje ngwa-ebv̄u, ada odata agū ebv̄u ono.

²²Hezekáya pfuru opf̄u, agba unme nū ndu Lívayi, goshiru l'o doru phē enya; mbū ozi, ęphe ejeru Chipfu. Abalí esaa ono bē ęphe rikotaru iphe; egwe ngweja-ęhu-guu; bya ekele Chipfu, bụ Chileke kē nna phē ekele.

²³Ndu ono l'ophu bya ekweta l'ęphe a-bofua obo-iphe ono ujiku esaa ozo. Qo ya bụ; ęphe gude ęhu-łtso bō obo-iphe ono abalí esaa ozo.

²⁴Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda bya anu ndu ono ụnu oke-eswi labo l'ükporo iri; mē ụnu aturu iri l'esaa l'ükporo iri. Ndu-ishi nū phē ụnu oke-eswi labo l'ükporo iri; mē ụnu aturu ugbo ükporo l'ise g'ęphe gbushia gude bō obo-iphe ono. Igwerigwe lē ndu-uke Chileke mechaa onwophe eme-cha. ²⁵Iphe, bụ ndu Jiuda l'ophu tekota ęswa; mē ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi; mēkpo ndu shi Ízurélu bya ndzukō ono; mēkwapho ndu Iwaru alwalwa, shi l'alí Ízurélu bya; mēkpo ndu ophu bu ebubu l'alí Jiuda. ²⁶Ęhu-łtso kwatakpo ha shii lē Jierúsalem̄u; kēle e -shi lē teke Sólomónu, bụ nwa Dévidi, shi bürü eze ndu Ízurélu bē ta adujeduru iphe, dù nno, dūjeru lē Jierúsalem̄u. ²⁷Tobudu iya bụ; ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi wulihu goru ọnū-oma nū ndu ono; Chileke nūma olu phē; epfupfu, ęphe epf̄u anu Chileke rwua imigwe, bụ eka ono, dù nsō, o bu ebubu ono.

31 ¹E meghechaępho iphemiphe ono; ndu Ízurélu l'ophu, nō l'eka ono wū-lihu bahū l'ime mkpukpu ndu Jiuda; je atuko mkpuma, e dobegbaaru nsō kupyashikota akupyashi. Ęphe gbutsushia itso Ashera; bya enwutsushia eka aagwaję iphe; mē iphe, bụ enya eka aagwaję iphe, nökota l'alí Jiuda l'ophu; mē kē Benjaminu; mē kē Ifuremu; mē kē Manáse. Ęphe mee ya nno jasú ęphe mebyishikota iphemiphe ono. E mechaa; ndu Ízurélu lashichaa mkpukpu phē; onyenonu lashia ibe iya.

Iphe, a nūru g'e gude baarü Chipfu ejā

²Hezekáya bya agbaa ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi l'ogbo l'ogbo. O kechaaru ozi nū ögbo ọnōnū; mbū ozi, gbaru ndu-uke Chileke; mē ozi, gbaru ndu Lívayi. Ozi phē bụ egwe ngweja-akpo-óku; mē egwe ngweja-ęhu-guu; mē anōdu l'ọnū-ulō Chipfu eje ozi; ekele Chipfu ekele; agū ebv̄u ajaja anu iya. ³Eze bya eshi l'iphe, o nweru enweru hata anu nū g'e gude gwee ngweja-akpo-óku l'ütsu mē l'uzenyashi; mē k'eswe-atüta-unme; mē k'önwa ɔphúú; mēwaro k'obo-iphe, geru egeru; mbū ęgube ono, e deru iya l'ekemu Chipfu.

⁴Q bya atüa ekemu gē ndu bu lē Jierúsalem̄u woru okiphe, rwube-ru ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi nū phē; k'ophu ęphe e-yeru ęhu l'eme ekemu Chipfu. ⁵Ekemu ono bya angaa ękameka; teke ono teke ono; ndu Ízurélu nūaha akpuru-iphe-mbū phē; mbū ereshi; mē mē ɔphúú; mē manu

olivu; mē manu-ēnwu; mēkpo iphemiphe, shi l'egu. Ephe vubatakwa-pho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'iphemiphe, ẹphe nweru; o nyibe anyibe. ⁶Ndu Ízurélu; mē ndu Jiuda, bukota le mkpukpu, nogbaa le Jiuda wotakwapho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'eswi phē; mē l'aturu phē; mē l'eghu phē bya anu. Ephe nukwapho oke-lanu-l'uzo-iri, shi l'iphe, dū nsō, e doberu Chipfu, bù Chileke phē nsō. Ephe kubé iya l'ikpo l'ikpo. ⁷Ephe wataru akubé iphe ono l'ikpo l'ikpo l'onwa k'etō; o bùru l'onwa k'ésaa ya bē ẹphe megheru iya. ⁸Teke Hezekáya yee ndu-ishi byaru ahumá g'iphe ono kütarú l'ikpo l'ikpo; ẹphe jaa Chipfu ajaja; bya agoru onu-oma nü ndibe iya, bù ndu Ízurélu.

⁹Hezekáya bya ajiahaa ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi g'ee-me iphe ono, kütarú l'ikpo l'ikpo ono. ¹⁰Azaríya, bù onye-ishi ndu-uke Chileke ono; mbu onye onu-uló Zadoku bya eyee onu sú: "Anyi wataru eriji epho e -shi teke a wataru evubata iphe ono l'eze-uló Chipfu; tème ophu aphoduje aphodu paa ẹka; noo kèle Chipfu bē keberu ndibe iya l'oma. Oo ya meru iphe, eze iphe, ha egube-a tsufutaru etsufuta."

¹¹Hezekáya bya epfuaru phē g'ephe dozia mkpuru, aakwakobeje iphe l'uló Chipfu; ẹphe bya edozia ya. ¹²Ephe yero ẹhu vubakota iphe ono, a nñru ono l'ime mkpuru ono; mēkpo oke-lanu-l'uzo-iri pho; mē iphe, e doberu nsō. O bùru Konanaya, bù onye Lívayi bē bù onye-ishi, eleta phē enya. Onye etsota iya nü bùru nwune iya, bù Shimeyi. ¹³Eze, bù Hezekáya; mē onye-ishi eze-uló Chipfu, bù Azaríya bya ahòta ndu a-nòdu l'eká Konanaya yele nwune iya, bù Shimeyi eleta iphe ono enya. Ndu ẹphe hòtaru bù: Jiehiyelu; mē Azazaya; mē Nahatu; mē Asahelu; mē Jierimotu; mē Jiozabadu; mē Eliyelu; mē Isumakaya; mē Mahatu waa Benaya.

¹⁴O bùru Kore, bù nwatibe onye Lívayi, bù Imuna; mbu onye-nche onu-abata üzö enyanwu-awawa bē iphe, a nñru Chileke egube oovu nemadzú evuvu l'obu dū l'eká. Iphe, a nñru Chipfu; mē iphe, kachakpoo adú nsō bù iya anoduje ekeshi iya. ¹⁵Ndu yekporu ẹhu eyetaru iya ẹka le mkpukpu ẹka ndu-uke Chileke bu ebubu bē bù: Édenu; mē Minyaminu; mē Jieshu-wa; mē Shemaya; mē Amaraya; mē Shekanaya. Ephe yetaru ẹka ekeshiru ndu-uke Chileke ibe phē iphe, gbaru phē nü. Ephe keshiru iphe ono l'ogbo l'ogbo. O bùru g'a nñru ogerenya bù g'a nñru nwata.

¹⁶Ndu ozo, ẹphe keru iphe gbaa bē bù unwoke, nowaru shita l'apha eto kwaseru, bù ndu ẹpha phē nō l'ekwo, e deshiru g'e shiru nwua phē; keru gbaa iphe, bùkpo ndu abahuje l'uló Chipfu je eje ozi mboku-mboku. Ephe keru phē iya g'ozi, ẹphe ejegbaa gbaru; mē l'ogbo l'ogbo phē. ¹⁷Ephe bya ekeru gbaa ndu-uke Chileke, e deru ẹpha phē l'enya-unuphu phē egube e shi nwua phē; mē ndu Lívayi, nowaru shita l'ukporo apha kwaseru. Ephe keeru phē iphe ono glozi phē gude dū; mē l'ogbo l'ogbo phē. ¹⁸E deshichaaru ẹpha ụnwegríma phē; mē unyomu phē; mē ụnwu phē unwoke; mē ụnwu phē ụnwanyi le mkpukpu ono l'ophu l'ekwo, e deshiru g'e shiru nwushia phē; kèle ẹphe gbaru g'e gude ire phē ẹka l'edobe onwophe nsō.

¹⁹A bya lẹ ndu-uke Chileke, bụ oshilokpa Erönü; mbụ ndu ono, bu l'egu, nọ-pheru mkpükpu phē mgburugburu; ẹphebedua bẹ a gütaru unwoke lẹ mkpükpu lẹ mkpükpu g'ephe keeru unwoke oshilokpa Erönü ono iphe nkephé; mékpo ndu e deru ẹpha phē l'ekwo, e deshiru g'e shi nwushia ndu Lívayi.

²⁰Iphe ono bẹ bụ iphe, Hezekáya meru l'alị ndu Jiuda l'ophu. O meru iphe, dụ ree; mẹ iphe, pfürü oto; bya aburu onye e gude ire iya eka l'eka Chipfu, bụ Chileke nọ. ²¹Iphemiphe, o yeru eka k'ememe l'ozi, dụ l'ulo Chileke; mẹ l'eme ekemu; mẹ eme iphe, a súru g'e meje; mbụ l'achọ Chileke iya; bẹ o gudekota obu iya l'ophu mee. Eshi nno iphe nōdu ejehuru iya.

Senakeribu abyà ọgu lẹ Jierúsalem̄u

(2Ndu 18:13-27; 19:14-19,35-37; Azá 36:1-22; 37:8-38)

32 ¹Hezekáya meghechaephō iphemiphe ono, o yeru ẹhu mee ono; eze ndu Asiriya, bụ Senakeribu chíta ndu ojogu iya; ẹphe zebata l'alị Jiuda; bya ekephetagbaa mkpükpu, a kpüşiru ike. Ọ bürü iphe, oori bụ lẹ ya a-lwüṭacharu iya onwiya. ²Hezekáya bya ahümäephō lẹ Senakeribu byaru; tème l'iphe, ọ gbaru enya iya bya bụ g'ọ lwüa Jierúsalem̄u. ³O jepfu ndu-ishi iya mẹ ndu ojogu iya l'ídžù; ẹphe sụ l'ephe a-tuko je enwuchishia enya-mini, dụ l'azụ mkpükpu ono g'ọ gbabuhu mini. Ẹphe yetarụ iya eka mee ya. ⁴Ikpoto nemadzụ dzukobé; ẹphe je enwuchishia enya-mini ono g'ọ ha; mẹ nggele, asoghataje l'ali ono. Ẹphe sụ l'ephe tee kwedu gẹ ndu eze ndu Asiriya hümä mini, ẹphe a-ngụ; m'ẹphe -byaephō. ⁵Hezekáya bya ephube iphu kpükwachaa eka daru adada l'igbuló mkpükpu ono; bya akpüşchia ulo-eli ulo-eli l'eli igbuló ono. L'azụ igbuló ono bẹ ọ kpürü igbuló ozo. Ọ bya emee agbarike igbuló mkpükpu Dévidi; ọ kabaa eshihu ike. Ọ kpüşikwaa-pho ngwogu, dụ igwerigwe; mẹ iphe, eegudejegba egbobuta onwonye.

⁶Ọ bya edobe ndu ojogu, a-bürü ishi ndu Ízurelu. Ọ bya ekukobé phē; ẹphe byapfuta iya l'edupfu, nọ l'ọnụ mkpükpu ono. O pfuaru phē opfu, e-me g'obu shihu phē ike sụ: ⁷"Unu shihukwa ike; gẹ ndzụ ta agükwa unu. Unu ta tsükwa ebvụ; ophu ẹhu arwüşihukwa unu lẹ k'eze ndu Asiriya; yele ikpoto ndu ẹphe l'iya swị; kele onye nọ swiru anyi bẹ kakwa onye ophu nọ swiru phē nụ ọkperehu. ⁸Iphe, o nweru bẹ bụ ngwogu nemadzụ mmanụ; obenu l'anyibedua nweru Chipfu, bụ Chileke anyi, bụ onye e-yetarụ anyi eka lwü-chiru anyi ọgu." Iphe ono, Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda pfuru ono mee; meji nmapfuru ndu Jiuda.

⁹A nonyaa; eze ndu Asiriya, bụ Senakeribu; mbụ onye ono, chí ndu ojogu iya kepheta mkpükpu Lakishi ono bya ezia ndu-ozi iya g'ephe je Jierúsalem̄u je ezia Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda; mẹ iphe, bụ ndu Jiuda, nọ lẹ Jierúsalem̄u ozi sụ:

¹⁰"Waa iphe, Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya pfuru baa: ?Bụ lẹ gunu bẹ unu chiru ụpfu kwẹe; meru g'o gude unu noshia lẹ Jierúsalem̄u l'eka

e kephetaru unu ekepheta? ¹¹?Unu maru-a l'oo eduphu bę Hezekáya eduphu unu l'eka qosuje unu lę Chipfu, bę Chileke unu a-nafüta unu l'eka eze ndu Asiriya? Iphe, oome bę g'egu-nri; mę egü-mini g bushia unu. ¹²?Tobu du Hezekáya ono bę wofuru ęka aagwaje iya; bya emebyishia oru-ngweja iya; bya asu ndu Jiuda ephe lę ndu Jierúsalemü l'oo l'atatiphu oru-ngweja lanu bę ephe a-baję eja; o bürü l'eka ono bę ephe a-kpoje ɻnwù-isensu oku?

¹³“?Unu ta amadu iphe, mu lę nna mu phę meru iphe, bę ndu alı ozo? ?Agwa ɣhamoha ono dükporu-a ike nafüta alı phę l'eka mu? ¹⁴A bya l'oha ono, nna mu phę meru; ephe bürü mkpurupyata ono; ?denu agwa ɣhamoha ono ophu dürü ike nafüta ndu nkiya l'eka mu? ?Denu gę Chileke nkunu e-shi du ike nafüta unu l'eka mu? ¹⁵Ophu g'unu te ekwekwa gę Hezekáya ghę-gbua unu; dephushia unu g'oodephushi unu ono. Unu te ekwetashi nkiya; kęle o tę dükwa agwa oha; ɻzoo k'alı-eze ophu dujęwaru ike nafüta ndibe iya l'eka mu; ɻzoo l'eka nna mu phę. ?Denuwaro g'o bę-chia Chileke unu a-nafüta unu l'eka mu?”

¹⁶Ndu ozi Senakeribu ono pfutoshibakwapho Chipfu, bę Chileke; me onye-ozi Chipfu ono, bę Hezekáya. ¹⁷Eze, bę Senakeribu dekwaapho ękwo-ozi gude pfungashia Chipfu, bę Chileke kę Ízuręlu ehu; mbü epfubyishi iya asuje: “Oo egube ono, agwa ndu alı ozo ta adudu ike nafüta ndu nkiya l'eka mu pho; bę gę Chileke kę Hezekáya ta adükwapho ike anafüta ndu nkiya l'eka mu.” ¹⁸Ndu ozi Senakeribu ono gude opfu ndu Jiuda rashia ya ike gę ndu Jierúsalemü ono, no l'eli igbulę mkpukpu ono nüma iya; g'ephe shi nno mee gę ndzü gihu phę; ephe atsüahaa ebvu; k'ophu ephe e-shi nno nata mkpukpu ono. ¹⁹Ephe pfuaharu Chileke kę Jierúsalemü sukusuku g'o bę agwa ndiphe, bę iphe, nemadzü gude ęka iya mee.

²⁰Eze, bę Hezekáya waa onye mpfuchiru, bę Azáya nwa Emozu bya epfuru nü Chileke; raku iya; o rwua l'imigwe lę k'iphe ono. ²¹Chipfu zia ojozi; o bya echigbushia iphe, bę ndu ojogu, ike du l'ogu; mę ndu-ishu ndu ojogu; mę ndu-ishu ɻzo, no l'odu-ogu eze ndu Asiriya ono. Eze ndu Asiriya ono gude iphere laphushia azu l'alı iya. Olwa bya abahı l'eze-ulo agwa iya; o dürü ɻnzu iya unwoke gude ogu-echi je egbuta iya tua.

²²Oo ya bę; Chipfu shi nno dzoo Hezekáya yele ndu bu lę Jierúsalemü l'eka Senakeribu, bę eze ndu Asiriya; mewaro l'eka ndu ɻzo. O nwüberu phę enya ibekęboebo. ²³Igwerigwe vuta iphe bya anu Chipfu lę Jierúsalemü; mę iphe, eregbaa ire, ephe nüru Hezekáya, bę eze ndu Jiuda. E -shi teke ono bę ɣhamoha byaru edobe iya l'onodu, ha shii.

Iphe-ememe guderu Hezekáya (2Ndu 20:1-3,12-19; Azá 38:1-3; 39:1-8)

²⁴A nonyaa iphe-ememe gude Hezekáya; k'ophu bę l'oo nowaa l'önü ɻnzu. O pfuru nü Chipfu; o za iya; bya emeru iphe-ɣhumalenyu nü iya.

25 Hezekáya gbé wata etse etsetse l'ime obu iya; ophu o dudu iphe, o meru le k'iphe-oma ono, o natarú ono. Oo ya bụ; oke éhu-eghu Chipfu dapfuta iya; mè ndu Jiuda; mè ndu Jierúsalemu. 26 Tòbudu iya bụ; izimanú etsetse ono lwa Hezekáya yele ndu Jierúsalemu azú. Oo ya bụ; Chipfu haa phé atù-koshi oke éhu-eghu iya lè teke Hezekáya bụ eze.

Iphe, Hezekáya nweru

27 Hezekáya bẹ́ nweru iphe shii; témé a nōdu akwabé iya ùbvù, ha shii. O metaru onwiya mkpuru éka ọqkwakobeje mkpola-ochaa; mè mkpolala-ododo; mè mkpuma, vugbaa oke aswa; mè manú, eshi mkpó; mè iphe, eegudeje egbobuta onwonye; mèwaro ivu ozo, vugbaa oke aswa. 28 O kpükwarupho ụlo éka oodobeje ereshi; mè éka oodobeje mè; mè manú; nweru ọka-eswi, dù iche iche anoduje; mè mgbabu éka aturu anoduje. 29 O kpúshiaru onwiya mkpükpu lè mkpükpu; nweru ikpoto aturu; mè eghu; mè eswi; kèle Chileke nñru iya éku, paru éka apaa.

30 Oo Hezekáya bẹ́ mechiru éka mini Gihonu eshije l'uzo imeli asofu; bya eshi l'uzo alí iya gbuhaarú iya l'uzo ényanwu-ariba mkpükpu Dévidi. Hezekáya mekóta iphemiphe, o meru; o jehuru iya. 31 O be teke ndu-ishi ndu Babilonu yeru ndu abya amaru gẹ́ k'iphe-ohumalenyá pho, Chipfu meru l'alí ono meru; Chileke haa ya g'o dalee ya; maru iphe, dukota iya l'obu.

Anwúhu Hezekáya (2Ndu 20:20-21)

32 Iphe ozo, Hezekáya megbabérú; mè g'o gude goshi l'o yeru Chileke obu; bẹ́ e dekótaru l'ophulenya onye mpfuchiru, bụ Azáya nwa Emózu; mè l'ekwo ndu eze ndu Jiuda; mè kẹ ndu Ízurélu. 33 Oo ya bụ; Hezekáya nwúhu lapfushia nna iya phé. E lia ya l'okpa úbvú éka e liru iphe, bụ Nwa Dévidi. Ndu Jiuda l'ophu mè ndu Jierúsalemu kwabé iya ùbvù teke o nwúhuru. Manásé, bụ nwa iya bürü eze nochia énya iya.

Teke Manásé bụ eze ndu Jiuda (2Ndu 21:1-9,17-18)

33 ¹Manásé bẹ́ nōwaru apha iri l'ebó teke o watarú abürü eze. Iphe, o nñru l'aba-eze lè Jierúsalemu bürü ụkporo apha labo l'apha iri l'ise. ²O meru iphe, dù ejí l'énya Chipfu; ébyi, oha ono, Chipfu chífurú l'atatiphu ndu Ízurélu ono shi eme; bẹ́ yébedua mekótagwarupho. ³Éka ono, aagwaje iphe ono, nna iya, bụ Hezekáya mebyishiru ono bẹ́ o woru kpükwaa; bya edobegbaa énya éka aagwaje Balú; kpobechaa itso Ashe-ra. O phozekwarupho kpokpode, nögbaa l'igwe; bya abakwaaru iya pho ejá. ⁴O kpúshia énya éka aagwaje iphe l'eze-ụlo Chipfu, bụ iya bụ éka ono, Chipfu pfuru sụ: "Jierúsalemu bẹ́ əpha mu a-dụ jeye lè tuutuutuu lè

mijimiimii.”⁵ L’oma-unuphu labo, no l’eze-ulo Chipfu ono be o kpúshiru enya eka aagwaje kpokpode, nogbaa ligwe. ⁶O kpóru ụnwu iya unwoke ọku gude phé gwee ejá le nsúda Hinomu. O meru mgbashi; gwóq ọbvú; mee omamanshi; bya ejeje l’ají l’eka ndu maa; me l’eka ndu aphu ophulenya. O meru ejo-iphe, parú eka l’enya Chipfu; shi nno kpatsu iya ehu-eghu.

⁷O pyíru ntékpe dobe l’eze-ulo Chileke, bu eka ono, Chileke pfuru Dévidi waa nwa iya, bu Sólomonu sú: “Oo l’eze-ulo-a; me l’ekemú, bu mkpukpu ono, mu hotaru l’ipfu ndu Ízurélú l’ophu be mu e-me g’epha mu reje ire jasú l’ojejoje. ⁸Ophu mu ta abyadú eme ge ndu Ízurélú shi l’alí ono, mu tñru nna phé eka ono hata okpa lñfu alñfu ozo; m’o -buru-a l’ephe letaru enya emekota iphe, mu tñru phé l’ekemu ono, mu shi l’eka Mósisu nü phé ono; me iphe, bu iphe, mu tñru okpa iya.” ⁹Manásé be du-sweru ndu Jiuda; me ndu bu l’ekemú; ephe mee ejo-iphe, ka ophu ndu oha ono, Chipfu mebyishiru l’iphu ndu Ízurélú ono megbabérú.

Izimanú Alwa Manásé Azú

¹⁰ Chipfu pfuru yeru Manásé; yele ndu nkiya; ophu ephe angadúru nchí. ¹¹O ya bu; Chipfu chíta ndu-ishi ndu ojogu eze ndu Asiriya; ephe bapfu phé. Ephe gude ikokoro kota Manásé l’imi; tña ya egbirigba, e meru l’onyirubvu kpuru lashja Babilonu. ¹²Iphe ono tsujee ya pho l’ehu; o chøaha g’oo-shi tñba Chipfu, bu Chileke iya l’enya; o kwata wozeta onwiya alí l’iphu Chileke kë nna iya phé. ¹³O pfuru nü Chileke. Opfu ono o pfuru ono, rwua Chipfu l’ehu; o nñuma opfu iya; bya eduphuta iya azú l’ekemú; o bya anòdu l’alí-eze iya. Manásé gbe teke ono bya amaru l’o Chipfu bu Chileke.

¹⁴E mechaas; o kpükwaai igbuló mkpukpu Dévidi ekibiya ophu no l’a -nodu afuta afuta; mbu l’nsúda, no l’uzo enyanwu-ariba obvu-mi-ni Gihonu; kpua ya jeye l’Ema; bya akpú-phee úbvú Ofelu mgburugburu. O kpükwaru iya pho; o kabaa l’eli. O bya edokaa ndu-ishi ndu ojogu l’iphe, bu mkpukpu, a kpuru; o shihukota ike l’alí Jiuda.

¹⁵O wofukota ọbvú, e jetaru ejeta; bya ewofu ntékpe pho l’eze-ulo Chipfu; bya emebyishia enya eka aagwaje iphe, o kpúshiru l’úbvú eka eze-ulo Chipfu dñ; me l’ekemú. O vuta phé tuphaa l’azú mkpukpu. ¹⁶O bya edozia oru-ngweja Chipfu; bya egwee ngweja-ehu-guu; me ngweja-ekele l’eli iya. O pfuaru ndu Jiuda g’ephe bajeru Chipfu, bu Chileke kë Ízurélú ejá. ¹⁷Ole g’o dñhabé be ndu Jiuda ta ahakwanlú egwe ngweja l’eka aagwaje iphe; ole oo Chipfu, bu Chileke phé be ephe anòduje egwe iya anu kpoloko.

Anwúhu Manásé (2Ndu 21:17-18)

¹⁸Iphe ozo, Manásé megbabérú; me epfupfu, o pfuru nü Chileke; me iphe, ndu aphu ophulenya gude ephe Chipfu, bu Chileke kë Ízurélú pfuru

nü iya; bę e dekotaru l'ekwo-akö ndu eze ndu Ízurélu. ¹⁹Epfupfu, o pfuru nü Chileke; me g'iphe, o rworu gude rwua Chileke l'ehu; mækpo iphe-eji, o meshiru; je akpaa lę ndzü gheleghele, dü iya l'ehu; mækpo oeka o kpüşiru, aagwaje iphe; m'eka o doberu itso Ashera me ntékpe; teme o wozetaje onwiya ali; bę e dekotaru l'ekwo-akö onye aphuje ophilenyä, bü Hozayi. ²⁰Oo ya bü; Manásë nwühu lapfushia nna iya phë. Ephe lia ya l'ibe iya. Amonu, bü nwa iya bürü eze nochia enya iya.

Teke Amonu bü eze ndu Jiuda

(2Ndu 21:19-26)

²¹Amonu bę nowaru ükporo apha l'apha labo teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierúsalementu bü apha labo. ²²O mee iphe, dü ejí l'enya Chipfu gę nna iya, bü Manásë. Iphe, bü ntékpe Manásë, bü nna Amonu doberu bę o gwerü ngweja nü; baarü iya eja. ²³O to wozeduru onwiya ali l'iphu Chipfu egube nna iya, bü Manásë wozetaru onwiya. Amonu buepho ikpe bę oomekə ekpu onwiya. ²⁴Ndu ozi iya gbaaru iya ejø-idzu; woru iya gbua l'ibe iya. ²⁵Ndu Jiuda bya eworu ndu ono, gbaru eze, bü Amonu ejø-idzu ono gbushikota. Ephe bya eworu Jiosáya, bü nwa iya mee eze; o nochia enya iya.

Teke Jiosáya bü eze ndu Jiuda

(2Ndu 22:1-2)

34 ¹Jiosáya bę nowaru apha esato teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierúsalementu bürü ükporo apha l'apha iri le nanu. ²Jiosáya meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu. O tsokotaru üzö, ochooroke iya, bü Dévidi tsoru. O to düdü ophu o mephodoru; me nanu.

³L'apha, kwe iya apha esato, o wataru aburu eze bę o wataru acho üzö ke Chipfu, bü Chileke k'ochooroke iya, bü Dévidi. Teke ono bę o bükaduro nwatanshii. O be l'apha k'iri l'ebu iya; o gwòahaa mkpükpu Jiuda; waa Jierúsalementu; mbü woshiahaa eka aagwaje iphe, nogbaa ya nü; me itso Ashera; me ntékpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpükpu. ⁴O zia g'e tsukposha enya eka aagwaje Balu. O nwutsushia enya eka aakpoje ʌnwü-isensu oku, dü l'eka ono. Itso Ashera; me ntékpe, a pyiru apyipyi; me ophu a kpuru akpükpu bę o gwekotaru o dü rwukuru rwukuru; o woru iya je ephekaa l'ilu ndu shi agwaje phë nü. ⁵Ndu egweru agwa ono eja bę o kpokotaru okpu phë oku l'eli enya eka ono, aagwaje agwa ono. O tuko Jiuda waa Jierúsalementu mechakota emecha. ⁶Lę mkpükpu eka ndu Manásë; me ndu Ifuremu; me ndu Simiyonu bukota; mbü je akpaa lę ke ndu Nafutali; me l'eka no-pheru iya mgburugburu, e meru; o bürü mkpurupyata; ⁷bę o nwutsushiru enya eka aagwaje iphe; bya egwepyashia itso Ashera; me ntékpe, dü iya nü; o dü rwukuru rwukuru. O tuko enya eka aakpoje ʌnwü-isensu oku, dükota l'alı Ízurélu nwutsushikota. E mechaas; Jiosáya laphushia azü le Jierúsalementu.

A h̄umaru ékwo ekemu
(2Ndu 22:3-20)

8 O be l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ęsato, o wataru aburu eze; teke ono be o wofuchawaru iphe, du ejí l'alí ono; o zia Shafanu, bu nwa Azalaya; mè Maseya, bu ochi-oha mkpukpu ono; mè Jiowa, bu nwa Jiowahazu, bu onye nkvakobé; g'ephe je emekwaa ulo Chipfu, bu Chileke iya.

9 Ephe bya ejepfu Hilikaya, bu onye-ishi ndu-uke Chileke je eworu okpoga, e wobataru l'eze-ulo Chileke nü iya; mbu okpoga ono, ndu Lívayi, bu ndu eche nche l'önü eze-ulo nataru l'eka ndu Manásé; mè l'eka ndu Ifuremu; mè l'eka ndu Benjaminu l'ophu; mè l'eka ndu bu le Jierúsalemu. **10** Ephe woru okpoga ono ye l'eka ndu eleta ęnya l'ozi, eeje l'eze-ulo Chipfu. Ephebedua woru iya nü ndu ono, eje ozi l'ulo Chipfu ono g'ephe gude kpukwaa ya; mezia yaemezi. **11** Ephe woru okpoga ono nü ndu kapyıntı; mè ndu akpü ulo ono g'ephe gude zúa mkpuma, a gbakpóshiru agbakpóshi; mè oshi, aagbaję uko l'ulo; mè oswebe, eswebeje l'ulo; kèle ndu ophu shi du iya nü be ndu shi bürü eze, le Jiuda hakotaru o lakota l'iyyi.

12 Unwoke ono bya eyeru ęhu jee ozi ono. Ndu e doberu g'ephe leta ęnya le g'e gude eje ozi ono be bu Jiahatu; mè Obedaya. Ndu ono be bu ndu Lívayi, shi l'eri Merari. Ndu ozo be bu Zekaraya; mè Meshulamu, bu oshilokpa Kohatu. Ndu Lívayi ono, bu ndu ophu emeje ona l'akü ngwa ebvu **13** be bu ndu-ishi ke ndu ophu evu iphe, e gude eme k'ulo ono; o bürü phę eleta ndu eje ozi ono ęnya l'ozi, dğbaa ya nü. Ndu Lívayi ono be harü bürü ndu edeje ékwo; mè ndu-ishi ozi; mè ndu nche onu oguzo.

14 O bürü g'ephe ewofuta okpoga ono, e wobataru l'eze-ulo Chipfu ono be Hilikaya, bu onye uke Chileke h̄umaru ékwo ekemu ono, Chipfu shi l'eka Mósisu nü ono. **15** Hilikaya pfuaru Shafanu, bu onye edeje ékwo; su: "Mu h̄umakwaru ékwo ekemu l'eze-ulo Chipfu." O bya eworu ékwo eke-mu ono nü Shafanu. **16** Oo ya bu; Shafanu gude ékwo ono jepfu eze; bya akaru iya su: "Iphemiphe, e yeru ndu-ozi ngu l'eka g'ephe mee be ephe emekwa-a. **17** Ephe wotaakwaru okpoga, du l'eze-ulo Chipfu ye l'eka ndu-ishi ozi; mè ndu ophu eje ozi obu." **18** Shafanu, bu onye edeje ékwo bya agbę teke ono pfuaru eze su iya: "O nweru ékwo onye uke Chileke, bu Hilikaya nñru mu." Shafanu bya eworu iya gúa l'iphu eze.

19 Eze numaephō iphe, o gutaru l'ékwo ekemu ono; o woru uwe iya gba-jashia. **20** O bya ekua Hilikaya; mè Ahikamu nwa Shafanu; mè Abudonu nwa Mayika; mè Shafanu, bu onye edeje ékwo; mè Asaya, bu onye-ozi eze su phę; **21** "Unu je akpataru mu Chipfu ishi l'iswi ęhu mu; mè l'iswi ęhu ndu phoduru nü le Izurelu; mè le Jiuda; k'iphe ono, e deru l'ékwo ono, a h̄umaru ono. Noo kèle oke ęhu-eghu, Chipfu a-tü-koshi anyi be paakwaru ęka; kèle nna anyi phę be te emeduru iphe, Chipfu pfuru; tème ophu ephe emeduru iphe, e deru l'ékwo-a."

²²Qo ya bụ; Hilikaya; mē ndu ono, eze ziru ozi ono jeshia ibe nwanyị, bụ onye mpfuchiru Chileke, ẹpha iya bụ Huluda. Huluda bē bụ nyee Shalumu, bụ nwa Tokuhatu nwa Hasura. Shalumu bụ onye eletaje uwe ndu-uke Chileke enya. Eka o bu bụ lę mkpukpu kēbo lę Jierúsalemu. Ephe bya epfuaru iya k'iphe ono.

²³Nwanyị ono sụ phẹ: "Waa iphe, Chipfu, bụ Chileke kē Ízurelu pfuru baa: Unu je ezia onye ziru unu g'unu byapfuta mu lę-a; ²⁴lę Chipfu suru-a: Mu a-byaaakwa ewotaru mkpukpu Jierúsalemu; waa ndu bu iya nụ ejio iphe-ehuka; mbụ iphe, bụ mburonu ono, e deshiru l'ekwo ono, a guru l'iphu eze ndu Jiuda ono. ²⁵Eshi ophu ephe gwóberu mu; kpoahaa ḥunwù-isensu oku anụ agwa; ọ bürü iphe, ephe gude eka mee bę ephe gude akpatsu mu ehu-eghu; bę mu a-tukoshi eka-a oke ehu-eghu mu; ophu e tee gbobutadu oke ehu-eghu mu ono egbobuta. ²⁶A bya l'ehu eze ndu Jiuda l'onwiya, bụ onye ziru unu g'unu bya akpata ishi l'eka Chipfu; unu karu iya lę Chipfu, bụ Chileke kē Ízurelu bę suru-a: Lę k'opfu ono, i numaru ono; ²⁷bę eshi ophu iphe ono rwuru ngu l'obu; i bya ewozeta onwongu alị l'iphu Chileke teke ono, i numaru iphe, mu pfuru lę k'eka-a; mē ndu bu iya nụ; mbụ eshi ophu i gude k'iphe ono wozeta onwongu alị l'iphu mu; bya agbajashịa uwe ngu; raa ekwa l'iphu mu; bę mu nūmawaru iphe, i pfuru. Noo iphe, Chipfu pfuru bụ ono. ²⁸Sụ-a; mu e-me g'i lapfu nna ngu phẹ; e-lia ngu jii. Enya ngu ta abyadụ ahụma ejio iphe-ehuka ono, mu e-wopfuta mkpukpu eka-a; mē ndu bu iya nụ ono."

Qo ya bụ; ephe Iwa bya akporu eze gę nwanyị ono pfuru.

Jiosáya agbaphu ọgbandzu Chipfu azụ (2Ndu 23:1-20)

²⁹Tobudu iya bụ; eze bya ezia; e je ekukoo ndu bụ ogerenya ndu Jiuda; mē kē ndu bu lę Jierúsalemu. ³⁰Eze yele unwoke ndu Jiuda ono g'ephe ha; mē ndu bu lę Jierúsalemu; mē ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi; mekpo ndu Jiuda l'ophu; ndu upfu mē ndu nta; bya atuko swiru jeshia l'ezé-ulo Chipfu. O woru ekwo ọgbandzu ono, a húmaru l'ezé-ulo Chipfu ono guru ye phẹ lę nchi. ³¹O bya apfuru lę mgboru itso iya; ephe lę Chipfu gbaa ndzụ; o kwee ukwe lę ya a-nodu etso Chipfu; gude obu iya g'o ha; mē ndzụ iya g'o ha eme ekemu iya; mē iphe, o sụru g'e meje; mē iphe, o toru ọkpaa iya; shi nno eme iphe, ọgbandzu ono pfuru, búkwa iya pho bụ iphe, e deru l'ekwo ọgbandzu ono. ³²O mee g'iphe, bụ ndu nō lę Jierúsalemu; mē lę Benjaminu kweta iphe ono, o pfuru ono. Qo ya bụ; ndu bu lę Jierúsalemu mee iphe, ọgbandzu Chileke kē nna phẹ ono pfuru.

³³Jiosáya wofukota ejio agwa, no l'alị kę ndu Ízurelu l'ophu. O mee g'iphe, bụ ndu nökota lę Ízurelu bajeru Chipfu, bụ Chileke phẹ ejia. Ophu ephe ta ahajeduru etso Chipfu, bụ Chileke kē nna phẹ jasụ g'o nō-beru.

A bọaharu ọbo Ojeghata ọzo (2Ndu 23:21-23)

35 ¹Tobudu iya bụ; Jiosáya bya aboporū Chipfu ọbo Ojeghata lę Jierúsalemu. E gbua nwaturu Ojeghata ono lę g'ọnwa mbụ dụ l'abali

iri l'eno. ²O dobe ndu-uke Chileke l'ozzi, gbaru phē nū; bya agbaa phē unme su phē g'ephe leta ḥanya l'ozzi, dū l'ulo Chipfu. ³O bya epfurū yeru ndu Lívayi, bū ndu eziye ndu Ízurēlu l'ophu iphe; bya abūru ndu dū nsō l'eka Chipfu nō sū phē: “Unu woru okpoko ono, dū nsō ono dobe l'ulo, Sólomonu nwa Dévidi, bū eze ndu Ízurēlu kpuru. Unu ta apaphehékwa iya l'ukuvu ozo. Unu jeeru Chipfu, bū Chileke unu yele ndibe iya, bū ndu Ízurēlu ozi nta-a. ⁴Unu kwakobē onwunu l'ēnya-unuphu l'ēnya-unuphu egube unu dū l'ogbo l'ogbo, bū iya bū egube ono, Dévidi, bū onye ono, shi būru eze ndu Ízurēlu; yele nwa iya, bū Sólomonu deru iya l'ekwo doberu unu ono.

⁵“Unu pfuru l'eka ono, dū nsō ono; unu pfua egube e gude keshia ụnwunna unu l'ēnya-unuphu l'ēnya-unuphu ndu Ízurēlu. Ogbo ndu Lívayi apfū-kubecha ndu ophu nōnū. ⁶Unu egbua nwatāru Ojeghata ono; mee onwunu g'unu dū nsō; kwakobē nwatāru ono k'ophu ụnwunna unu phē a-nōnū eme iya gē Chipfu shi l'eka Mósisu tua ekemu iya.”

⁷Ndu Ízurēlu mmanu, bū ndu nō l'eka ono bē Jiosáya nūru nwatāru; mē nweghi, tükoru dū ükporo ụnu ugbo eto l'unu iri l'ise g'ephe gude mee kē ngweja obo Ojeghata ono. O nūkwa phē pho eswi, dū ụnu esaa l'ükporo iri. Anu ono bē shikota l'eku, eze nweru.

⁸Nokwapho gē ndu-ishī Jiosáya woru iphe, shi phē l'obu nū ndu Ízurēlu ono; mē ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi. Hilikaya; mē Zekaraya; mē Jiehiyēlu, bū ndu-ishī ulo Chileke bya eworu ụnu nwatāru ishii l'ükporo iri; mē eswi ükporo iri l'ise nū ndu-uke Chileke g'ephe gude gwee ngweja Ojeghata ono. ⁹Konanaya; mē Shemaya yele Netanēlu, bū ụnwunna iya; mē Hashabaya; mē Jieyēlu; mē Jiozabadu; bū ndu-ishī ndu Lívayi bē nūru ndu Lívayi ụnwu-atāru; yele ụnwu-eghu, dū ụnu iri l'ebō l'ükporo iri; nūkwa phē pho ụnu eswi l'ükporo ise; g'ephe gude gwee ngweja Ojeghata ono.

¹⁰A kwakobechaa nkawako Ojeghata ono; ndu-uke Chileke je apfuru l'ōnōdū phē; ndu Lívayi nōdū egube e keshiru phē; mbū egube ono, eze sūru g'ephe mee. ¹¹Ephe gbushia ụnwu-atāru Ojeghata ono. Ndu uke Chileke na-ta mee ya phee; ndu Lívayi swashia anu ono akpo. ¹²Ephe woru anu, e gude eme kē ngweja-akpo-oku dobe iche; k'ophu ephe e-keshiru iya ndu Ízurēlu l'ēnya-unuphu l'ēnya-unuphu; g'ephe gude eka phē gweeru iya Chipfu; egube ono, e deru iya l'ekwo Mósisu. O bükwarupho g'ephe meru anu eswi bū ono. ¹³Unwu-atāru Ojeghata ono bē ephe hūru ahūhu l'oku; egube omelalị iya dū. Ephe gude ite-oku; mē nwitoshī; mē ite-ophe shia ngweja ozo, dū nsō eshishi; bya emekebe egwegwa pajeru iya ndu Ízurēlu l'ophu. ¹⁴Ephe mechaa ono; bya akwakobē nkephē; mē kē ndu-uke Chileke; noo kele ndu-uke Chileke, bū oshilökpa Eronu bē phuberu iphu egwe ngweja-akpo-oku; mē ḥeba-anu ono jaṣṣu nchi jihu. O būru iya meru g'o gude ndu Lívayi kwakobē nkephē waa ophu ndu-uke Chileke, bū oshilökpa Eronu riru.

¹⁵Ndu ogbo-ebvu; mbụ oshilokpa Asafu nōdu l'ọnodu phē, bù iya bù ọnodu, Dévidi; mē Asafu; mē Hemanu; mē Jiedutunu, bù onye aphujeru eze ophulenya doberu phē. Ndu nche nōduchaa l'oguzo l'oguzo; ophu ọ dudu onye gbadoru ozi nkiya; noo kēle ụnwunna phē, bù ndu Lívayi bē eshiru phē nri.

¹⁶Tobudu iya bù; e jekota ozi, e jeru Chipfu mboku ono gude bō obo Ojeghata ono; gwee ngweja-akpo-óku ono l'orū-ngweja Chipfu; egube ono, eze, bù Jiosáya karú g'e mee ya. ¹⁷Ndu Ízurélu, bù ndu ophu nō anono l'eka ono bō obo Ojeghata ono teke ono; bya abō Obo-iphe ono, aatajé buredi, ekoduru ekoko ujiku ęsaa. ¹⁸Egube obo Ojeghata ono bē a ta bojeduru l'alí Ízurélu e -shi teke onye mpfuchiru Chileke, bù Sámelu bù ishi. Ophu ọ dudu onye eze ndu Ízurélu, bojeru obo Ojeghata ophu dujeru g'ophu Jiosáya börū ono; mbụ yele ndu-uke Chileke; mē ndu Lívayi; mē ndu Jiuda l'ophu; mē ndu Ízurélu, nō l'eka ono; mē ndu bu lē Jierúsalem̄u. ¹⁹Obo Ojeghata ono bē a börū l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ęsato, e -shi teke ọ watarụ aburu eze.

Anwụhu Jiosáya (2Ndu 23:28-30)

²⁰E meghebębechaephō iphemiphe ono; Jiosáya bya edozichaa ụlo Chipfū; ọ dū ree; Neko, bù eze ndu Ijiputu chịta ndu ojogu iya; ęphe jeshia ọgu lē Kakemishi, dū lē mgboru ęnyimu Yufurétisu; Jiosáya chịta ndu ojogu nkiya jeshia gę ya węta iya ọgu. ²¹Ole Neko bē yeru ndu jeru ezia Jiosáya sụ iya: “?Bụ gụnu bē adaru mu lę ngu; gübę eze ndu Jiuda? Ọ tọ bükwa ngu bē mu byapfutaru ọgu ntanụ; ndu mu byapfutaru bükwa ndu ono, mu l'ęphe alwụ ọgu ono. Chileke bē ziru mu gę mu mekebe egwegwa. Ta pfu-chikwa Chileke uze l'ọ kwa iya swiru mu eswiru; ọ -dudu bē oo-mekwa g'ị laa l'iyi.”

²²Ole Jiosáya te ekwedu haa ya; bya emee onwiya g'a ta hübę iya ama gę yele iya lwụa ọgu. Ọ ji ka lę ya ta angadu nchi l'opfū Neko, bù iya bù opfū, shi l'onu Chileke; ọ tüğbule-a jepfushia ya ọgu lę phorokoto ali mkpukpu Megido.

²³No iya; ndu agba apfū gbanaa eze, bù Jiosáya apfū; ọ sụ ndu-ozi iya: “Unu pafu mu l'eka-a; kēle e mekawarụ mu iphe ọkpobe emeka.” ²⁴Qo ya bù; ndu-ozi iya ono pata iya pafu l'ugbo-inya iya; parụ iya ye l'ugbo-inya iya ọphu kwe ębo palata Jierúsalem̄u. Ọ bürü l'eka ono bē ọ nwụhuru; e lia ya l'eka e liru nna iya phē. Ndu Jiuda l'ophu; mē ndu Jierúsalem̄u raa ekwa iya.

²⁵Jieremaya gúa ebvu-aphu ęhu Jiosáya. Unwoke; mē ụnwanyi, agụ ebvu nōdu aguje ebvu ęhu Jiosáya m'ęphe -nōdu erwu erwubvu. Ọ bürü g'ọ dū bù ono byasụ ntanụ-a. Ęphe mee ya; ọ bürü omelalị, dū l'alí Ízurélu; teme e dee ya edede l'ekwo ebvu-aphu.

²⁶Iphe զո, Jiosáya megbabéru; mé g'o gude mee iphe-զմա l'զո, օ դு l'ekemu Chipfu; ²⁷mewaro iphe, o mekotaru; e -shi l'ishi jeye l'eka օ bvü-ru bę e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; mé kę ndu Jiuda.

Teke Jiehowahazu bę eze ndu Jiuda
(2Ndu 23:31-35)

36 ¹Töbudu iya bę; ndu alı ono wofuta Jiehowahazu, bę nwa Jiosáya kę nwoke; mee ya օ bürü eze lę Jierúsalemü nochia өnya nna iya.

²Jiehowahazu bę nowaru үkporo apha l'apha eto teke օ watarü aburu eze. Iphe, օ noru l'aba-eze lę Jierúsalemü bürü օnwa eto. ³Eze ndu Ijiputu chifu iya l'aba-eze iya lę Jierúsalemü; bya asu gę ndu Jiuda túa mkpolala-ochaa, erwa iya dü үkporo talentu ise; waa mkpolo-ododo, erwa iya dü talentu lanu. ⁴Eze ndu Ijiputu ono bya eworu Eliyakimu, bę nwune Jiehowahazu kę nwoke; mee օ bürü eze ndu Jiuda; mé Jierúsalemü. Օ gbanwee өpha iya gube iya Jiehoyakimu. Ole Neko bę kpütaru nwune Eliyakimu ono, bę Jiehowahazu lashia Ijiputu.

Teke Jiehoyakimu bę eze ndu Jiuda
(2Ndu 23:36—24:7)

⁵Jiehoyakimu nowaru үkporo apha l'apha ise teke օ watarü aburu eze. Iphe, օ noru l'aba-eze lę Jierúsalemü bürü apha iri lę nanu. O mee iphe, dü ejı l'өnya Chipfu, bę Chileke iya. ⁶Nebukadineza, bę eze ndu Babilonu bya bya etsoo ya օgu; túa ya өgbirigba onyirubvu kpüru lashia Babilonu. ⁷Nebukadineza bę hakwarupho ivu, dü l'ulo Chipfu vuta lashia Babilonu je edobe l'ulo agwa iya lę Babilonu l'eka ono.

⁸Iphe զո, Jiehoyakimu megbabéru; mé ebyi, o mekotaru; mé ejo-iphe, a humaru l'oome; iphemiphe ono bę e dekotaru l'ekwo ndu eze ndu Ízurelu; mé kę ndu Jiuda. Jiehoyakinu, bę nwa iya nwoke bürü eze nochia өnya iya.

Teke Jiehoyakinu bę eze ndu Jiuda
(2Ndu 24:8-17)

⁹Jiehoyakinu bę nowaru apha iri l'esato teke օ watarü aburu eze. Iphe, օ noru l'aba-eze lę Jierúsalemü bürü օnwa eto l'abalı iri. O mee iphe, dü ejı l'өnya Chipfu. ¹⁰Apha süğbaephō ishi; eze, bę Nebukadineza zia ozi g'e je ekua ya g'օ bya Babilonu; l'օ-chiru ivu, eregbaa ire, shi l'ulo Chipfu bya. O woru nwune nna Jiehoyakinu ono, bę Zedekaya mee eze ndu Jiuda waa Jierúsalemü.

Teke Zedekaya bę eze ndu Jiuda
(2Ndu 24:18-20; Jier 52:1-3)

¹¹Zedekaya bę nowaru үkporo apha l'apha lanu teke օ watarü aburu eze. Iphe, օ noru l'aba-eze lę Jierúsalemü bürü apha iri lę nanu. ¹²O mee

iphe, dū ejí l'ènya Chipfu, bù Chileke iya. Ophu o wozetaduru onwiya ali l'iphu Jieremaya, bù onye mpfuchiru Chipfu.

Adada Jierúsalemu
(*2Ndu 25:1-7; Jier 39:1-10; 52:3-11*)

13 Zedekaya bē kwefukwarupho eze, bù Nebukadineza ike, bù iya bù onye ono, meru o gude əpha Chileke ribua angú ono. O kpóru gagaraga; tème ə kpó-chia obu; ophu ə tò ghaduru Chipfu, bù Chileke kē Ízurélu iphu. 14 Ozo bùru lè ndu-ishi ndu-uke Chileke; mè ndu Jiuda l'ophu bē ghelegheleghelé nkephé kabaa njo. Ephe yekötaru éka l'akpamara ono, əhamoha ono anoduje eme; tème əphe merwushia eze-ulo Chipfu, bù éka ono, o doberu nsò lè Jierúsalemu ono.

15 Chipfu, bù Chileke kē nna phé nòdu eshije l'ònú ndu-ozí iya opfu opfu anú phé; o -pfuchaa l'o pfubaa; kèle imemini ndibe iya; waa éka ono, o bu ebubu ono bē dū iya nü. 16 Obenu l'oo ewenu bē əphe anoduje aja ndu-ozí Chileke ono; akpó opfu iya ébo ébo l'afú; achí ndu mpfuchiru iya ochi. Ephe mee ya nno jasú teke oke éhu-eghu Chipfu tangírihuru l'ehu ndibe iya; ə bùru a-ma-g'eme iya.

17 Tòbudu iya bù; Chipfu duta eze ndu Bábilonu dobe g'o tsoo phé ogu. O gude ogu-echi gbugbushia ụnwokorobya phé l'eze-ulo Chileke. Ophu ə dudu onye ophu ə harú l'ùnwokorobya phé; mè l'ùnwumgboko phé; mè l'unwoke, bùwaaogeranya; mè ndu ophu kahúwaru akahú. Chileke tuko phé g'ephe ha yekötá Nebukadineza l'éka. 18 O gwetakötá ivu, dū l'eze-ulo Chileke lashía Bábilonu; mbù ophu ha shii mè ndu ophu ha nwanshíjí. O vutakwaphó éku, dū l'eze-ulo Chipfu; mè éku k'onye eze; waa kē ndu-ishi iya. 19 Ephe tufu oku l'eze-ulo Chileke; bya enwutsushia igbuló, e gude kpu-pheta Jierúsalemu mgburugburu. Ephe tufukota oku l'ulo ndu eze, dükota iya nü. Ephe tukokpoo iphe, ere ire, nò l'éka ono mebyishikötá.

20 O chítá nwa ndu ophu phoduru nü lashía Bábilonu; ephe jeahaarú iya ozí; ejeru ụnwú iya ozi jasú teke ndu Peshiya watarú abú eze. 21 Ali ono bya atúta nwune lè teke ono, ə dabyiru bùru ochobu ono; nò o ukporo apha eto l'apha iri. O shi nno vükota; mbù opfu, Chipfu shi l'ònú Jieremaya pfua.^j

Sayırosu eme gë ndu a kpuru lè ndzù laphu azu
(*Ezu 1:1-4*)

22 O be l'apha kē mbù, Sayırosu watarú abúru eze ndu Peshiya; Chipfu nwusaa ya obu; mbù eze ndu Peshiya obu; ə raa ozi arara l'alí-eze iya l'ophu; bya edekwaphó ozi ono edede l'ékwo. Iphe ono bùru g'ee-shi g'opfu ono, Chipfu shi l'ònú Jieremaya pfua ono vükota.^k

^j 36:21 Gúnaa Jier 25:11. ^k 36:22 Gúnaa Jier 25:12; 29:10.

23 "Waa iphe, Sayirosu, bụ eze ndu Peshiya pfuru baa:
"Chipfu, bụ Chileke k'imigwe nükotawaru mu ali-eze, nökota lẹ mgbo-ko-a; bya asụwa mu gẹ mu kpụarụ iya ụlo lẹ Jierúsalemu ono, dù l'alị Jiuda. Iphe, bükpoo onye kẹ Chileke, nọ l'echilabọ unu; gẹ Chipfu, bụ Chileke iya swikwaru iya ọkpobe eswiru; teme g'onye ono tüğbukwaa la-shịa eka ono."